

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání specializace cestovní ruch

Rozvoj ekoagroturistiky v rámci vybraného regionu (Benešovsko)

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

Autor
Iveta Kotová

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta KOTOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Rozvoj ekoagrotistiky v rámci vybraného regionu
(Benešovsko)**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza současné úrovně rozvoje ekoagrotistiky ve vymezeném regionu. Na příkladu vybraných ekofarem vymezit základní předpoklady a přínosy dané formy podnikání. Základní možnosti získání dotační podpory a aktuální úroveň využití dotačních zdrojů.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Databáze subjektů poskytujících služby v rámci ekoagrotistiky v daném regionu
3. Komunikace s vybranými ekofarmami SZIF, krajský úřad - dotačně podpořené projekty v rámci ekoagrotistiky v regionu
4. SZIF, krajský úřad - dotačně podpořené projekty v rámci ekoagrotistiky v regionu
5. Formulace závěrů

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární přehled. 3. Metodika. 4. Ekoagrotistika v daném regionu. 5. Dotační podpora ekoagrotismu. 6. Závěr. 7. Přehled použité literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **30 - 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

ČERTÍK, M. *Cestovní ruch*. Praha: OFF, 2001.
ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 2002.
Zákon č. 242/2000 o ekologickém zemědělství.
www.szif.cz
www.mze.cz
www.biospotrebitel.cz
www.asz.cz
www.eko-farma.cz

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **15. února 2009**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2010**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studeňská 13 (6)
370 05 České Budějovice
IČ 600 78 658, DIČ CZ60078658

Ing. Kamil Pícha, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 16. března 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma Rozvoj ekoagrotistiky v rámci vybraného regionu (Benešovsko) vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

V Řimovicích dne 4. dubna 2009

.....

Iveta Kotová

Poděkování

Především velmi děkuji Ing. Haně Doležalové, Ph.D. vedoucí bakalářské práce za cenné rady, ochotu a vstřícnost. Současně děkuji rodině za podporu a pomoc v průběhu celých studií. Poděkování patří i Ekocentru ve Vlašimi, Biopotravinám v Benešově, Zdravé výživě ve Vlašimi za spolupráci při dotazníkovém šetření a také bych chtěla poděkovat všem ekologickým zemědělcům za příjemnou spolupráci.

Obsah

1 ÚVOD	- 7 -
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	- 9 -
2.1 Venkovská turistika	- 9 -
2.1.1 Definice pojmu venkovská turistika	- 9 -
2.1.2 Venkovská turistika v českých podmínkách	- 10 -
2.1.3 Produkty venkovské turistiky	- 11 -
2.1.4 Trendy venkovské turistiky	- 12 -
2.2 Agroturistika	- 13 -
2.2.1 Definice pojmu agroturistika	- 13 -
2.2.2 Agroturistika v České republice	- 15 -
2.3 Produkty agroturistiky	- 18 -
2.4 Doprovodné programy agroturistiky	- 18 -
2.5 Ekoturistika a ekoagroturistika	- 20 -
2.5.1 Ekoturistika	- 20 -
2.5.2 Ekoagroturistika	- 20 -
2.6 Analýza potenciálu cestovního ruchu	- 22 -
2.6.1 Primární potenciál	- 22 -
2.6.1.1 Přírodní atraktivity	- 22 -
2.6.1.2 Kulturní atraktivity	- 22 -
2.6.2 Sekundární potenciál	- 23 -
2.6.2.1 Ubytovací služby	- 23 -
2.6.2.2 Stravovací služby	- 24 -
2.6.2.3 Dopravní služby	- 24 -
2.6.3 Terciární potenciál	- 25 -
2.6.3.1 Turistické informační centrum	- 25 -
2.7 Dotační podpora rozvoje ekoagroturistiky v rámci Programu rozvoje venkova České republiky	- 26 -
2.7.1 Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013	- 26 -
2.8 Vybrané organizace v oblasti agroturistiky a ekologického zemědělství v České republice	- 29 -
2.8.1 Evropské centrum pro ekoagroturistiku – ECEAT CZ	- 29 -
2.8.2 Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice	- 30 -
2.8.3 AREAviva - Sdružení pro ekologii a zemědělství	- 31 -
2.8.4 WWOOF – Celosvětové příležitosti na ekologických farmách	- 32 -
2.8.5 PRO – BIO Svaz ekologických zemědělců v ČR	- 33 -
2.8.6 EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR	- 34 -
2.8.7 FOA – Nadační fond pro ekologické zemědělství	- 35 -
3 CÍL A METODIKA PRÁCE	- 37 -
3.1 Cíl práce	- 37 -
3.2 Metodika práce	- 37 -
4 ANALÝZA POTENCIÁLU EKOAGROTURISTIKY – Benešovsko	- 39 -

4.1	Stručná charakteristika regionu	- 39 -
4.1.1	Geografická poloha a přírodní podmínky	- 39 -
4.1.2.	Ekonomický profil oblasti	- 40 -
4.2	Primární, sekundární a terciární potenciál cestovního ruchu v daném regionu	- 41 -
4.2.1	Primární potenciál	- 41 -
4.2.1.1	Přírodní atraktivity	- 41 -
4.2.1.2	Kulturní atraktivity	- 43 -
4.2.2	Sekundární potenciál	- 44 -
4.2.2.1	Ubytovací služby	- 44 -
4.2.2.2	Stravovací služby	- 45 -
4.2.2.3	Dopravní služby	- 46 -
4.2.2.4	Doplňkové služby	- 47 -
4.2.3	Terciární potenciál	- 49 -
4.2.3.1	Úroveň kraje	- 49 -
4.2.3.2	Úroveň obce	- 49 -
4.2.3.3	Mikroregiony	- 50 -
4.2.3.4	Turistické informační centrum	- 52 -
4.3	Ekologické zemědělství	- 53 -
4.3.1	Ekologické zemědělství	- 53 -
4.3.2	Ekologické zemědělství ve Středočeském kraji	- 54 -
4.3.2.1	Ekologické zemědělství ve Středočeském kraji	- 54 -
4.3.2.2	Struktura ploch ekologického zemědělství ve Středočeském kraji	- 54 -
4.3.3	Ekologické zemědělství v regionu Benešov	- 55 -
4.3.3.1	Rozvoj ekologického zemědělství	- 55 -
4.3.3.2	Zemědělská půda v ekologickém režimu hospodaření	- 57 -
4.3.3.3	Kontrolní organizace	- 59 -
4.3.4	Charakteristika vybraných ekofarem na Benešovsku	- 59 -
4.3.4.1	Ekofarma Miroslav Vosátka	- 59 -
4.3.4.2	Ekofarma Linda Nárovcová	- 61 -
4.3.4.3	Ekofarma Jiří Dobeš	- 63 -
4.3.4.4	Ekofarma Křišňův dvůr	- 64 -
4.3.4.5	Usedlost Medník	- 67 -
4.3.4.6	Družstvo Džbány	- 68 -
4.4	Dotazníkové šetření	- 69 -
4.4.1	Dotazník pro zájemce o ekoagroturistiku	- 69 -
4.4.2	Dotazník pro ekologické zemědělce	- 76 -
4.4.3	Vyhodnocení hypotéz	- 84 -
5	ZÁVĚR	- 85 -
6	SUMMARY	- 87 -
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	- 88 -
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ	
	SEZNAM PŘÍLOH	

1 ÚVOD

Druhá polovina 20. století přinesla obrovský technický pokrok, jež má samozřejmě svá pozitiva, ale na druhou stranu dochází k neblahému fenoménu společnosti, kterým je ztráta kontaktu s přírodou. Člověk vnímá přírodu spíše z ekonomického hlediska – co vše se dá z přírody získat, vytěžit a zpeněžit. I ve vztahu k živým bytostem se naše chování zdá být poněkud mocenské a necitelné.

Další příčina odcizení se přírodním prostředí je migrace lidí za prací a „vyšším životním standardem“ do průmyslových zón, do měst a velkoměst. S přesunem obyvatelstva a změnou způsobu života dochází i k postupnému úpadku tradičních hodnot, tradic, slavení svátků a venkovské (vesnické) kultury, dále dochází k zpretrhání či úplné ztrátě sociálních vazeb.

V současnosti jsou žádané veškeré formy udržitelného rozvoje a udržitelného života, formy šetrného, udržitelného či měkkého turismu. Turismus a cestovní ruch, jak si možná ne každý uvědomuje, má velký vliv na životní prostředí a také na místní komunity. Ve své masové formě se stává doslova průmyslovým odvětvím s mnoha negativními dopady na životní prostředí a místní komunity. Turisté z celého světa zaplavují gigantické hotely přímořských států nebo jiných hlavně „exotických států“, ale na druhou stranu ta samá klientela si stěžuje na provoz na letištích, na kolony automobilů, na znečištěné prostředí,.... Je proto nutné hledat východisko z této situace nějakou šetrnou formou turismu (měkký turismus), která respektuje zákony přírody a chová se vůči ní maximálně šetrně. Těmito formami by mohla být agroturistika či ekoagroturistika. Tyto formy představují aktivní trávení volného času v přírodním prostředí.

Obecně lze říci, že výhody agroturistiky vítězí nad možnými negativy či riziky této formy rekreace. Rekreatanti mají možnost seznámit se s venkovským prostředím, lidmi žijícími na venkově, domácími a hospodářskými zvířaty, prací i památkami v nejbližším okolí. Je zde možnost sportovního vyžití v mnoha směrech. Zatím nejčastější atrakcí z české turistiky je jízda na koních, rybaření či myslivost. Někdy patří k agroturistice i výpomoc při sezónních pracích. Agroturistika nejen zastupuje formu turismu ve smyslu

šetrném k životnímu prostředí, ale navrácí lidem z měst kulturní identitu, úctu k zemi a přírodě.

Každý region v České republice má svůj vlastní neopakovatelný charakter, daný přírodním bohatstvím, kulturou a staletými tradicemi jeho obyvatel. Také výrobky a produkty pocházející z určité oblasti nesou část tohoto charakteru – je do nich vložena práce tamních řemeslníků a zemědělců i část jejich duše.

Zvláštní formou agroturistiky je ekoagroturistika, která se pomalu začíná rozvíjet i na Benešovsku. Její služby jsou poskytovány v rámci ekologických farem, kde ekozemědělci chovají kozy, ovce, krávy, slepice nebo pěstují bylinky, ovoce a zeleninu. Návštěvníkům nabízejí možnost zapojit se do práce na ekofarmě. Vyzkoušet si mohou, jak se dojí kozy nebo krávy, vyrábí se kozí sýr, peče domácí chléb nebo jak se vyrábějí košíky a ošatky z proutí. Ekologické farmy se nacházejí jak v CHKO Blaník, která byla zřízena z důvodu zachovalého přírodního a kulturního dědictví, tak i v jejím rozptýleném okolí.

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 Venkovská turistika

2.1.1 Definice pojmu venkovská turistika

Pojem venkovská turistika je v mnoha publikacích definován odlišně. Jednotnou definici v odborných publikacích nenalezneme.

Janotka definuje venkovskou turistiku jako formu cestovního ruchu, jenž bezprostředně souvisí s přírodou, se střídáním ročních období, s biologickými a vegetačními cykly v přírodě, s krajinou a vesnickým (rurálním) prostředím. Specifika venkovské turistiky vyžaduje decentralizace ubytovacích zařízení, žádné vysoké hotelové koncentrace, respektování zájmů ochrany přírody a životního prostředí. (Janotka, 1999, s. 7)

Výkladový slovník vymezuje venkovský cestovní ruch jako souhrnné označení pro druh cestovního ruchu s vícedenním pobytem a s rekreačními aktivitami na venkově (procházky a pěší turistika, projížďky na kole nebo na koni, pozorování a péče o domácí zvířata atd.), s ubytováním v soukromí nebo v menších hromadných ubytovacích zařízeních. (Pásková, Zelenka, 2002, s. 240)

Podobně definuje venkovskou turistiku i Stříbrná. A to jako formu cestovního ruchu, jejíž aktivity jsou bezprostředně spjaty s přírodou, krajinou a vesnickým prostředím. (Stříbrná, 2005, s. 30)

Podle Heskové vesnický cestovní ruch zahrnuje soubor činností, spojených s cestováním a pobytem lidí ve venkovském prostředí. Obvykle jde o činnost spojenou o návrat k přírodě, s možnostmi ubytování ve vesnických domech a různých ubytovacích zařízeních na venkově, kde je součástí nabídky i možnost stravování nebo vlastní přípravy stravy a možnost se zapojit do různých činností spojených s pobytem na venkově. (Hesková, 2006, s. 32)

Němčanský definuje venkovskou turistiku jako formu cestovního ruchu, jehož aktivity jsou bezprostředně spjaty s přírodou, krajinou a venkovským prostředím. její

zvláštnost spočívá v decentralizaci ubytovacích zařízení, což umožňuje rozmělnit četnost turistů, a tak eliminovat negativní dopady, které sebou nese „organizovaná turistika“ (ohromné soustředění lidí v turistických centrech, devastace krajiny po dobu turistické sezóny apod.). Dává příležitost individuálním aktivitám jak při nabídce produktu cestovního ruchu, tak i při jeho realizaci. (Němčanský, 1996, s. 29)

Moderní venkovská turistika, která se začala prosazovat v sedmdesátých až devadesátých letech dvacátého století, je však v mnoha ohledech odlišná. Především se jí účastní vyšší počet turistů. Vzdálenosti, na které turisté cestují, jsou mnohem delší. Individuální automobilismus a mezinárodně dostupný pronájem aut jim umožňují dopravit se do oblastí ležících daleko mimo železniční síť. Ze všeho nejdůležitější je to, že se cestovní ruch rozvíjí ve venkovské krajině všeho druhu. Vymanil se z velkých a specializovaných středisek, dostal se do malých měst a vesnic, a stal se tak skutečně venkovským. (Moravec, 2006, s. 8)

2.1.2 Venkovská turistika v českých podmínkách

Venkovská turistika má své zázemí na vesnici mimo velká turistická centra. Jejím specifickým produktem je agroturistika, cestovní ruch bezprostředně vázaný na zemědělskou farmu. Typickými projevy venkovské turistiky jsou:

- ohleduplný vztah k přírodě a krajině, resp. krajina s turistickou atrakcí, o kterou se pečuje a dále je zvelebována,
- decentralizované ubytování s omezenou ubytovací kapacitou, což umožňuje rozmělnit četnost turistů, a tak eliminovat negativní dopady, které na sebe bere „organizovaná turistika“
- komorní, téměř rodinné zázemí (což je typické zejména pro agroturistiku – pobyt na rodinné farmě),
- pochopení pro individuální aktivity návštěvníků a turistů,
- zázemí v horských a podhorských oblastech, kde v symbióze se zemědělstvím představuje originální nabídku služeb cestovního ruchu, včetně poskytování čerstvých produktů hospodářství (v řadě případů i ekologických potravin) hostům,

- pronájem chat a chalup, tzv. druhého bydlení, což je specifický český fenomén, který nemá zejména v Evropě obdobu.

Ohleduplný vztah k přírodě je přirozenou prioritou tohoto produktu cestovního ruchu. Nabídka tohoto produktu by ztrácela bez této orientace svou atraktivitu. Byla by konkurenčně málo schopná nebo dokonce konkurence neschopná. V tomto případě se pak často mluví o trvale udržitelném rozvoji cestovního ruchu. A zde má venkovská turistika jedinečnou šanci obstát v konkurenci s ostatními produkty cestovního ruchu, zejména v konkurenci nabídky služeb center a středisek organizovaného cestovního ruchu.

Definice o podobě a podmínkách trvale udržitelného rozvoje cestovního ruchu jsou často mnohomluvné a rádobí všeobsažné. Venkovská turistika má možnost výše uvedenou problematiku definovat jednoduše, přesto výstižně. Produkt, který nabízí, totiž bezprostředně souvisí s ochranou přírody, ochranou přírodních zdrojů, krajínotvorbou, tj. s faktory, které tvoří základ pozitivního přístupu k „užívání“ a ochraně přírodního a životního prostředí.

Tyto atributy samy o sobě napovídají, že ve výsledné nabídce produktu venkovské turistiky se prolínají ekonomický, sociální a ekologický rozměr. Náplň ekonomického rozměru je udržitelný hospodářský rozvoj spojený s rostoucími příjmy obyvatel. Sociální rozměr obsahuje potřebu důstojného života a rozvoje lidské společnosti, zdraví, vzdělání, sociálního uznání, spravedlnosti, soudržnosti a rozvoje kultury. Ekologický rozměr představuje nutnost zachovat dlouhodobě na přijatelné úrovni statky a služby, které lidské společnosti poskytuje sama příroda. (Stříbrná, 2005, s. 11)

2.1.3 Produkty venkovské turistiky

Do produktů venkovské turistiky Janotka zařazuje:

- ubytování – krátkodobé i dlouhodobé v malokapacitních objektech,
- stravování – v rámci ubytovacích služeb nebo vlastní příprava jídla turistou,

- doprava – individuální nebo hromadná vlastními dopravními prostředky turisty a dopravou služeb, dále pěší turistika a cykloturistika, běžecké a lyžařské vybavení a vodní trasy atd.,
- doprovodné programy ve formě nabídky příležitosti letních a zimních sportů dle místních přírodních klimatických podmínek a sezón a podle technického vybavení regionu,
- zájmové aktivity turisty jako jezdeckví, houbaření, lov, rybaření, sběratelství, speciální zdravotní programy,
- ostatní doprovodné programy a nabídky ve vazbě na krajinu – horolezectví, jeskyňářský sport, plavání, běh apod.,
- nabídka kulturněhistorických pamětihodností k návštěvě a poznání – hrady, zámky, pamětihodnosti v krajině, muzea, historické osídlení, přírodní zvláštnosti. (Janotka, 1999, s. 8)

2.1.4 Trendy venkovské turistiky

Prázdninové pobyty rodin na venkově si v České republice získaly oblibu už za první republiky, především u městských středních vrstev. Tento trend přebila až éra vlastních rekreačních chat a chalup, která trvá dodnes.

V rámci rozvoje soukromého hospodaření začaly na začátku 90. let vznikat zemědělské usedlosti produkující potraviny ekologickým způsobem. Pokud splňují náročná kritéria ekologického provozu, mohou své potraviny označit logem bio.

Všeobecně platí, že turisté přinášejí poskytovatelům služeb cestovního ruchu větší příjmy, avšak je důležité si uvědomit, že každý návštěvník představuje potenciálního turistu. Proto by nejen poskytovatelé služeb venkovského cestovního ruchu měli dbát na kvalitu nabízených služeb a zejména doprovodných programů (aktivity zemědělského hospodaření, lov zvěře a rybaření, houbaření, letní a zimní sporty, projížďky na koních, tamní historie, kultura a řemesla), což je podmíněno dokonalou znalostí požadavků cílové klientely. Ubytovací objekty a stravovací služby by měly plnit podmínky doporučeného standartu, z hlediska zahraničních návštěvníků je nutná znalost minimálně jednoho ze světových jazyků.

Charakter doprovodných programů by měl mít vztah k venkovské mentalitě, měl by reprezentovat historické, kulturní a přírodní zázemí venkova, čerpané ze specifík daného venkovského prostoru.

Venkovská turistika by se ve vztahu k udržitelnému rozvoji měla snažit o efektivní spojení ekonomické, sociální a ekologické stránky rozvoje. Tyto tři prvky jsou navzájem propojeny, kdy poskytovatelé služeb pro dosažení příjmů využívají přírodní zdroje, čímž zvyšují hodnotu nabízených produktů, jejichž hodnota roste i stupněm interakce s tamní společností a kulturou. Turista (návštěvník) požaduje dobrou kvalitu za nízké ceny, zároveň očekává vysoký stupeň prestiže a subjektivity, příjemné prostředí (neporušená přírodní scenérie) a odpočinek, někdy s prvky dobrodružství. Poskytovatel služeb by měl turisty zapojit do společenského a kulturního dění dané oblasti, zároveň by se turisté měli stát „členy rodiny“, neopomenutelnou součástí jeho činnosti by měla být také snaha o zachování přírodního prostředí a uchování ekologických hodnot území. Z těchto aktivit poskytovatelům služeb venkovské turistiky bude plynout trvalý příjem, jehož výše se bude odrážet od míry přizpůsobování požadavkům a přání klientů, zejména z hlediska doprovodných služeb. [1]

2.2 Agroturistika

2.2.1 Definice pojmu agroturistika

Součástí venkovského cestovního ruchu je i agroturistika. Podle Heskové je agroturistika činnost, která uspokojuje potřeby účastníků cestovního ruchu na zemědělském hospodářství nebo na selské usedlosti (tzv. dovolená na selském dvoře, resp. farmě). Jde o trend návratu do přírody a aktivní odpočinek. Jsou s ní spojené netradiční zážitky s poznáváním života a práce na zemědělském hospodářství (charakter práce, rostliny, zvířata, nářadí apod.). Dále to jsou různé typy řemesel a tradic (tkaní a vyšívání, řezbářství, hrnčířství, hudba, tanec, lidové slavnosti, příprava gastronomických specialit apod.). Do nabídky patří také možnost sportovně-rekreačních aktivit (jízda na koni, myslivost, rybářství apod.). V agroturistice je možná aktivní účast

na typických farmářských činnostech (sečení a sušení sena, dojení, výroba másla a sýrů, sklizňové práce, sběr ovoce a lesních plodů, konzervování ovoce a zeleniny). Agroturistika se pokládá za formu udržitelného rozvoje cestovního ruchu. (Hesková, 2006, s. 33)

Stříbrná charakterizuje agroturistiku jako specifickou formu venkovské turistiky, která vedle bezprostředního využívání přírody a krajiny venkova je charakteristická přímým vztahem k zemědělským pracím nebo usedlostem (budovám) se zemědělskou funkcí. Je provozována podnikateli v zemědělské prvovýrobě (podle zákona č. 105/1990 Sb. o soukromém podnikání občanů), kteří jsou zapsáni na obecném úřadě, jako vedlejší doplňková činnost sloužící k získání dodatečných finančních prostředků s tím, že zemědělská výroba by měla být dominantní. Agroturistika je představována službami ubytovacími, stravovacími, dále činnostmi na farmě i v okolním prostředí, ale i možnostmi zážitků, které zemědělský subjekt poskytuje návštěvníkům a turistům za účelem rekreace a odpočinku. Jde tedy o produkt cestovního ruchu na rodinných farmách nebo v objektech zemědělských podniků. (Stříbrná, 2005, s. 45)

S touto definicí se plně ztotožňuje i Škodová Parmová ve své publikaci „Agroturistika“.

Podle Vaněčka je agroturistika forma rurální (venkovské) turistiky, je provozována podnikateli v zemědělské výrobě a slouží jim jako hlavní nebo další finanční zdroj k udržení nebo rozšíření hlavního podnikatelského programu, tj. výroby zemědělských produktů (rostlinných nebo živočišných). (Vaněček, 1997, s. 26)

Čertík vymezuje pojem agroturistika jako formu, při které dochází ke spojení práce agropodnikatelů a zemědělských podniků s rekreačními aktivitami turistů. K těmto aktivitám patří například jízda na koni, jízda na kole, pasivní a aktivní účast na zemědělských pracích, účast na domácích pracích apod. (Čertík, 2001, s. 261)

Podle příručky Ministerstva zemědělství je agroturistika forma podnikání na fungující zemědělské farmě či ranči, zaměřená na zabavení návštěvníků, s cílem přinášet zemědělcům dodatečný příjem. Venkovská turistika je příležitost zejména pro uplatnění žen, které restrukturalizace odvětví zemědělství připravila o pracovní místa. Agroturistickým aktivitám provozovaným na ekologických farmách se říká

ekoagroturistika. Jde o moderní produkt cestovního ruchu, ohleduplný k přírodě a umožňující rozvoj podnikání na venkově.

Náplní agroturistiky a ekoagroturistiky může být například:

- Venkovní vyžití (rybaření, lov, jízda na koni, poznávání přírody)
- Vzdělávací aktivity (naučné stezky na farmě a okolí, poznávací vyjížďky, kurzy vaření, pěstování nebo ochutnávka vín)
- Zábava (dožínky, vinobraní, kulturní či kulinářské festivaly)
- Péče o hosty (ubytování hostů na farmě, výlety s průvodcem do okolí, nabídka tradičního oblečení)
- Přímý prodej (prodej faremních výrobků, prodej produktů, které si návštěvníci sami vyrobí nebo nasbírají)

Agroturistika je součástí tak zvané venkovské turistiky, která využívá stoupajícího zájmu o trávení času v přírodě či přímo na zemědělských usedlostech. Může mimo jiné zahrnovat návštěvy významných kulturních či venkovských míst, tradičních tržnic či jarmarků, vyjížďky za poznáním zemědělských zvyklostí a další volnočasové a pohostinské aktivity, které mají v návštěvnících vzbudit zájem o venkovskou krajinu. (Václavík, 2008, s. 2)

2.2.2 Agroturistika v České republice

Rozvoj agroturistiky patří mezi důležité nástroje ekonomického oživení regionů, které byly postiženy restrukturalizací zemědělské prvovýroby a transformačními a restitučními majetkovými procesy. Přináší nejen vznik nových podnikatelských aktivit, ale zejména napomáhá vzniku nových pracovních příležitostí a v této souvislosti i stabilizaci venkovského obyvatelstva.

Zkušenosti řady zemí svědčí o tom, že právě turistika dokáže „nabudit“ ostatní odvětví národního hospodářství, resp. vyvolat ekonomické oživení celých regionů. Existuje však i řada dalších neméně důležitých skutečností, pro které si turistika na venkově zaslouží více pozornosti, než tomu bylo dosud. Např. agroturistika přispívá k tvorbě krajiny, nepřináší téměř žádná ekologická rizika, zprostředkovává návrat člověka

k přírodě, respektuje přirozené přírodní a životní prostředí, umožňuje objevovat místní krásy a tradice a popularizovat je navenek.

Ve světě je stále více zaznamenáván odklon od masové turistiky ke komornějším formám dovolené a odpočinku mimo turistická centra, mezi které patří i agroturistika se svými specifickými produkty. Ohleduplný vztah k přírodě a přírodnímu prostředí je víceméně založen právě formami ubytování, kde jde převážně o malé kapacity, navíc rozptýlené do krajiny.

Agroturistický byznys vyžaduje změnu postojů obyvatel venkova, doplnění znalostí o tuto oblast podnikání a schopnost orientovat se v tržních podmínkách. Úspěch je podmíněn rozvojem drobného podnikání v příslušných regionech.

Současný stav rozvoje agroturistiky v České republice

V České republice se dosud agroturistika rozvíjí živelně, aniž by byla cílevědomě usměrňována jednotnou koncepcí orgánů státní správy. Jednotlivé resorty, které by mohly rozvoj agroturistiky v naší zemi ovlivnit, zatím příliš nespolupracují.

Úplný přehled o počtu podnikatelů v agroturistice neexistuje. K dispozici jsou pouze údaje Sdružení podnikatelů v agroturistice ČR, kteří ve svém katalogu evidují 42 podnikatelů, převážně z Českomoravské vysočiny. Nevládní nadace ECEAT ČR (*Evropské centrum pro ekoagroturistiku*) zahrnuje 64 podnikatelů v rámci celé České republiky. Kromě toho je nutno brát v úvahu i podnikatele, kteří nejsou nikde evidováni a provozují tzv. „šedou“ agroturistiku, příp. vesnickou turistiku, aby získali „praxi“ v tomto oboru podnikání. (Pourová, 2000, s. 29).

Možnosti rozvoje agroturistiky v České republice

Začátkem roku 2000 provedla Česká zemědělská univerzita průzkum, který se zabýval možnostmi rozvoje agroturistiky v České republice z pohledu starostů měst a obcí. Průzkum probíhal formou dotazníkového šetření. Dotazník se rozdělil mezi 117 starostů měst a obcí s počtem obyvatel nad 1 000.

Výsledek dotazníkového šetření:

Agroturistika (AT) je podle názorů starostů měst a obcí úspěšně rozvíjena na území ČR pouze z 5 %. Je to odraz nejen současné ekonomické situace našeho státu, ale i

skutečnosti, že agroturistický byznys neměl u nás v posledních padesáti letech tradici. Z průzkumu vyplynulo, že je úspěšně rozvíjena v malém procentu v západočeském (7,7 %), východočeském (7,7 %), jihomoravském (4 %) a severomoravském (3,7 %) kraji. Ve středočeském a jihomoravském kraji, dle názorů 62,5 % a 54,5 % respondentů, je agroturistika rozvíjena nejvíce, ale s potížemi. Agroturistika, v pravém slova smyslu, je vázána na zemědělskou farmu (selský statek) nebo na jinou zemědělskou organizaci, na ochotu a schopnost zemědělců podnikat v agroturistice a na možnostech provozování tohoto turistického byznysu (vnějších i vnitřních).

Zájem o rozvoj agroturistiky v obcích a regionech z pohledu jejich starostů je největší v severomoravském kraji (oblast s vysokou nezaměstnaností) - uvádí 63 % starostů, v jihočeském kraji (54,6 %) a ve východočeském kraji (42,3 % respondentů tohoto kraje).

Zájem obyvatel obce o podnikání v agroturistice nebo v doprovodných činnostech v ČR, jak jej vidí jejich starostové, není velký (velký zájem uvádí pouze 4,3 % v AT a 12,0 % v doprovodných činnostech), je spíše nedostatečný (58,1 % v AT a 33,3 % v doprovodných činnostech). V jednotlivých krajích se tento ukazatel liší.

Z dotazníkového šetření starostů měst a obcí dále vyplynulo, že téměř 4/5 měst, obcí a regionů mají dostatečné podmínky pro provozování AT a dopravních služeb. Pouze jedna pětina starostů se domnívá, že tyto podmínky jsou nedostatečné. Z tabulky 1 je patrné, že nedostatečné podmínky mají především kraje: středočeský (uvádí 37,5 % respondentů), západočeský (30,8 %) a jihomoravský (28,0 %).

Další oblastí dotazníkového šetření byla úroveň informačních, reklamních a poradenských služeb v obcích, regionech v oblasti agroturistického byznysu. Z výsledků vyplynulo, že informační a reklamní služby jsou 53 % respondentů hodnoceny jako průměrné a 36 % respondentů je hodnotí jako nedostatečné (především v jihomoravském kraji). Hodnocení úrovně a dostupnosti poradenských služeb v oblasti AT je rovněž velmi neuspokojivé, 64 % starostů je hodnotí negativně a 6 % se nevyjádřilo. Starostové, kteří chtějí podporovat a rozvíjet turistický ruch (včetně agroturistiky) ve svém teritoriu, mají rovněž zájem získat více informací o této problematice cestou dalšího vzdělávání. O semináře zaměřené na podporu AT místní správou projevilo zájem 75 % starostů (respondentů).

Závěrem lze říci, že se agroturistika v České republice rozvíjí zatím dosti živelně, aniž by byla cílevědomě usměrňována a podporována jednotnou koncepcí orgánů státní správy.

Přes mnohé nedostatky má agroturistika a venkovská turistika v České republice tendence se postupně prosazovat díky práci mnoha nadšenců na regionálních úrovních i jednotlivých podnikatelských subjektů. Ti všichni si uvědomují, že český venkov má výborné přírodní i kulturní podmínky pro rozvoj turistického ruchu, jak bylo uvedeno v příspěvku. [2]

2.3 Produkty agroturistiky

Mezi produkty agroturistiky Vaněček řadí:

- ubytování,
 - stravování nebo nabídka produktů zemědělskými podniky (farmy) k jejich zpracování, samotnými turisty,
 - zázemí farmy (usedlosti), tj. provozní prostředí podnikatele, ve kterém se turista volně pohybuje,
 - účast turistů na zemědělských pracích v rámci rekondičních programů,
 - projížďky na koních,
 - lov zvěře a rybaření,
 - letní a zimní sporty
 - ostatní doprovodné programy ve vazbě na okolní krajinu, místní pamětihodnosti apod.
- (Vaněček, 1997, s. 26)

2.4 Doprovodné programy agroturistiky

Cestovní ruch není jen pouhé ubytování či zajišťování stravování turistů, ale i péče o jejich volný čas. Dobře organizovaná turistika obsahuje proto i řadu tzv. doprovodných programů. Ty zvýrazňují atraktivnost nabízených služeb a kompletují celý produkt cestovního ruchu, resp. dávají mu osobitý charakter. Doprovodný program umožňuje podnikateli i určitou specializaci, a tedy i výjimečnost v nabídce. Přitom nemusí jít jen o

program organizovaný přímo ubytovatelem, ale o zprostředkované aktivity ve vazbě na okolí (pamětihodnosti, přírodní zvláštnosti, místní atrakce apod.) nebo na sportovní či rekondiční akce provozované v blízkém okolí jinými podnikateli atd. (Stříbrná, 2005, s. 29)

- Stravování – nabídka by se měla soustředit na stravu nebo obyčejně spjaté s vesnicí a zemědělstvím. Například biopotraviny ve vazbě na organické zemědělství nebo na typickou venkovskou stravu (mléko a brambory, kulajda, kyselo, kuba, houbová smaženice, bylinné čaje apod.). Krajově pak na místní zvláštnosti (vinařské oblasti se svými produkty) anebo na posvícenské slavnosti a zabíjačkové hody apod.
- Zemědělské činnosti – rekondiční akce spojené s pomocí turistů při senoseči, žních, pasení hospodářských zvířat, úklidu stájí a chlévů aj.
- Projížďky na koních a jezdecké školy – nabídka těchto služeb spočívá v možnostech farmáře nebo zemědělského podniku mít koně nebo je chovat. Jde o důležitou atraktivitu. Lze ji doplnit i projížďkami bryčkou nebo kočárem. Tyto služby je možné zprostředkovat i jiným podnikatelským subjektem, pokud se nachází v blízkém okolí.
- Lov zvěře a rybaření – nabídka těchto služeb opět závisí na celkovém zázemí farmy nebo zemědělského podniku, tj. na rozsahu vlastnictví lesů a rybníku. Lze je samozřejmě rovněž zprostředkovat jiným podnikatelským subjektem.
- Letní a zimní sporty – jde o celou skupinu doprovodných programů, ve kterých hraje důležitou roli charakter okolní krajiny. Nabídku mohou tvořit pěší turistika, cykloturistika, v zimě pak bruslení, lyžování, sáňkování apod.
- Řemesla – úkazy tradičních řemesel (mlýny, kovárny, sklářské hutě, krajkářství, bednářství, kolářství, výroba nábytku aj.), prohlídky zprovozněných historických objektů (železnice, lihovary, větrné a vodní mlýny aj.), včetně výroby suvenýrů.
- Ostatní doprovodné programy – místní pamětihodnosti tvoří důležitou součást produktu cestovního ruchu. Zajímavé informace o těchto atraktivitách a jejich zpřístupnění jsou určitým logickým obalem, ve kterém je celková nabídka prezentována. Totéž platí i o přírodních zvláštnostech (krasové jeskyně a přírodní útvary, výskyt vzácných květin a stromů, obory se vzácnou zvěří, např.

bílí jeleni v Žehouticích na Kutnohorsku apod.), o místních zvyklostech, národopisných tradicích (poutě, posvícení) apod. (Škodová Parmová, 2007, s. 38)

2.5 Ekoturistika a ekoagroturistika

2.5.1 Ekoturistika

Čertík řadí k venkovské turistice taky ekoturistiku (ecotourism), která souvisí s programem ekologie cestovního ruchu. Tento program předpokládá rozumné hospodaření s životním prostředím, které slouží všem zúčastněným tj. jak rezidentům tak i návštěvníkům. Při tomto typu pobytu využívají účastníci přírodních zdrojů a kulturních zajímavostí s ohledem na jejich zachování pro příští generace. Ekoturismus je blízky přírodě, zahrnuje v sobě výchovu a informace o přírodě a představuje přínos pro společnost zasaženou cestovním ruchem. Podle některých výkladů je ekoturistika takovým druhem turistiky, při které musí subjekty cestovního ruchu přírodu jako zdroj pro tvorbu svého zisku nejen chránit, ale také zde musí část svých zisků reinvestovat tj. použít je k obnově přírodních zdrojů. Ekoturistiku tak nelze redukovat pouze na pobyt v ekologicky neporušené přírodě (národní parky, chráněná území). (Čertík, 2001, s. 262)

2.5.2 Ekoagroturistika

Ekoagroturistiku Hesková chápe jako formu agroturistiky na ekologicky hospodařících farmách. Ekologická farma nepoužívá při rostlinné a živočišné výrobě žádné syntetické chemikálie, hnojiva, hormonální přípravky, umělá barviva a konzervační přípravky. Produkty ekologického zemědělství se přísně kontrolují, a když splňují národní, resp. mezinárodní standardy, mohou používat ochranou známku bio. (Hesková, 2006, s. 33)

Škodová Parmová ve své publikaci píše, že ekoagroturistika je formou venkovského cestovního ruchu, která zahrnuje pobyty na ekologicky hospodařících farmách produkujících bio-produkty, umístěných ve zdravém životním prostředí. Podstatným

znakem této formy agroturistiky je nejen sepletí s farmářskou rodinou, ale i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů jejich ekologického zemědělství. (Škodová Parmová, 2007, s. 31)

Pojem ekoagroturistika se dá definovat jako turistika na ekologicky hospodařících farmách, zcela odlišná od běžné masové turistiky, která není příliš příznivá životnímu prostředí a navíc ohrožuje tradiční venkovský život. (Němčanský, 1996, s. 32)

Pod pojmem ekoagroturistika Stříbrná rozumí specifickou formu agroturistiky a představuje pobyty na ekologicky hospodařících farmách, umístěných ve zdravotně příznivém životním prostředí. Podstatným znakem této formy agroturistiky je nejen sepletí s farmářskou rodinou, ale i účast na zemědělských pracích a konzumace produktů ekologického zemědělství. (Stříbrná, 2005, s. 45)

Ekoagroturistika je formou cestovního ruchu velmi podobnou agroturistice, s tím rozdílem, že její účastníci jsou motivováni pobytem na rodinných farmách zabývajících se alternativním zemědělstvím, což znamená, že se maximálně snaží využívat přírodních postupů a nepoužívají se zde průmyslová hnojiva a syntetické pesticidy. Mezi aktivity návštěvníků patří zejména konzumace alternativně pěstovaných a upravovaných potravin ze zdrojů farmy a práce na farmě.

Tyto typy dovolené jsou velice vhodné pro rodiny s dětmi, které se zde mohou setkat se zvířaty i rostlinami, které by jinak třeba nepoznali, a kteří chtějí na chvíli opustit ruch města. Stejně tak mohou ale přitáhnout mladé lidi, kteří si chtějí vyzkoušet něco nového a jsou již znuděni konvenční nabídkou a i starší lidi a důchodce, pro které takto strávený čas může být příjemnou relaxací a vzpomínkou.

Ke všem výše uvedeným formám netradičního cestovního ruchu patří mnoho dalších doprovodných programů, které pak tvoří jakési balíčky. K těmto programům patří například pomoc turistů při senosecích, žních, pastva hospodářských zvířat, úklid stájí, apod. Dále je zde možnost využívat nabídky chovu koní či zprostředkování vyjížděk (možno i mnohakilometrových). Další možností je nabídka rybaření, lovu zvěře, houbaření a sběru lesních plodin, poznávání okolí destinace v rámci kulturních, přírodních a historických dispozic. [3]

V dnešní době už není takový problém, aby si zájemce o tento typ dovolené vybral kvalitní ekofarmu i v České republice, ačkoliv je nutná určitá dávka trpělivosti při

vyhledávání nabídek na internetu, protože ve způsobech prezentace agroturistiky stále ještě za západní Evropou zaostáváme. Existují cestovní kanceláře, které se specializují na tento druh turistiky nebo ji pouze zprostředkují a to i v zahraničí, takže záleží už jen na zákazníkovi, jak kvalitní ubytování a služby hledá a samozřejmě v jaké lokalitě.

2.6 Analýza potenciálu cestovního ruchu

Analýza zahrnuje primární, sekundární a terciární potenciál.

2.6.1 Primární potenciál

Primární potenciál představují přírodní, kulturní a společenské atraktivity. Pestrost druhů, přitažlivosti a kvalita těchto atraktivit profiluje potenciální možnosti dané lokality, oblasti nebo regionu cestovního ruchu. (Kopačka, Šíp, Štěpánek, 2001, s. 17)

2.6.1.1 Přírodní atraktivity

Za přírodní atraktivity pokládáme takové zvláštnosti, které jsou pro danou oblast typické a zároveň jsou svým způsobem ojedinělé. Jedná se např. o klima, morfologické členění terénu, hydrosféru, fyto- a zoosféru, nebo kvalitu životního prostředí. V práci bude zaměřeno na přírodní atraktivity, které jsou turisticky zajímavé a mají kladný význam pro cestovní ruch.

2.6.1.2 Kulturní atraktivity

Kulturní atraktivity jsou neměnné a zahrnují se mezi ně např. architektonické stavby a památky, historická sídla a muzea, divadla, galerie, historická sídla, koncerty a festivaly, produkty virtuální reality (zábavní parky), ale i sportovní události, tradice, folklór, místní kuchyně apod. Vyjadřují věci, které se vážou k akcím a hodnotám, které vytvořil člověk nebo společnost. Významná jsou ucelená, ale i jednotlivě se vyskytující architektonická díla a jiné kulturní památky. [4]

2.6.2 Sekundární potenciál

Sekundární potenciály vytvářejí pracovní materiálně technickou základnu (MTZ), realizují příjmy v lokalitě, vytvářejí pracovní místa, oživují centra města a venkovskou krajinu a zvyšují přitažlivost místa. Sekundární potenciály jsou závislé na přitažlivosti (bonitě) primárního potenciálu.

MTZ tvoří ubytovací služby, stravovací služby, dopravní služby a doplňkové služby.
[4]

2.6.2.1 Ubytovací služby

Posláním ubytování je poskytnout přenocování nebo přechodné ubytování účastníků cestovního ruchu mimo místo jeho trvalého bydliště, včetně uspokojení dalších potřeb, které s přenocováním nebo přechodným ubytováním souvisejí, tedy především služby stravovací. Jsou významným předpokladem vzniku a rozvoje zejména dlouhodobého cestovního ruchu. (Orieška, 1999, s. 45)

Ubytovací zařízení se dělí podle různých hledisek, například:

- a) podle způsobu výstavby na pevná (hotely, motely), částečně pevná (montované chaty), přenosná (stany) a pohyblivá (lůžkové a lehátkové vozy, obytné automobilové přívěsy, rotely)
- b) podle časového vyžití na celoroční, dvousezónní a jednosezónní
- c) podle druhu na tradiční (hotely, penziony, motely, ubytovací hostince, botely, aparthotely, byrohotely, horstely), doplňková (chaty, bungalovy, rotely, kempy) a ostatní (studentské koleje, domovy mládeže)

Kategorizace ubytovacích zařízení se člení na:

- a) hromadná ubytovací zařízení
- b) individuální ubytování

Hromadná ubytovací zařízení se zařazují do kategorie:

- hotely a obdobná zařízení (s možností stravování - hotel, hotel garni, motel, botel a penzion)
- jiná hromadná ubytovací zařízení - chatová osada, kemp, turistická ubytovna

Individuální ubytování, tj. ubytování v soukromí zahrnuje:

- ubytování v bytě
- ubytování ve vlastním objektu účastníka (např.: rodinném domě, rekreační chatě či chalupě)
- ubytování u příbuzných, známých nebo přátel

(Orieška, 1999, s. 47-48)

2.6.2.2 Stravovací služby

Stejně jako ubytování, také stravování je nedílnou součástí cestovního ruchu. Stravovací služby umožňují uspokojování dalších potřeb výživy účastníků cestovního ruchu během jejich přepravy i pobytu v cílovém místě. Jde o služby základního stravování, doplňkové stravování a občerstvení, jakož i společensko-zábavní služby, spojené s hudební produkcí, kulturním programem, případně další služby. (Orieška, 1999, s. 57)

2.6.2.3 Dopravní služby

Doprava je jedním ze základních předpokladů rozvoje cestovního ruchu. Překlenuje prostorové rozdíly mezi místem bydliště občana a místem cestovního ruchu, přivádí účastníka k objektům a zařízením cestovního ruchu a vytváří tak možnost spotřeby v cestovním ruchu. Vztah dopravy a cestovního ruchu je však vztahem oboustranným, protože rozvoj jednotlivých forem a druhů cestovního ruchu vyvolává vznik nových forem dopravy, rekonstrukci existující a výstavbu nové dopravní sítě, výrobou dopravních prostředků respektujících požadavky cestujících a tedy i účastníků cestovního ruchu.

Dopravními službami v cestovním ruchu se tedy rozumí ty služby, které jsou spojeny se zabezpečením vlastní přepravy účastníků a jejich zavazadel, včetně poskytování informací o dopravních spojeních, rezervování míst v dopravních prostředcích, prodeje dopravních cenin apod. V závislosti na druhu dopravního prostředku tyto služby

poskytují přímo dopravci (dopravní společnosti), nebo je obstarávají přepravci, zejména cestovní kanceláře. (Orieška, 1999, s. 19)

2.6.3 Terciární potenciál

Terciární potenciál je reprezentován např. státní a veřejnou správou, rozvojovými agenturami, občanskými sdruženími apod. Jejich role spočívá v organizaci, řízení, podpoře rozvoje podnikatelské sféry, legislativní činnosti, marketingu, regionálního a územního plánování. (Kopačka, Šíp, Štěpánek, 2001, s. 36)

Tyto instituce vnímají cestovní ruch jako nástroj regionálního rozvoje a snaží se vytvářet a rozvíjet efektivní vazby mezi sekundárním a terciárním potenciálem. Vhodně zvolená strategie podpory rozvoje těchto vazeb přináší nejen nové pracovní příležitosti, ale také finanční příjmy.

2.6.3.1 Turistické informační centrum

Turistické informační centrum (dále jen TIC) je účelové zařízení poskytující v oblasti svého působení (město, turistická oblast, region) komplexní informace o všech službách souvisejících s cestovním ruchem. Plní následující funkce:

- TIC shromažďuje informace na základě jím stanovených zásad dokumentační činnosti a vytváří komplexní databanku cestovního ruchu dané oblasti. Databanka obsahuje turistické, kulturní a všeobecné informace, tj. informace o oblasti svého působení, jejích atraktivitách, ubytovacích a stravovacích možnostech, dopravě, obchodní síti, kulturních, sportovních programech. Základní podmínkou tvorby databanky je soustavnost a její úplnost a aktuálnost.
- TIC poskytuje jemu všemi dostupnými formami veřejnosti informace uložené v databance.
- TIC může při výkonu své činnosti také nabízet další služby související s cestovním ruchem (např. působit jako cestovní agentura), jestliže nenaruší komplexnost, objektivitu a kvalitu poskytovaných informací.
- TIC je otevřeno po celý rok či v sezóně, otevírací doba činí min. 5 dnů v týdnu a poskytuje bezplatné verbální informace minimálně v jednom světovém jazyce. Je připojeno k internetové síti.

Jednotné značení má podobu bílého "i" na zeleném podkladu, v základní velikosti 50 x 50 cm (na označení vlastní provozovny, tj. místa, kde jsou podávány informace), ve zmenšené velikosti pak jako doplněk ke směrovkám, které vyznačují směr k TIC (např. na parkovištích apod.). Symbol oficiálního TIC je udělován na smluvním základě na dobu určitou a je ochráněn proti zneužití registrací ochranné známky u Úřadu průmyslového vlastnictví. [4]

2.7 Dotační podpora rozvoje ekoagroturistiky v rámci Programu rozvoje venkova České republiky

V současné době lze čerpat veřejnou podporu a dotace na rozvoj venkovské turistiky a agroturistiky z několika zdrojů. Jednak podpory z programů se strany státu, jednak z programů financovaných strukturálními fondy EU.

2.7.1 Program rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013

V rámci Programu rozvoje venkova České republiky (PRV ČR) je podpora venkovské turistiky a agroturistiky skryta v Ose III., v části nazvané **Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova**. Snahou je nabídnout venkovskému obyvatelstvu nové možnosti uplatnění, kromě venkovské turistiky také při obnově tradičních či krajových specialit v rámci mimozemědělské činnosti s cílem zvýšit kvalitu života na vesnici. Rostoucí zájem turistů o dovolenou a pobyty na venkově ve spojení s agroturistikou a ekoagroturistikou s využitím současné sítě značených pěších tras, cyklotras a vinařských stezek nabízí venkovským oblastem nové podnikatelské příležitosti.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013 vychází z národního strategického plánu rozvoje venkova. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy. Program rozvoje venkova ČR je spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Existence a realizace PRV ČR přispívá k rozvoji venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, k zlepšení stavu životního prostředí a k snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Program dále vytváří podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách. Program podporuje rozšiřování a diverzifikaci ekonomických aktivit ve venkovském prostoru s cílem rozvíjet podnikání, vytvářet nová pracovní místa, snižovat míru nezaměstnanosti na venkově a posilovat sounáležitost obyvatel na venkově.

Charakteristika jednotlivých bodů v Ose III.:

- *Popis situace:* Opatření rozvíjí aktivity zaměřené na diverzifikaci venkovské ekonomiky rozvojem cestovního ruchu, zejména ve spojení s využitím přírodního a kulturního dědictví oblasti. V České republice doposud není plně rozvinuta venkovská turistika a není využit potenciál zemědělských farem v oblasti agroturistiky. Cestovní ruch přitom vykazuje nejdynamičtější růst a poskytuje mnoho pracovních příležitostí i pro nekvalifikované pracovní síly. Zvyšuje odbyt místních specialit a řemesel.
- *Cíle opatření:* Různorodost zemědělských aktivit ve směru nezemědělské produkce, rozvoj nezemědělské produkce a podpora zaměstnanosti, různorodost venkovské ekonomiky, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.
- *Charakteristika opatření:* Podpora je určena na vybudování rekreační infrastruktury a rekreačních zařízení. Podporováno bude také zajištění služeb pro pěší turistiku, vodáctví a lyžování (s výjimkou vleků a lanovek), budování a značení pěších tras, vinařských stezek (tj. sít' místních nebo regionálních tras seznamující návštěvníky s historií vinařství a současným stavem výsadby révy vinné ve venkovských oblastech, zejména Jižní Moravy. Na zastaveních jsou umístěny informační panely, např. upozorňující na místní vinohradnické zajímavosti) odpočinkových míst, hippostezek a nákupu a výsadby doprovodné zeleně.
- *Vymezení podporovaných území:* Projekt může být realizován v obci do 2000 obyvatel na území České republiky.
- *Podmínky poskytnutí podpory:*

- podpora se poskytne na základě předloženého projektu v souladu s platnou právní úpravou,
- pro každý schválený projekt se může použít pouze jeden zdroj financování Evropské unie, projekt byl posouzen z hlediska vlivu na životní prostředí (pokud tak vyžaduje zákon č.100/2001 Sb.),
- nejedná se o ekonomickou aktivitu,
- rekreační zařízení (koupaliště a plovárny pro veřejné využití, vč. odpovídajícího zázemí, hřiště, jízdárny a jiná rekreační zařízení) budou průkazně přístupná veřejnosti.

- *Kategorie příjemců podpory:* Příjemcem podpory může být zemědělský podnikatel - fyzická i právnická osoba, nezemědělský podnikatel pouze pokud činnost zahajuje, nebo má kratší než dvouletou historii a neziskové organizace (včetně zájmových sdružení a spolků) s právní subjektivitou.

- *Forma a výše podpory:*

- přímá a nenávratná dotace
- maximální výše podpory činí 90 %
- minimální celkové způsobilé výdaje na projekt jsou 50 000 Kč
- příspěvek EU činí 75 % veřejných zdrojů
- příspěvek ČR činí 25 % veřejných zdrojů

Českému Programu rozvoje venkova byla pro období 2007-2013 alokována finanční pomoc ve výši 3 615 milionů eur, z nichž 2 815 milionů poskytuje EU (78 %).

Hlavní priority Osy III. : Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) jí alokuje 477 milionů eur (17 %) rozpočtu. Její opatření se týkají širšího venkova, která budou zaměřena na podporu tvorby nových pracovních míst ve venkovských oblastech, zvýšení kvality života na venkově a vzdělávání v oblasti podpor směřujících právě do oblasti rozvoje venkova. Všechna opatření budou nejen nabízet možnost diverzifikace podnikatelských aktivit v rámci zemědělských podniků i mimo ně, ale umožní i vyšší podporu agroturistiky a cestovnímu ruchu obecně. [5]

2.8 Vybrané organizace v oblasti agroturistiky a ekologického zemědělství v České republice

2.8.1 Evropské centrum pro ekoagroturistiku – ECEAT CZ

Obrázek 1: Logo ECEAT *ECEAT je Evropské centrum pro ekoagroturistiku,*

založené v Nizozemsku v roce 1994. K jeho hlavním úkolům patří podpora ekologického zemědělství a oživení venkova v zemích střední a východní Evropy. Podmínkou zařazení do programu ECEAT je takový rozsah zemědělské činnosti, jenž musí tvořit více jak 50 % příjmu podnikatele. Dále musí zájemce

Zdroj: www.eceat.cz *splňovat předpisy hygienické, stavební, ubytovací apod. (Čertík, 2001, s. 262)*

ECEAT CZ je česká nezisková organizace, občanské sdružení. Aktivně se účastní na práci ECEAT International a je členem Svazu podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice. ECEAT CZ vznikl v roce 1999 jako nástupnická organizace Nadace ECEAT. V České republice má ECEAT dvouступňovou strukturu. V Brně sídlí národní koordinační centrum a na něj navazují regionální centra. Posláním ECEAT CZ je podporovat obnovu venkova pomocí šetrné turistiky, pomoci iniciovat nové podnikatelské příležitosti a pracovní místa ve venkovské turistice a dále pomoci při rozvoji odborných schopností nových poskytovatelů služeb. Vytváří produkty cestovního ruchu, jež vyhovují nejvyšším profesionálním požadavkům a přitom jsou ohleduplné k prostředí, kde jsou realizovány, a to jak po stránce environmentální tak i sociálně kulturní a ekonomické.

ECEAT CZ nabízí komplexní rozvojové programy. „Prázdniny na venkově“ jsou oficiálním turistickým produktem České republiky a jsou podporovány Českou centrálou cestovního ruchu. Tento produkt je společným programem ECEAT CZ a Svazu podnikatelů České republiky ve venkovské turistice a agroturistice.

„*Stezky dědictví*“ jsou koncipovány jako regionální turistický rozvojový koncept propagující, využívající a ochraňující rozsáhlé kulturní a přírodní dědictví naší země.

„*Zelené prázdniny*“ jsou konceptem propagující ekoturistiku v ČR na základě ekocertifikace. [6]

2.8.2 Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice

Svaz podnikatelů ČR ve venkovské turistice a agroturistice je dobrovolné, nepolitické profesní sdružení podnikatelů ve venkovském cestovním ruchu a dalších příznivců. Svaz byl založen v roce 1997 a je členem mezinárodní organizace svazu venkovské turistiky **EUROGITES**. EUROGIETS je Evropský svaz turistiky a dovolené na venkově se sídlem ve francouzském Štrasburku. Je orientován na pomoc jednotlivým členům – národním sdružením venkovské turistiky, a to v oblasti poradenství, informatiky, vzdělávání, v oblasti technické a taky organizační pomoci.

K základním cílům EUROGITESU patří:

- zajištění lepší informovanosti o věcech venkovské turistiky v Evropě, především vytvořením jednotné rezervační sítě tak, aby si kdokoliv mohl objednat venkovskou dovolenou kdekoliv v Evropě,
- stanovení a posuzování kvality služeb poskytovaných na venkově. Pro tento účel je navržen systém kategorií 1 až 4, vyjadřující úroveň poskytovaných služeb,
- sjednocení a koordinace přístupů jednotlivých členských zemí, ale také pomoc státům střední a východní Evropy,
- profesionalizace venkovské turistiky, založené na vzájemné spolupráci, výměně expertů, vzdělávacích programů a informací,
- dosažení vyššího podílu venkovské turistiky na cestovním ruchu. Zde se vychází z předpokladu, že lidé budou mít stále více volného času, budou chtít trávit svůj volný čas aktivně, se zaměřením na své záliby, ve zdravém životním prostředí, s vysokou kvalitou poskytovaných služeb.
- zlepšení celkové kvality života na vesnici prostřednictvím diverzifikace zemědělských podniků, vytvářením nových pracovních příležitostí a udržováním a rozvojem evropské kultury a krajiny. (Čertík, 2001, s. 261)

Svaz podnikatelů ve venkovské turistice a agroturistice svou činností chce přispět k ekonomickému, kulturnímu a společenskému oživení venkova, obnově jeho tradic, údržby krajiny i ke stabilizaci jeho osídlení. Prosazuje a hájí zájmy svých členů, venkovských podnikatelů. Zajišťuje zavádění do praxe a kontroly kvalitativních standardů ubytovacích kapacit na venkově, pomáhá při rozvoji odborných schopností poskytovaných služeb ve venkovském cestovním ruchu a ve spolupráci s partnery (zejména ECEAT CZ a CzechTourism) pomáhá při propagaci ubytovacích zařízení svých členů. [7]

Obrázek 2:

Logo Svaz venkovské turistiky

Zdroj: www.svazvt.cz

Obrázek 3: Logo EUROGITES

Zdroj: www.eurogites.org

2.8.3 AREA viva - Sdružení pro ekologii a zemědělství

Organizace AREA viva byla založena v roce 2001 za účelem podpory trvale udržitelných forem zemědělství, rozvoje venkova a propagace ekologického zemědělství v České republice. Od roku 2002 je členem mezinárodního systému výměny dobrovolníků na ekologických farmách *WWOOF* (World Wide Opportunities on Organic Farms) se sídlem ve Velké Británii.

Od roku 2002 organizace začala aktivně působit také v oblasti environmentální výchovy a to především prostřednictvím exkurzí pro základní školy na ekofarmu v blízkosti Prahy s ekologickým výukovým programem "Víme, co jíme". Tyto aktivity se od roku 2009 přesouvají spolu se změnou sídla sdružení do západních Čech. Nezisková společnost AREA viva koordinuje systém pro Českou republiku a vytváří tak alternativu standardní nabídce agroturistiky.

Sdružení je právnickou osobou podle českého práva - dobrovolným nevládním neziskovým občanským sdružením, vzniklým podle zákona 83/1990 Sb. o sdružování občanů v platném znění.

Cíle sdružení

- Propagace a podpora ekologického zemědělství a biopotravin
- Podpora utváření kulturní krajiny a péče o ní
- Přispívání k ochraně životního prostředí a obnově kulturního dědictví a venkova
- Podpora utváření občanské společnosti sblížením města a venkova
- Vzdělávání široké veřejnosti na téma ekologické zemědělství, ekologie a venkov
- Poradenský servis týkající se ekologického zemědělství, krajiny tvorby a souvisejících činností

Formy činnosti sdružení

- Pořádání vzdělávacích a výukových programů
- Organizace exkurzí na ekologické farmy pro širokou veřejnost
- Vydávání letáků a publikací zaměřených na ekologické zemědělství, bioprodukty, udržení kulturní krajiny a rozvoj venkova
- Organizování kampaní a osvětových akcí na podporu ekologického zemědělství
- Podpora dobrovolnictví na ekologických farmách
- Spolupráce se zahraničními neziskovými organizacemi podobného zaměření [8]

Obrázek 4: Logo AREAviva

Zdroj: www.areaviva.cz

2.8.4 WWOOF – Celosvětové příležitosti na ekologických farmách

WWOOF je zkratka pro World Wide Opportunity on Organic Farm, což v překladu znamená Celosvětové příležitosti na ekologických farmách. Je to v podstatě celosvětová

výměnná síť, kde za pomoc ekologickým farmářům dostane dobrovolník výměnou ubytování a stravu a také cenné praktické zkušenosti z oblasti ekologického zemědělství. Doba pobytu se různí a jde vždy o dohodu mezi farmářem a dobrovolníkem, v podstatě je řízená potřebou práce na farmě - v období senosečí je práce víc než v období zimního spánku.

WWOOF vznikl v Anglii v roce 1971, kdy jedna londýnská sekretářka Sue Coppard vzala skupinu dobrovolníků na víkend do Emmerson College, kde byla biodynamická ukázková farma. V současné době funguje několik národních organizací WWOOF systému – například v Rakousku, Austrálii, Německu, Itálii, Švýcarsku, dokonce i v Koreji. Od roku 2003 sídlí národní organizace WWOOF také v Čechách. [9]

Obrázek 5: Logo WWOOF

Zdroj: www.woof.cz

2.8.5 PRO – BIO Svaz ekologických zemědělců v ČR

Svaz PRO-BIO je nevládní nezisková organizace, která v České republice prosazuje a podporuje ekologické formy hospodaření a spotřebu biopotravin. Svaz zastupuje zájmy svých členů: ekozemědělců, zpracovatelů a prodejců biopotravin, škol i spotřebitelů a vytváří podmínky pro dialog, spolupráci a rozvoj ekologického zemědělství i ekologické výchovy. PRO-BIO propaguje práci, ekologickou produkci a služby svých členů.

PRO -BIO poskytuje komplexní služby svým členům, počínaje pomocí s přechodem na ekologický systém hospodaření, přes pomoc při řešení odborných i administrativních problémů, až po podporu prodeje, propagaci bioproduktů, vzdělávání a zastupování

zájmů vůči kontrolní organizaci či státním orgánům má blízko ke svým členům - o to se stará jedenáct regionálních center svazu na celém území ČR a dvě odborné pobočky.

Cílem PRO-BIA je trvale udržitelným ekologickým zemědělstvím chránit životní prostředí, přírodu a její zdroje, produkovat kvalitní biopotraviny a spoluvytvářet harmonickou kulturní krajinu. Chce pečovat o pestrost života, vytvářet slušné životní podmínky pro člověka a chovaná zvířata a tím udržet zemědělství jako tradiční obor lidské činnosti. [10]

Obrázek 6: Logo PRO-BIO

Zdroj: www.pro-bio.cz

2.8.6 EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR

EPOS CR je občanským sdružením odborníků v oblasti ekologického zemědělství. Jako jediná organizace v ČR, která je nezávislá, sdružujeme poradce, výzkumné pracovníky a pedagogy. Členství ve spolku je zárukou vysoké odbornosti a kvalifikace. Ta je zaručena pravidelným vzděláváním členů na soustředěních probíhajících v ČR, zahraničními stážemi, vydáváním a distribucí odborných poradenských materiálů a publikací. Spolupracuje s řadou institucí v oblasti zemědělství a životního prostředí, mezi jeho nejvýznamnější partnery patří PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců Šumperk, KEZ o.p.s. Chrudim, Ministerstvo zemědělství ČR, Výzkumný ústav rostlinné výroby Praha - Ruzyně, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno,

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita Brno, Česká zemědělská univerzita Praha.

Činnost spolku:

- informační a poradenské služby
 - vzdělávání a trénink poradců a podnikatelů v ekologickém zemědělství
 - propagace v oblasti ekologického zemědělství a setrvalého rozvoje venkova v ČR
 - publikační a vydavatelská činnost
 - zastupování zájmů členů spolku při jednání se státní správou, případně místní samosprávou a dalšími organizacemi
 - zastupování zájmů členů spolku v zahraničí a spolupráce se zahraničními organizacemi podobného zaměření
 - výzkum v problematice ekologického zemědělství a setrvalého rozvoje venkova v ČR
 - marketingová podpora odbytu ekologických produktů a služeb členů spolku
- [11]

2.8.7 FOA – Nadační fond pro ekologické zemědělství

FOA, Nadační fond pro ekologické zemědělství, je neziskovou organizací, která byla založena původně jako nadace v roce 1991 za účelem rozvoje a podpory ekologického zemědělství v České republice v nejširším slova smyslu. Dne 26. března 1999 byla tato nadace transformována v nadační fond.

Posláním FOA jsou:

1. podpora výchovy, vzdělávání, výzkumu a vývoje v oblasti ekologického zemědělství a ochrany životního prostředí, vyhledávání a zajišťování finančních prostředků na tyto programy a projekty,

2. rozvoj ekologického zemědělství šetrného k životnímu prostředí za podmínky dodržování hlavních principů trvale udržitelného rozvoje,
3. rozvoj agro-environmentálních programů zejména v CHKO ČR,
4. podpora aplikace modelových projektů a řešení ekologie zemědělství a ochrany krajiny a
5. podpora dalších oblastí rozvoje venkova a občanské společnosti.

Mezi aktuální sféry zájmu patří tematika řešená v rámci mezinárodních výzkumných projektů, např. nové formy vzdělávání v ekologickém zemědělství a možnost jejich aplikace v podmínkách České republiky, hledání nových možností pro zachování biodiverzity v CHKO aj. [12]

Obrázek 7: Logo FOA

Zdroj: www.foa.cz

3 CÍL A METODIKA PRÁCE

3.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je analýza současné úrovně rozvoje agroturistiky (ekoagroturistiky) na Benešovsku. Region Benešovska představuje jednu z nejzachovalejších oblastí po přírodovědné stránce a je zde dostatek příležitostí k netradičním formám cestovního ruchu, včetně ekoagroturistiky.

Hlavním cílem práce je vymezení předpokladů a přínosů dané formy podnikání. Na základě dotazníkového průzkumu byly analyzovány možnosti rozvoje ekoagroturistiky z pohledu ekofarem a zájemců o ekoagroturistiku.

Byly formulovány následující hypotézy:

- počet ekofarem za poslední tři roky progresivně narůstá
- existuje minimální nabídka produktů ekoagroturistiky
- hlavním důvodem návštěvy ekologické farmy je zjištění, jak ekologická farma funguje

3.2 Metodika práce

Sekundární a primární informace

Sekundární zdroje jsou zpravidla jednoduše dostupné veřejné zdroje informací. Obvykle slouží k jinému primárnímu účelu. Sekundární zdroje informací bývají k dispozici rychleji a bývají méně nákladné než primární zdroje údajů.

Primární informace jsou původní údaje, které musí být teprve shromážděny pro specifický účel. Jsou získávány prostřednictvím vlastního výzkumu a slouží výhradně nebo především k potřebám tohoto výzkumu. K jeho sběru se většinou využívá jedna ze tří metod – pozorování, dotazování nebo experiment. (Kozel, 2006, s. 66)

Studium odborné literatury

Byla použita kombinace primárního a sekundárního sběru informací (z dostupné literatury, odborných výzkumných studií a zákonů ČR). Většinu odborné literatury poskytlo Ekocentrum ve Vlašimi. Další zajímavé aktuální informace byly převzaty z přístupných informací v elektronické podobě a odborných časopisů.

Dotazníkové šetření

Primární údaje byly získány na základě marketingového průzkumu, který probíhal v rámci benešovského regionu. Byla zvolena metoda kvantitativního výzkumu, konkrétně dotazníkové šetření. Výzkum byl prováděn formou písemného dotazování na základě vyhotoveného dotazníku. Byly vytvořeny dva druhy dotazníku. První dotazník byl určen pro ekologické zemědělce a druhý dotazník pro zájemce o ekoagroturistiku. Dotazování probíhalo v období od začátku srpna do konce listopadu roku 2009 v regionu Benešovska, kdy dotazníky pro ekozemědělce byly vyplňovány osobně nebo písemně (elektronickou formou).

Hlavním účelem dotazníku pro ekozemědělce bylo získat informace o zemědělské produkci a služeb poskytovaných v rámci ekoagroturistiky a ostatních aktivit na ekofarmě (exkurze, prohlídky, prodej). V závěru dotazníku byly zjišťovány základní osobní údaje respondentů jako je pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání. Dotazník pro ekozemědělce obsahoval 16 věcných a 3 identifikační otázky.

Dotazníky pro zájemce o ekoagroturistiku byly ponechány na několika místech k vyplnění. Účelem bylo oslovit formou orientačního průzkumu reálné a potenciální zájemce o ekoagroturistiku v regionu. Ve Vlašimi byly dotazníky dány do Bioobchůdku, který je součástí vlašimského Ekocentra a do obchodu se zdravou výživou na Žižkově náměstí. V Benešově byly dány k vyplnění do Biopotravin v Tyršově ulici. Tato místa byla vybrána na základě úvahy souvislosti zájmu o biopotraviny a zdravou výživu se zájmem o ekologické zemědělství. Cílem bylo oslovit právě tyto zájemce a postihnout formou orientačního průzkumu důvody zájmu a přínosy pobytu/návštěvy na ekofarmě.

4 ANALÝZA POTENCIÁLU EKOAGROTURISTIKY – Benešovsko

4.1 Stručná charakteristika regionu

4.1.1 Geografická poloha a přírodní podmínky

Region Benešovsko je druhým největším regionem ve Středočeském kraji. Rozkládá se v jeho východní části. Největším městem je Benešov. Svojí rozlohou 1 475 km² zaujímá 13,4 % z rozlohy Středočeského kraje. Zemědělská půda tvoří 62 % a lesy 28 % z rozlohy regionu. Hustotou osídlení 63 obyvatel na km² patří mezi nejméně osídlené regiony kraje. Benešovsko je tvořeno katastry 115 obcí, z nichž 9 má statut města a 10 obcí bylo Poslaneckou sněmovnou stanoveno městysem. Benešovsko představuje jednu z nejméně osídlených oblastí po stránce přírodovědné. [13]

Krajina Benešovska by se dala pro svůj charakter označit jako „typicky česká“. Najdeme zde mírně zvlněnou pahorkatinu s nadmořskými výškami od 200 do 700 m, většina území se však nachází v nadmořské výšce přibližně 350-550 m. Nápadnou dominantou krajiny je hora Blaník (638 m. n. m.), která je součástí Chráněné krajinné oblasti Blaník. Největší oblastí regionu je tzv. Česká Sibiř v jeho jižní části (mezi Voticemi a Mezmem). V této oblasti najdeme také nejvyšší bod Benešovska – Mezivrata (713 m) s televizním vysílačem. K Benešovsku také částečně patří členité údolí Vltavy - konkrétně část východních břehů vodní nádrže Slapy.

Region přibližně ohraničují toky řek Vltava, Sázava a Želivka. Řeka Vltava tvoří jen asi na 18 km přirozenou západní hranici Benešovska. V celé této délce je vzduta vodami vodní nádrže Slapy (1390 ha) a Štěchovice. Sázava protéká regionem 74 km ve východozápadním směru. Na jejím toku není vystavěna žádná přehrada. Protéká městy Týnec nad Sázavou a Sázava. Nejvýznamnějším přítokem Sázavy je Želivka, která tvoří východní hranice okresu. Protéká jí v délce 20 km, ze kterých pouze poslední 4 km

nejdou vzduty přehradou. Zbývajících 16 km je tvořeno vodní nádrží Švihov (1490 ha), zásobárnou pitné vody pro Prahu a Střední Čechy s přísným hygienickým režimem.

Na území Benešovska se nachází Chráněná krajinná oblast Blaník (CHKO Blaník), která byla vyhlášena v roce 1981. Je to nejmenší CHKO v České republice. Její rozloha je 41 km². Nejvyšším bodem je vrchol Velkého Blaníku (638 m. n. m.). [13]

4.1.2. Ekonomický profil oblasti

Zemědělství

Zemědělská výroba má na Benešovsku stále své důležité místo. Velká zemědělská družstva sídlí např.: v Bystřici, Čechtích, Ratměřicích, atd. Dále na území regionu hospodaří větší množství soukromě hospodařících zemědělců. Rostlinná výroba produkuje zejména obiloviny, řepku a ve vyšších polohách brambory.

Celková výměra území je 147 474 ha, z čehož zemědělská půda zaujímá 90 845 ha a nezemědělská půda 56 628 ha. V regionu Benešova převládá orná půda, která tvoří 77 % (69 950 ha) zemědělské půdy, za ní následují trvalé travní porosty s 19 % (17 260 ha) a ovocné sady a zahrady se 4 % (3 634 ha). Na Benešovsku se nenachází žádná vinice ani chmelnice.

Z nezemědělské půdy jsou nejvíce zastoupeny lesy, které tvoří 73 % (41 338 ha) území. Ostatní plochy zaujímají 17 % (9 627 ha), vodní plochy 6 % (3 398 ha) a 4 % (2 265 ha) připadají na zastavěné plochy.

Těžba nerostných surovin

Benešovsko je velmi chudé na jakékoliv nerostné zdroje. Z nerostných surovin lze jmenovat pouze kámen, který se v menším množství těží u Sázavy.

Zpracovatelský průmysl

V současnosti patří mezi nejvýznamnější průmyslová odvětví regionu potravinářství, strojírenství a stavebnictví. Zastoupeno je také sklářství (sklářny v Sázavě), elektronika (Benešov) a hutnictví (výroba hliníkových a ocelových odlitků v Týnci nad Sázavou).

mezi nejvýznamnější strojírenské podniky patří zbrojovka Sellier&Bellot ve Vlašimi, Hydraulika v Benešově a Jawa v Týnci nad Sázavou. Z potravinářských provozů lze jmenovat Rabbit v Trhovém Štěpánově (zpracování králíčího a drůbežího masa), mlékárnu Danone a pivovar Ferdinand v Benešově.

Služby

Služby jsou zastoupeny v komplexní podobě, konkrétně především ve větších městech (Benešov, Vlašim, Týnec nad Sázavou, atd.).

4.2 Primární, sekundární a terciární potenciál cestovního ruchu v daném regionu

4.2.1 Primární potenciál

4.2.1.1 Přírodní atraktivita

Území regionu se vyznačuje poměrně bohatou a rozmanitou přírodou. Svědčí o tom i mimo jiné množství přírodních atraktivit.

Zámecký park Konopiště

Zámecký park se nachází v těsné blízkosti zámku Konopiště. Současná rozloha parku činí 229 ha a z hlediska dendrologického je velmi cennou sbírkou cizokrajných i našich dřevin v působivých kompozicích, které se střídají s lučnými a vodními plochami. Součástí je Růžová zahrada se skleníky plných exotických rostlin, alpinem a jezírkiem. Parkem vedou naučné stezky, které jsou zaměřeny na historii a přírodu Konopištského přírodního parku. Návštěvník může zvolit kratší, asi 1,5 km dlouhou trasu, která prochází částmi přilehlými zámku. Na ni volně navazuje pětikilometrová trasa přes zadní část přírodně krajinářského parku. Tato stezka je upravená pro tělesně postižené. Na jaře roku 2006 byla otevřena naučná trasa Lesní stezka Ferdinanda d'Este, která se věnuje problematice lesa, rostlinám i zvířatům, hospodaření v lese apod.

Zámecký park Vlašim

Zámecký park ve Vlašimi je jedním z největších zámeckých parků anglického stylu ve střední Evropě s množstvím vzácných dřevin a řadou romantických staveb, které jsou postupně rekonstruovány. Součástí parku je Čínský pavilon, Starý hrad a tři brány – Vlašimská, Domašínská a Znosimská. [4]

CHKO Blaník

CHKO Blaník je bohatá na nejrůznější vodní a mokřadní rostlinná společenstva, nacházející se v rybnících a jejich okrajích, v potocích a na podmáčených loukách. Zemědělství je stále převažující lidskou činností v oblasti. Větší zemědělské podniky i rodinné farmy se zaměřují na produkci obilovin, brambor a technických plodin. Průmyslová výroba je jen drobná.

Hlavním důvodem vyhlášení CHKO Blaník je zachování harmonické, biologicky vyvážené středočeské krajiny s ústřední dominantou hory Blaník. Součástí CHKO Blaník jsou maloplošná zvláště chráněná území, mezi které patří 3 přírodní rezervace (Velký Blaník, Malý Blaník a Podlesí) a 2 přírodní památky (Částrovické rybníky a Rybník Louňov). Chráněným územím vede naučná stezka „*S rytířem na Blaník*“. Stezka je dlouhá 4 km, začíná na úpatí Velkého Blaníku a končí v obci Kondrac. Patronem a zároveň původcem po celé trase je Blanický rytíř. Seznamuje s přírodou Velkého Blaníku a okolí, s historií jeho osídlení či pověstí o blanických rytířích. Návštěvníci mohou vidět kopii základního kamene Národního divadla pocházejícího z Blaníku nebo sochu rytíře. Součástí stezky je geologická expozice hornin Podblanicka, kde je pod širým nebem, vystaveno 21 velkých vzorků hornin.

Obce v CHKO Blaník si zachovaly ráz tradiční české vesnice, v obcích najdeme zajímavé ukázky lidové architektury – statky, chalupy i roubené špýchárky. Centru obcí dominují kostely společně s menšími šlechtickými sídly.

Oblast si dodnes uchovala neopakovatelný kolorit typické české krajiny a je stále více vyhledávána turisty. Kromě přírody a pamětihodností může oblast nabídnout i sportovní vyžití – pěší turistika, cykloturistika, zimní sporty. Rozšiřuje se nabídka služeb v oblasti agroturistiky.[4]

4.2.1.2 Kulturní atraktivita

Kulturní atraktivita jsou také neměnné a zahrnují se mezi ně např. architektonické stavby a památky, historická sídla a muzea, divadla, galerie, historická sídla, koncerty a festivaly, produkty virtuální reality (zábavní parky), ale i sportovní události, tradice, folklór, místní kuchyně apod. Vyjadřují věci, které se vážou k akcím a hodnotám, které vytvořil člověk nebo společnost. Významná jsou architektonická díla a jiné kulturní památky.

Benešovsko láká turisty především díky kulturním památkám. Mezi nejvýznamnější zámky patří **Konopiště a Jemniště**. Dalšími významnými zámky jsou např.: *Zámek ve Vlašimi, Komorní Hrádek, Barokní zámek Načeradec, Louňovice pod Blaníkem, Zámek Nestupov či zámek Ostředeck*.

Zámek Konopiště

Hrad Konopiště, předchůdce dnešního zámku, vznikl zřejmě na konci 13. století, kdy byl opěrným bodem předáka jedné z šlechtických stran, pražského biskupa Tobiáše z Bechyně (z rodu pánů z Benešova). Od roku 1590 měnilo Konopiště, zejména z důvodu zadlužení, poměrně často majitele. Začátkem 18. století získali hrad Vrtbové, kteří zde provedli rozsáhlé změny, kterými se z hradu stal pohodlný zámek. Na úpravách se podíleli architekt F. M. Kaňka i sochař M. B. Braun. V roce 1887 koupil zámek budoucí následník rakouského trůnu František Ferdinand d'Este. Ten se tam často uchýloval pro neshody na dvoře kvůli nerovnému sňatku s Žofií Chotkovou. Úprav, které zde byly v té době prováděny, se zúčastnil také architekt Josef Mocker, známý z přestavby Karlštejna. Zámecké místnosti byly vybaveny muzeálními sbírkami, jejichž základ pochází z dědictví Františka Ferdinanda po modenském vévodovi. Následník zde také shromáždil velké množství uměleckých sbírek a loveckých trofejí. Zámek je obklopen anglickým parkem s růžovou zahradou. Zoologickou zajímavostí jsou dva medvědi v hradním příkopu.

Zámek Jemniště

Zámek se nachází nedaleko bývalého okresního města Benešov. Původním sídlem byla vodní tvrz. Tato tvrz byla koncem 16. století přestavěna na čtyřkřídlý renesanční zámek, který po vybudování nového zámku sloužil jako byty zámeckých úředníků a v současné době prochází rekonstrukcí. V 18. století koupil zdejší panství František Adam z Trauttmansdorffu. Nový majitel nechal vybudovat nový barokní zámek podle projektu českého architekta Františka Maxmiliána Kaňky. Po několika letech vyhořel a byl nově přestavěn a vybaven. Od té doby nenastaly žádné změny a zámek představuje typické zámecké obydlí šlechty z období baroka. Zámek sloužil k letnímu pobytu panstva. Za zámkem se nachází anglický park. Po roce 1989 byl zámek restituován a v současnosti je ve vlastnictví Jiřího Sternberga, který obývá levé křídlo zámku. Zámecké prostory jsou pronajímány pro svatební hostiny a jiné akce.

Dalšími významnějšími památkami je hrad **Český Šternberk**. Okolí nabízí také možnost navštívit kláštery – **Sázavský klášter**, kostely – **Kostel sv. Jiljí ve Vlašimi** či **Kostel sv. Anny v Benešově**, zříceniny, románské památky apod.

V rámci Benešovska jsou významné i galerie a muzea. Mezi nejvýznamnější patří **Muzeum Podblanicka** ve Vlašimi a Růžkových Lhoticích, **Městské muzeum v Netvořicích** či **Galerie v Benešově**.

[4]

4.2.2 Sekundární potenciál

MTZ tvoří ubytovací služby, stravovací služby, dopravní služby a služby doplňkové (sportovní, kulturně-společenské)

4.2.2.1 Ubytovací služby

Na území Benešovska se v současné době nachází 60 hromadných ubytovacích zařízení a 30 individuálních ubytovacích zařízení. Z hromadných ubytovacích zařízení převažují hotely (30 hotelů) a penziony (30 penzionů). Stav hotelů a penzionů je

vyrovnaný. Z individuálních ubytovacích zařízení převažují chatové osady a turistické ubytovny (15).

Ubytovací zařízení se liší kvalitou a cenami, které hrají při rozhodování velkou roli. Turisté dávají přednost ubytování typu penzion ve střední cenové relaci.

V Benešově se nachází např. Hotel Karlov, Hotel Pošta, Hotel Atlas či Amber Hotel Konopiště, dále penzion Harmony nebo turistická ubytovna Hubert. V podhradí Českého Šternberka je Parkohotel Český Šternberk, Hotel Vesna a Penzion U Mlýna. V Neveklově se nacházejí jen dva hotely-Hotel Hladina a Hotel Laguna. Ve Vlašimi se nachází: Hotel Vorlina, Penzion Silvie, Sporthotel nebo Zámecký hotel v Čechticích.. Mezi kempy lze jmenovat Autocamp Nová Rabyň. Chatové osady se nacházejí v okolí řeky Sázavy. Mezi zástupce patří Rekreační středisko U Kavalíra a Atom rekreační zařízení.

V roce 2008 v regionu Benešovska přenocovalo celkem 142 480 hostů, z čehož 11 932 návštěvníků bylo ubytováno ve **** hotelech, 79 326 jich bydlelo v *** hotelech, 14 704 hostů přenocovalo v ** hotelech a zbylých 36 518 návštěvníků bylo ubytováno v kempech. Průměrná délka jejich pobytu činila 4 dny a průměrný počet přenocování 3 dny. (stav k 31. 12. 2008). [4]

4.2.2.2 Stravovací služby

Počet pohostinských provozoven činí v současné době 277. Z toho je 120 provozoven s podáváním jídel, 143 s podáváním pití a 14 představují ostatní zařízení. Celoročně funguje 253 provozoven a sezónně jen 24.

Stravovací služby svým rozsahem vyhovují běžnému standardu. Některé restaurace se zároveň specializují na určitá jídla např. na italskou kuchyni. Minutková jídla jsou v městech běžným standardem, stejně tak zde najdeme nabídku fastfoodových jídel.

Stravovací služby lze využít téměř ve všech ubytovacích zařízeních. Existují ale i stravovací zařízení, které nejsou součástí ubytovacích zařízení. V Benešově mohou hosté navštívit restauraci U Zvonice, Na Bejkárně, Černý kůň, Bedrock, restauraci TORO, U Zlaté hvězdy, Švejk restaurant U Zimů nebo pizzerii Corona Club. Součástí

zámku Konopiště jsou restaurace: Stará a Nová myslivna. Ve Vlašimi se nachází Plzeňská krčma, restaurace Silvie nebo restaurace v Hotelu Vorlina.

V okolních obcích se většinou nacházejí místní hostince a občerstvení, která nemají pravidelnou otevírací dobu a jsou zpravidla otevřeny v letní sezóně či v pozdních odpoledních hodinách, kdy jsou určeny především místním obyvatelům. Za zmínku stojí např. Hostinec Na Símálce, Na Nádraží, U Stejskalů, které se nacházejí v Benešově; Česká hospoda v Domašíně či Hospoda na Hřišti ve Vlašimi, která nabízí stylové prostředí s příjemným venkovním posezením.

Svůj význam mají také benešovské cukrárny, např. Bonte, Italská kavárna – cukrárna, Zámecká cukrárna, Ovocenka a také Muzejní čajovna. [4]

4.2.2.3 Dopravní služby

Území je protkáno sítí komunikací II. a III. třídy, jejichž stav není příliš dobrý. Rovněž místní komunikace vyžadují opravy, neboť velká většina z nich je z důvodu oprav kanalizací a vodovodů ve značně špatném stavu. Silniční automobilová doprava je hlavním dopravním oborem, kterým jsou v řešeném správním území města realizovány rozhodující objemy přepravních vztahů. Silniční automobilová doprava je realizována prostřednictvím silniční sítě a navazující struktury místních a účelových komunikací. Územím vede dálnice D1, která začíná v Praze a směřuje přes Brno a Ostravu do Polska. V blízkosti Benešova vede silnice I. třídy E 55 a v budoucnu je zde plánovaná výstavba dálnice D3, která povede z Prahy přes Tábor do Českých Budějovic. Část dálnice D3 je již v provozu (17 km u Tábora).

V regionu působí pouze jeden dopravce, který zajišťuje autobusovou dopravu. Je jím dopravce ČSAD Benešov a. s., který je členem skupiny ICOM transport. Přemístování cestujících dále zajišťují dopravci působící mimo region jako je např. Veiola Transport Praha s. r. o. a Comettplus Tábor spol. s. r. o.

Město Benešov je jedním z významných železničních uzlů. Regionem vede železniční trať Praha – Benešov u Prahy a navazující trať (Praha) – Benešov u Prahy – České Budějovice. V železniční stanici Benešov u Prahy se od hlavní trasy odpojuje trať

regionálního významu Benešov u Prahy – Trhový Štěpánov. Vlakovou dopravu provozují České dráhy a. s.

Pro další vývoj regionu bude klíčová realizace IV. železničního koridoru Praha – Tábor – České Budějovice- hranice s Rakouskem. [4]

4.2.2.4 Doplnkové služby

Sportovní služby

Většina obcí v regionu však nemá vhodné podmínky a zázemí pro realizaci sportovních aktivit svých obyvatel ani turistů. Základním vybavením tak zůstávají pouze tělocvičny (více či méně vybavené) a fotbalové hřiště. Převážná většina obcí ve svých plánech počítá s opravou, modernizací nebo výstavbou hřišť, které budou sloužit zejména dětem a mládeži.

V Benešově funguje zimní stadion (komplex pro možnost dalších sportovišť zahrnující plavecký bazén, posilovny, travnaté plochy, tenisové kurty a umělou ledovou plochu). Dále se zde nacházejí tenisové kurty, krytý a otevřený bazén, nádrž Sladovka, fotbalový stadion, víceúčelová hřiště a sportovně-rekreační hotelový komplex, který nabízí nejvíce sportovních aktivit v regionu.

V rámci Benešovského regionu je možné navštívit fitnesscentra, spinning, solária, zahrát si squash apod. Tato nabídka je centralizovaná především do větších sídel. Ze sportovních zařízení lze dále jmenovat Aquacentrum v Měříně nebo veřejné tábořiště a sportovní areál v Choceradech. Ve Vlašimi jsou k dispozici dva fotbalové stadiony, krytý a otevřený plavecký bazén, krytý zimní stadion, tenisové kurty a sportovní areál Na Lukách.

Celý region a navazující území je protkáno hustou sítí pěších i cyklistických turisticky značených i neznačených tras. Řešeným územím je také vedena dálková mezinárodní cyklistická trasa, součást mezinárodního projektu sítě Greenways – Zelené stezky: Praha – Příbram – Benešov – Tábor – Jindřichův Hradec - Znojmo – Valtice – Schratzenberg – Vídeň. V návaznosti na tuto trasu jsou na Benešovsku vymezeny další hlavní a vedlejší trasy základního systému cyklistických tras ČR. Cyklotrasy, vedoucí

přírodně a kulturně pozoruhodnými místy, odhalují skrytá zákoutí a vyhýbají se rušným silnicím. Cykloturistika stává fenoménem této doby.

V oblasti Benešovska se nacházejí také jezdecké areály, kde je možné si zajisti výcvik na jízdárně, vyjížďky, kurzy s ubytováním a stravováním, dětské tábory s výukou jízdy na koních, speciální výcviky koní atd. Těmito místy jsou např. Benice, Heroutice, Pecínov či Licoměřsko.

Zájemci o golf mohou využít golfového hřiště na Konopišti, které je určeno jak pro pokročilé, tak i pro začátečníky.

V regionu jsou také dobré podmínky pro vodní turistiku, kterou nabízí řeka Sázava. Atraktivní pro vodáky jsou Stvořidla (součástí přírodní rezervace), která jsou sjízdná pouze začátkem sezony nebo po vydatných deštích. Od Ledče nad Sázavou je řeka celoročně sjízdná. Sázava protéká hezkou krajinou kolem hradu Český Šternberk, kláštera v Sázavě, zříceniny Zbořený Kostelec a dalších zajímavostí. Vodácky nejvyhledávanější úsek je z Týnce nad Sázavou do Pikovic. Tento 16 km dlouhý peřejnatý úsek protéká skalnatým kaňonem s původními tramskými osadami v okolí Medníku. Na cestě vodáky čeká 8 jezů, většinou sjízdných. Sázava je vhodná pro úplné začátečníky, pro rodiny s dětmi i pro zkušené vodáky. [4]

Kulturně-společenské služby

Mezi kulturní zařízení lze jmenovat Městské divadlo v Benešově, které je součástí Hotelu Pošta, kulturní centrum KC Karlov představující multifunkční prostor, Kulturní dům Blaník ve Vlašimi nebo Společenské centrum v Týnci nad Sázavou.

V oblasti kulturních akcí můžeme zmínit každoročně pořádané hudební festivaly **Podblanický podzim**, který se koná vždy koncem září a **Jaro Josefa Suka**, který probíhá po celý duben v Benešově. Hudební festivaly jsou zaměřené na vážnou hudbu. V obou případech se jedná o sérii několika koncertů. Dalšími akcemi jsou např. **Pivovarské slavnosti** konané každoročně v září, hudební festival **Folkový kvítek** pořádaný v květnu, prvomájový **Benešovský a Vlašimský jarmark**, turistické **pochody Za povidlovým koláčem** (konec března) a **Konopišťské toulky** konané vždy třetí zářijovou sobotu. [4]

4.2.3 Terciární potenciál

4.2.3.1 Úroveň kraje

Oblast Benešovska územně spadá do Středočeského kraje. V rámci tohoto kraje byl zpracován Program rozvoje cestovního ruchu. Na území Středočeského kraje působí v současnosti tři organizace cestovního ruchu, s kterými má agentura CzechTourism smlouvu o spolupráci. Jsou to Regionální rozvojová agentura Střední Čechy, Posázaví, o. p. s. a Zlatý pruh Polabí, o. p. s.

Pro oblast Benešovska je zde možné najít několik projektů, které se týkají např. ubytovacích a stravovacích zařízení, přírodních a kulturních atraktivit apod.

Z hlediska organizace Krajského úřadu existuje ve Středočeském kraji, odbor regionálního rozvoje a oddělení cestovního ruchu, který tedy řeší otázku dalšího rozvoje celého středočeského kraje, včetně Benešova. [4]

4.2.3.2 Úroveň obce

Obce patří mezi nejdůležitější subjekty rozvoje cestovního ruchu. V současné době v mnoha případech přebírají některé jejich úkoly dobrovolné svazky obcí, jejichž hlavní výhodou je podíl na financování společných projektů. Obce mohou rozhodovat o podpoře cestovního ruchu sami a investice do této oblasti plynou z rozpočtu obce. Obec má také svoji úlohu při propagaci a rozvoji oblasti. Proto je nutné, aby každá obec měla vlastní koncepci rozvoje cestovního ruchu. Benešov dosud žádný takový dokument neměl.

Od reformy veřejné správy z 1. ledna 2003 se region člení na tři správní obvody obcí s rozšířenou působností (Benešov, Vlašim a Votice) a pět správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (Benešov, Sázava, Týnec nad Sázavou, Vlašim a Votice).

Benešov je obec s rozšířenou působností, v jejíž čele stojí starosta. Na Městském úřadě Benešov funguje i Odbor školství, kultury, a památkové péče. [4]

4.2.3.3 Mikroregiony

Svoji roli při rozvoji oblasti cestovního ruchu mají také mikroregiony. Jde o spojení několika malých obcí, které navenek vystupují jako jedna oblast → region. Regiony mají určité přirozené, historické a administrativní hranice. Vznikají za účelem vytvoření logistické jednotky pro správní potřeby státu. Kromě prezentace mají jednotné také řízení, hospodaření apod.

Velký význam mají mikroregiony pro rozvoj obcí a v jeho rámci cestovního ruchu i pro čerpání prostředků z různých fondů, protože umožňují zakládat větší a významnější projekty.

I pro oblast Benešovska je typické vytváření regionů, které pak pracují na rozvoji cestovního ruchu dané oblasti. Mezi takové spolky patří např. zájmové sdružení obcí CHOPOS, dále mikroregion Džbány, sdružení obcí Voticka a Bystřicka, sdružení obcí Neveklovsko, svaz obcí Týnecko. V oblasti Vlašimi a jejího okolí vznikl spolek Podblanicko, dále pak Blaník a mikroregion Želivka. [4]

Na území Benešovska působí **Místní akční skupina (MAS) Posázaví, o. p. s.**, která pracuje na území 99 obcí tvořící region Posázaví. Pro tento region plní funkce servisní organizace, která zajišťuje aktivity a koordinaci pro rozvoj regionu Posázaví. MAS má právní subjektivitu obecně prospěšné společnosti.

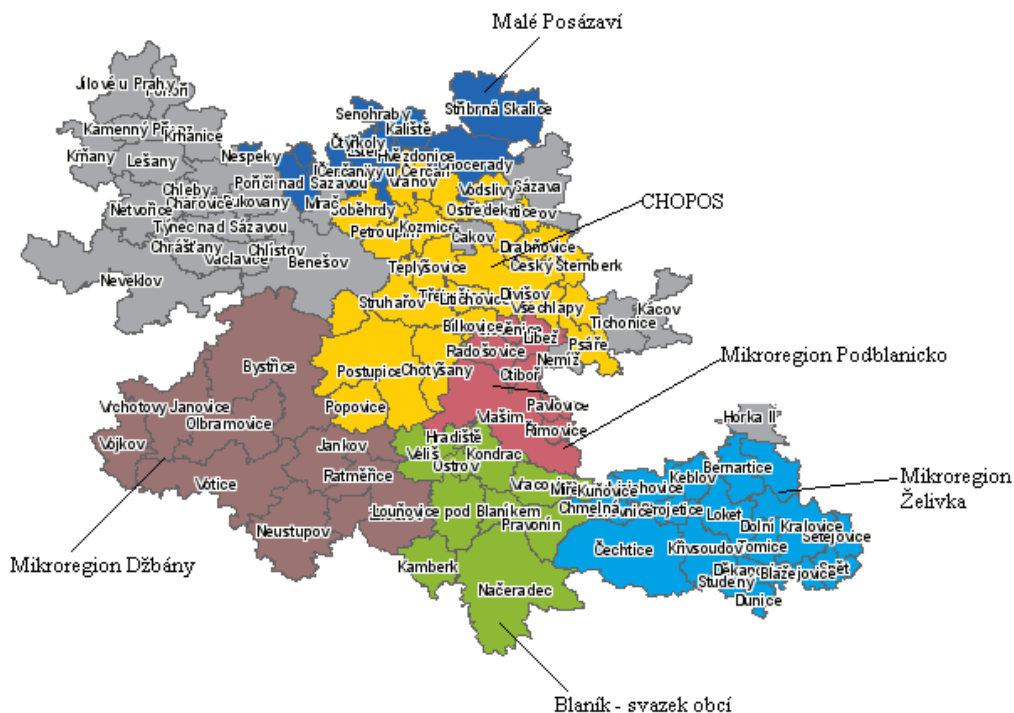
Jejím úkolem je přispívat na principu partnerství k rozvoji regionu a pomáhat financovat vybrané rozvojové projekty obcí a soukromého sektoru. Hlavním cílem je přispět ke zlepšení životních podmínek obyvatel, k podpoře tradiční venkovské nabídky a zvýšení oblíbenosti regionu u návštěvníků.

První kontakty, které lze nazvat partnerskou spoluprací se datují do roku 2000, kdy došlo k prvním užším jednáním mezi svazkem obcí CHOPOS, podnikatelskými subjekty a okolními mikroregiony. První iniciativa vzešla od zřizovatele informačního centra ve Vlašimi a motivem bylo rozhybání spolupráce v oblasti cestovního ruchu. Tak začala spolupráce mezi svazkem obcí CHOPOS a Podblanickým infocentrem. Prvním výsledkem bylo kladně hodnocené společné setkání v listopadu 2000 na Monínci u Sedlce-Prčice, na jehož přípravě se již intenzivně podíleli také další podnikatelé, svazky obcí a neziskové organizace.

Mimo dotace z programů typu Leader se důležitým bodem stalo hledání dalších zdrojů financování. Aktivity směřující k rozvoji cestovního ruchu byly prohloubeny a následně byla podepsána smlouva na zajištění služeb pro Českou centrálu cestovního ruchu – CzechTourism v rámci činností destinačního managementu. Také poradenská činnost a práce na přípravě konkrétních projektů mimo Leader se stala důležitou náplní práce pracovníků obecně prospěšné společnosti. Nejdůležitější aktivitou v regionu se tak stala aktualizace strategie rozvoje regionu a prohlubování partnerství. V rámci těchto aktivit se Posázaví o.p.s. účastní projektu Středočeského kraje zaměřeného na tvorbu partnerství a zvýšení absorpčních schopností kraje při realizaci rozvojových projektů. Zde si Místní akční skupina vytyčila rozšířit pojem partnerství mezi co nejširší spektrum obyvatel regionu, zapojit co nejvíce aktivních subjektů do plánování rozvoje regionu a naučit je, že pokud mají požadavky, musí je umět vyslovit a následně také převzít osobní odpovědnost za to, co se v regionu bude dít v následujících letech. I o tom je komunitní plánování, které se stalo zdrojem informací a tématem zapojování co nejširšího spektra účastníků.

Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova zvláště výhodné, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny, využívající principu Leaderu, nejsou protikladem k místní samosprávě, ale vhodně ji doplňují v úsilí o obnovu a rozvoj obcí. [14]

Obrázek 8: Region Benešovska

Zdroj: leader.posazavi.com

4.2.3.4 Turistické informační centrum

Obecným posláním turistických informačních center je nabízet bezplatný informační servis turistům a návštěvníkům o nabídce dané destinace (např. zajímavá turistická místa, tipy na výlety, možnosti ubytování a stravování, apod.).

Na Benešovsku se nachází celkem 12 turistických informačních center - v Benešově, Vlašimi, Louňovicích pod Blaníkem, Sázavě, Sedleci – Prčice, Týnci nad Sázavou, Postupicích, Dolních Kralovicích, Neveklově, Čerčanech, Českým Šternberku a ve Voticích.

4.3 Ekologické zemědělství

4.3.1 Ekologické zemědělství

V posledních desetiletích se výrazně změnil náhled, hodnoty a postoj k životnímu prostředí, přírodě a zemědělství. Ochrana životního prostředí se stává diskutovanou problematikou české i evropské politiky zvláště v oblasti ekologického zemědělství.

Ekologické zemědělství sehrává v této problematice také důležitou roli. Jedná se o formu trvale udržitelného hospodaření s akceptováním evropských nařízení, vedoucích k minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí.

Ekologické zemědělství je charakterizováno šetrným vztahem ke zvířatům, půdě a rostlinám a přírodě bez použití umělých hnojiv, chemických přípravků na ochranu rostlin, postřiků, hormonů a umělých látek.

Zákon č 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství definuje **ekologické zemědělství** jako zvláštní druh zemědělského hospodaření, který dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují, znečišťují nebo zamořují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce, a který zvýšeně dbá na vnější životní projevy a chování a na pohodu chovaných hospodářských zvířat.

Vývoj ekologického zemědělství v ČR od svého počátku na začátku 90. let 20. stol. prošel dynamickým rozvojem. Z alternativního zemědělského systému, který podporoval úzký okruh lidí, vznikla státem uznávaná a zákonem definovaná produkce, která má přísná pravidla respektující životní prostředí, pohodu zvířat a která si získala širokou podporu a důvěru spotřebitelů. Dnes je Česká republika v předních místech v rozloze ekologicky obdělávaných ploch v Evropě. [15]

4.3.2 Ekologické zemědělství ve Středočeském kraji

4.3.2.1 Ekologické zemědělství ve Středočeském kraji

Počet ekofarek a výměra zemědělské půdy, která je obhospodařována ekologicky, narůstají. K 31.12.2007 existovalo ve Středočeském kraji 55 ekofarek a k 31.7.2008 jich bylo již 87, což znamená, že nárůst za I. pololetí 2008 je o 32 ekofarek (nárůst o 58 %).

Nárůst lze zaznamenat i v rozloze ploch v produkčních oblastech. Stav rozlohy zemědělské půdy k 31.12.2007 byl 6 532,7 ha a stav k 31.7.2008 byl 7 965,2 ha, tedy nárůst za I. pololetí 2008 byl o 1 432,5 ha (nárůst o 22 %).

Středočeský kraj má však pouze 1 % podíl ekologického zemědělství na celkové zemědělské ploše. [15]

4.3.2.2 Struktura ploch ekologického zemědělství ve Středočeském kraji

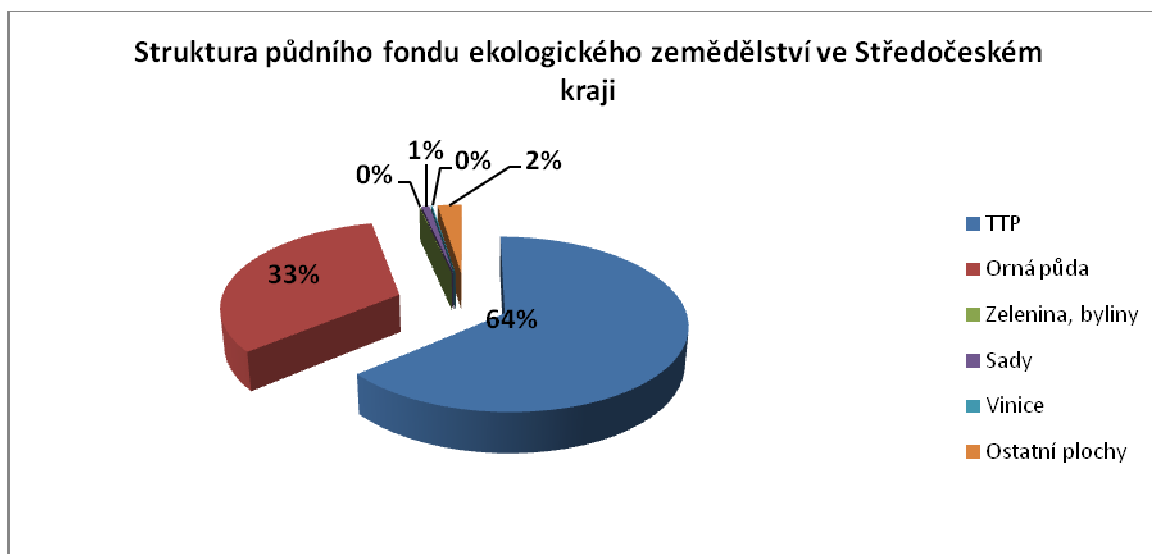
Struktura půdního fondu ekologického zemědělství je ve Středočeském kraji podobná celorepublikovému průměru. Dominují zde trvalé travní porosty, které tvoří 64 % a následuje orná půda s 33 %. Podíl ostatních ploch (zemědělsky nevyužívané plochy, krajinné prvky) dosahuje jen 2 %.

Tabulka 1: Struktura půdního fondu ekologického zemědělství ve Středočeském kraji (k 31. 12. 2007)

	TTP	OP	Zelenina, byliny	Sady	Vinice	Ostatní plochy	Plocha celkem
Středočeský kraj	4 167,6	2 133,5	2,8	54,1	8,2	165,3	6 532,7

Zdroj: www.mze.cz

Graf 1: Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství ve Středočeském kraji

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Mze

4.3.3 Ekologické zemědělství v regionu Benešov

4.3.3.1 Rozvoj ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství na Benešovsku se začalo rozvíjet počátkem 90. let 20. století. Prvním ekologickým zemědělcem se stal v roce 1990 Miroslav Vosátka, který založil kozí ekofarmu v Hrajovicích u Louňovic pod Bláníkem. Rok poté vznikl Křišňův dvůr v Městečku u Benešova. Ostatní ekologičtí zemědělci jsou uvedeni v tabulce 5. Největší rozvoj byl zaznamenán v roce 2009. V tomto roce přibýlo 16 ekologických zemědělců.

Tabulka 2: Rozvoj ekologických zemědělců (k 31.12.2009)

ROK VZNIKU	NÁZEV EKOARMY	CHVO ZVÍŘAT
1990	Miroslav Vosátka	Skot BTPM, kozy
1991	Hnutí Hare Křišna	Bez chovu zvířat
1992	AGROFARMA spol. s.r.o.	Skot BTPM
1995	Rodinná farma Blaženice	Skot BTPM, kozy
1999	Družstvo Džbány	Skot BTPM, ovce, koně

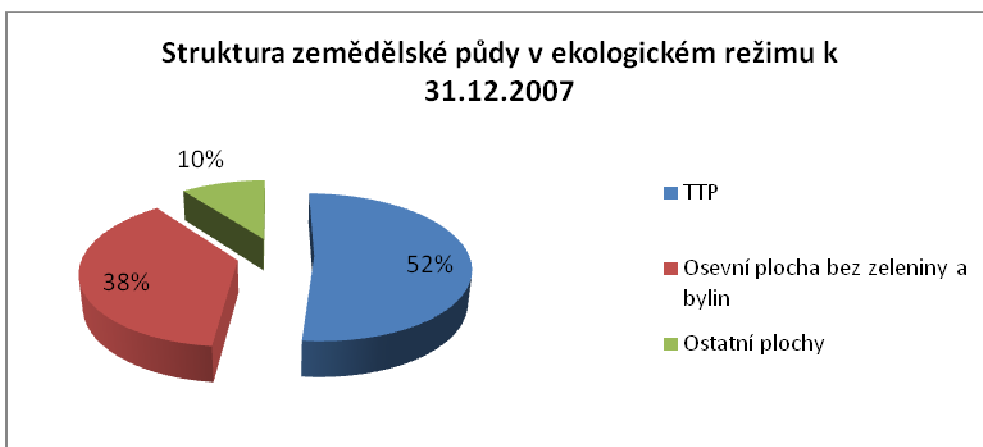
1999	Antonín Šmakal	Bez chovu zvířat
1999	Farma Westec	Skot BTPM, koně
1999	EKOFARMA ŠMAKAL spol. s.r.o.	Skot BTPM
2004	Jan Šíbal	Skot BTPM, koně
2004	Josef Zoul	Skot BTPM,
2005	Václav Bednář	Skot BTPM, ovce, koně, kozy
2007	FARMA PRAK spol. s.r.o.	Skot BTPM
2008	Jaroslav Čermák – ekofarma	Skot BTPM
2008	Irena Pešoutová	Skot BTPM, ovce
2008	Petr Zeman	Ovce
2009	AGRO PRO BIO spol s.r.o.	Skot BTPM
2009	Miroslava Balounová	Bez chovu zvířat
2009	Jan Zeman	Kozy
2009	Jiří Dobeš	Skot BTPM, ovce
2009	Vlastimil Husák	Skot BTPM, ovce
2009	Petr Maršíček	Skot BTPM, ovce
2009	Linda Nárovcová	Ovce
2009	Martin Otradovec	Bez chovu zvířat
2009	SACH s.r.o.	Skot BTPM, ovce, koně
2009	Statek Otradovice s.r.o.	Skot BTPM, kozy, ovce
2009	Dagmar Tůmová	Bez chovu zvířat
2009	Jiří Vondruška	Skot BTPM, koně
2009	František Mařík	Ovce
2009	Pavel Šnajberk	Koně
2009	Milan Typta	Skot BTPM
2009	ASTO Trade s.r.o.	Koně, ovce

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat MZE

4.3.3.2 Zemědělská půda v ekologickém režimu hospodaření

Výměra zemědělské půdy na Benešovsku k 31. 12. 2007 byla 90 845 ha. Půda v ekologickém režimu zaujímala z 1 086 ha. Více než polovinu (52 %) této rozlohy tvořily TTP (798 ha); osevní plochy bez zeleniny a bylin zabíraly 38 % (218 ha) a ostatní plochy v EZ tvořily 10 % (70 ha) z celkové plochy zemědělské půdy v ekologickém režimu. Zelenina a byliny, ovocné sady, vinice a chmelnice se do roku 2007 na Benešovsku v rámci ekologického zemědělství nepěstovaly.

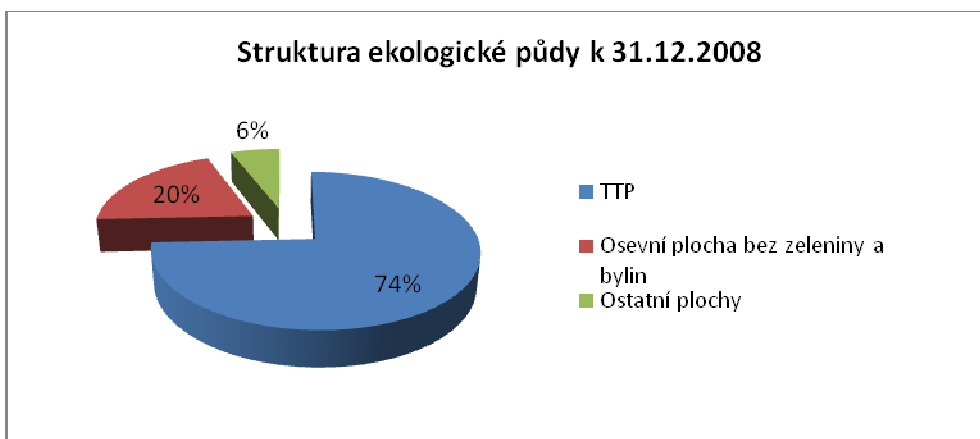
Graf 2: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31.12.2007

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat MZe

Celková výměra půdy v ekologickém režimu k 31.12.2008 byla 1 123 ha. Z toho TTP tvořilo 834 ha (52 %), osevní plocha bez zeleniny a bylinek 223 ha (38 %) a ostatní plochy v EZ zabíraly 66 ha (10 %). Zelenina, byliny, vinice, ovocné sady a chmelnice nejsou registrovány v systému ekologického zemědělství.

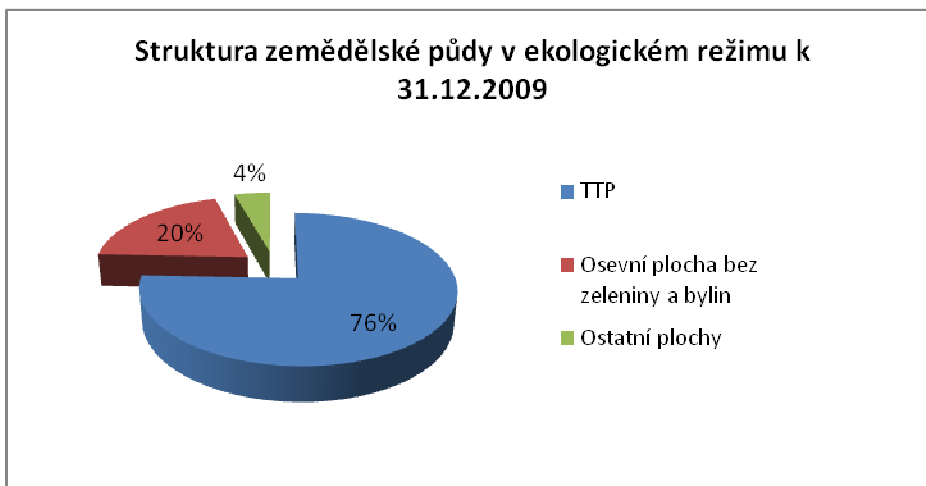
Graf 3: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31.12.2008

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Mze

Celková výměra zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31.12.2009 byla 1 553 ha. Výměra TTP v ekologické půdě tvoří 1 175 ha, což představuje 76 % z celkové výměry ekologické půdy; osevní plocha bez zeleniny a bylinek zaujímá 311 ha (20 %) a ostatní plochy zabírají 67 ha, což představuje 4 % z celkové výměry ekologické půdy. Vinice, chmelnice a ani ovocné sady se na území Benešovska doposud nevyskytují.

Graf 4: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31.12.2009

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Mze

4.3.3.3 Kontrolní organizace

Největší podíl klientů na Benešovsku má kontrolní organizace BOKONT CZ, s.r.o., která k 31.12.2009 certifikovala 57 % ekologických farem. Další kontrolní organizace KEZ, o.p.s. kontrolovala 37 % ekofarem a organizace ABCERT AG 6 % ekofarem. Při srovnání nárůstu počtu klientů (ekofarem) mezi lety 2008 a 2007 přibylo nejvíce klientů kontrolní organizaci KEZ (nárůst o více než 19 %). Kontrolní organizace BOKONT během této doby zaznamenala nárůst o 13 % klientů. a organizace ABCERT AG v roce 2008 nekontrolovala žádného klienta na Benešovsku, tedy nelze zaznamenat žádný nárůst oproti roku 2007. [16]

4.3.4 Charakteristika vybraných ekofarem na Benešovsku

4.3.4.1 Ekofarma Miroslav Vosátka

Zpracováno na základě osobního rozhovoru s panem Miroslavem Vosátkou, majitelem farmy.

Farma P. Vosátky se nachází v Hrajevicích u Louňovic pod Blaníkem. Hrajevice leží na území CHKO Blaník. Na jaře v roce 1989 přistavěl k domu další části – chlévy, dílnu a výrobní sýra. K rozšíření majetku potřeboval kapitál, který si zajistil formou bankovního úvěru. Jeho základní kapitál byl 3,5 mil. Kč. Začátek podnikání byl pro p. Vosátku velmi příznivý. Za 4 roky dokázal bance vrátit 1 mil. Kč.

Výměra jeho zemědělské plochy je 28 ha, z čehož 5 ha připadá na TTP a 23 ha na ornou půdu. Polovina zemědělské plochy je pronajatá a polovina je v osobním vlastnictví majitele. Během několika let vybudoval rodinný podnik, kde mu pomáhala jeho manželka a dva synové.

Kozí ekofarma v Hrajevicích byla první ekofarmou na Benešovsku. Na počátku svého podnikání choval p. Vosátka české kozy (50 – 60 ks) s produkcí mléka, z něhož vyráběl kozí sýr. Denně ho vyrobil cca 15 – 20 kg. Sýr vyvážel osobně 1 – 2x týdně do

Tábora, Benešova a Prahy. Postupem doby přikoupil k chovu českých koz kozy búrské, krávy, slepice, prasata a koně. Na polích o rozloze 28 ha pěstoval žito.

V roce 1993 začal p. Vosátka spolupracovat s organizací ECEAT a provozovat ekoagroturistiku. Na farmu přijížděli první návštěvníci, především Holanďané a Němci. Ubytování byli ve stanech a karavanech u blízkého rybníka. Délka pobytu byla individuální, většinou 1 – 5 týdnů. P. Vosátka si mohl vybrat z typologie účastníků, kteří k němu na ekofarmu přijedou. Nejvíce si vybíral rodiny s dětmi. Program návštěvníků byl také individuální. Někteří jezdili po památkách v okolí, jako např. na Konopiště, Jemniště, do Chýnovských jeskyň nebo do Pacova, jiní podnikali výstup na bájnou horu Blaník. Kdo měl zájem, mohl se zapojit do prací na ekofarmě. Pomáhat bylo možné např.: s krmením, sekáním kosou, pasením koz, foukáním sena na půdu, dojením krav a koz (oblíbená činnost hlavně u malých dětí). Nakupovat potraviny mohli buď u p. Vosátky, nebo v nejbližším okolí. Zájemci se mohli také projet na koni.

V roce 2000 p. Vosátka onemocněl, a proto musel návštěvnost ekofarmy omezit na minimum. Z toho důvodu mu také poklesly tržby.

Dnes navštěvují ekofarmu hlavně děti z nedalekého tábora Smršťov a děti z Prahy. Školy pořádají na farmu exkurze, kde p. Vosátka dětem vysvětluje a ukazuje, jak vyrábí kozí sýr a co je ekologické zemědělství. Do budoucna by chtěl nadále pořádat exkurze pro děti. V plánu má také vybudovat muzeum, kde by vystavoval své stroje, rozšířit stádo búrských koz, dále vyrábět kozí sýr a prodávat maso z búrských koz přímo na ekofarmě. Také by chtěl obnovit produkci slepičích vajec.

V současné době provozuje postupně chátrající farmu zcela sám. V souvislosti s jeho pokročilým věkem je rekonstrukce farmy problematická.

Obrázek 9: Ekofarma Miroslav Vosátka I

Obrázek 10: Ekofarma Miroslav Vosátka II

Zdroj: vlastní foto

4.3.4.2 Ekofarma Linda Nárovcová

Zpracováno na základě osobního rozhovoru se sl. Lindou Nárovcovou, majitelkou Dolejšího mlýna.

Dolejší mlýn se nachází v údolí řeky Blanice, pod horou Blaník na pravém břehu mezi obcemi Kamberk a Předbořice. Majitelka koupila nemovitost v srpnu roku 2004. Obytný komplex se skládá ze tří budov – z mlýna, vejminku a bývalého chléva. V první fázi byl opraven vejminek, který je již zrekonstruovaný a obyvatelný. Ve druhé fázi proběhla rekonstrukce chlévů a dnes je v přízemí restaurace s kuchyňkou a v podkroví obytné prostory. Ve třetí fázi začne přestavba mlýna. Dále bude zprovozněn cykloservis s prodejem a půjčovnou kol a venkovní zahrádka s grilem patřící restauraci. S vlastnictvím farmy souvisí 5 ha orné půdy, která byla po pozemkové reformě centralizována kolem objektu.

Farma byla založena v roce 2009, kdy byla farma zařazena do systému ekologického zemědělství. Majitelka hospodaří na 5 ha orné půdy a 2 ha lužních luk při břehu řeky Blanice. Na 1 ha pěstuje zeleninu (především řecké saláty, zelí a rajčata), byliny (kopr, šalvěj, fenykl), jedlé květy (brutnák, lichořeřišnice) a zbytek pole je zatravněn a pravidelně sekán. Vše je pěstováno v režimu bio.

Těsně nad mlýnem byl založen téměř dvouhektarový ovocný sad navazující na původní letitý sad starých odrůd. Nově vysazené semenáče budou průběžně roubovány rouby ze starých stromů, což zaručí chuťovou i tvarovou pestrost nabídky a hlavně se zachovaly tyto odrůdy i pro další generace. Mezi hlavní odrůdy jabloní patří: matčino, panenské, koženáč, průsvitné letní.

Louky podél řeky obývá menší stádo vřesových ovcí (6 ks). Do budoucna se plánuje s chov původního českého plemene slepic, české kropenatky pro produkci vajec.

Z půdního prostoru původního hospodářského stavení byly přestavbou získány dva apartmány se sociálním zařízením a kuchyňkou. Každý o rozloze zhruba 40 m², pro 2 – 4 osoby (2 lůžka a rozkládací pohovka). Jeden z apartmánů je bezbariérový. Dále se návštěvníci mohou ubytovat v samostatně stojícím vejminku pro 5 – 7 osob. Vejminek je kompletně zařízený, s obytným podkrovím o celkové užitné ploše 80 m². Je zde ložnice s dvoulůžkem, podkrovní místnost s dalšími třemi lůžky a v přízemí sednice s kuchyňským koutem a koupelnou s toaletou (s výhledem na řeku). Ubytování bude fungovat od léta 2010.

S ubytováním bude nabídnuta možnost polopenze. Návštěvníci by se stravovali v místní restauraci, kde se budou nabízet jídla výhradně z vlastní produkce, tedy ve kvalitě bio. Ke snídani by dostávali např. čerstvé ovčí a kozí mléko, domácí pečený chléb anebo ovčí sýr.

Sl. Nárovcová plánuje zapojit se do systému „biobedýnek“, což je forma prodeje biozeleniny. Existuje několik různých způsobů, nicméně všechny jsou založeny na ústředním principu dodání bedýnky čerstvé, místně vyprodukované a sezónní biozeleniny či ovoce buď přímo k zákazníkovi domů, nebo na předem určené distribuční místo. Dále bude možná koupě hotových míchaných salátů, marmelády s bylinkami, domácího pečeného chleba, čerstvého ovčího mléka a sýru.

Sl. Nárovcová má se svým přítelem mnoho plánů do budoucna. Chtěli by rozšířit chov ovcí o kozy, srnky a koně, vybudovat ohrádku pro děti, kde by byly v kontaktu se zvířaty, zprovoznit mlýnský náhon, pořádat úterní večery jen pro ženy, které by se scházely v restauraci, také by chtěli pořádat dožínky, vítání jara nebo teambuilding. K mlýnu je nyní přístup jen po lávce, proto by měla být vybudována nová silnice pro

lepší přístupnost. Rádi by realizovali zážitkové aktivity: stříhání ovcí, dojení koz, projížďka na koni.

Obrázek 11: Ekofarma L. Nárovcová I Obrázek 12: Ekofarma L. Nárovcová II

Zdroj: vlastní foto

4.3.4.3 Ekofarma Jiří Dobeš

Zpracováno na základě osobního rozhovoru s p. Dobešem, majitelem farmy v Předbořicích u Louňovic p. Blaníkem.

V roce 1995 zahájil p. Dobeš svoji zemědělskou činnost. Nejprve podnikal v konvenčním zemědělství, ale v r. 2007 se rozhodl přejít na ekologické zemědělství. Vstupní kontrolu prováděl BIODKONT CZ. Poté poslal žádost na Ministerstvo zemědělství a vstoupil do dvouletého přechodného období. Od r. 2009 je registrován jako ekologický zemědělec.

Rozloha celkové plochy zemědělské půdy je 36 ha, z čehož 35 ha je plocha v ekologickém režimu. Jedná se o ornou půdu, trvalé travní porosty a ovocný sad. V ovocném sadu pěstuje třešně, jabloně, hrušně, maliníky a angrešty. P. Dobeš chová přes 60 ovcí, 30 slepic a 10 krav. Biomaso (hovězí, jehněčí), bioovoce a biovejce prodává na své ekofarmě. O vše je velký zájem.

P. Dobeš je s rozvojem ekofarmy teprve v začátcích. Hospodářskou nemovitost zdědil po svém otci. Dům a chlévy jsou ve špatném stavu, proto bude do budoucna nutná rekonstrukce.

Část dotací je vyplácena z Programu rozvoje venkova a část dotací mu vyplácí Ministerstvo zemědělství ČR. Dotace dostává na ovce, krávy, slepice, ovocný sad a na zemědělskou půdu.

P. Dobeš má se svojí ekofarmou mnoho plánů. Nejprve by ji chtěl opravit a zrenovovat. Také by chtěl pořádat školní exkurze pro děti z blízkého okolí. S ubytováním na jeho farmě do budoucna nepočítá.

Obrázek 13: Ekofarma Jiří Dobeš I

Obrázek 14: Ekofarma Jiří Dobeš II

Zdroj: vlastní foto

4.3.4.4 Ekofarma Křišňův dvůr

Zpracováno na základě osobního rozhovoru s obyvatelkou Křišnova dvora.

Za komunistického režimu fungovalo Hnutí Haré Křišna na území tehdejšího Československa ilegálně. Po roce 1989 bylo Hnutí registrováno jako občanské sdružení a tak fungovalo až do roku 2002, kdy bylo registrováno na Ministerstvu kultury jako náboženská společnost.

Vyznavači hnutí se nejdříve kumulovali především v oblasti okolo Šumperka, později jeden z členů komunity, který pobýval na farmě ve Švédsku, přišel s myšlenkou založit farmu i v České republice.

Současný statek, který se nachází v Městečku u Benešova, zakoupili v roce 1991, kdy jeho původní majitel dostal statek v restituci, ale vzhledem k jeho stavu se ho rozhodl prodat. Budova je ve vlastnictví Hnutí Haré Krišna. Farma funguje celoročně, patří k ní obytná budova, stáj, mlýn, stodola a pole. Na farmě trvale žije 15 lidí (maximální kapacita je 30 osob), tento počet zahrnuje kromě jednotlivců 3 rodiny, z nichž dvě mají po dvou dětech.

Farma má za sebou dvě etapy: období před rokem 1997 a období od roku 1997 do současnosti. V první etapě komunita orientovala na alternativní zemědělství (např.: na polích se nepoužívala mechanizace, ani při sklizni). Od roku 1997 je to jinak. Komunita se dostala do situace, která vyžadovala nasazení mechanizace (traktoru, mlátičky atd.). Členů komunity je málo a ekonomické požadavky je donutili pracovat se stroji. Mezi efektivitou práce a ekologickým myšlením, ale podle nich není rozpor. Stále obdělávají pole bez chemických hnojiv a ochrana krav zůstává naším prvořadým úkolem. [17]

Krišnův dvůr je financován z rozličných zdrojů. Jednak jsou to peníze získané z rozdávání knížek a z darů. Dalším zdrojem financí je mlýn, vyrobená mouka se prodává jednak přímo na farmě, jednak se dováží do obchodů se zdravou výživou, do restaurací Góvinda či na indické velvyslanectví; prodávají se i další zemědělské produkty (např. med). Jelikož se na farmě praktikuje biozemědělství, je financováno z dotací od Ministerstva zemědělství. V současné době se pracuje na získání známky Bio - „produkt ekologického zemědělství“. Krišnův dvůr dále získal grant od Evropské unie, ze kterého byla opravena střecha na stodole, v níž jsou ustájena zvířata.

Dalším tématem je zásobování. Je zde snaha o úplnou soběstačnost téměř ve všech oblastech - od potravin po ošacení. Pozemky patřící k farmě mají rozlohu cca 40 hektarů. Pěstují se zde: obilniny, luštěniny, ovoce, zelenina a byliny. Na farmě se peče chléb, zatím pro vlastní spotřebu, v budoucnu se plánuje zřízení pekárny na produkci chleba ve velkém s plánovaným prodejem a rozvozem. Současný stav potravinové soběstačnosti je dle odhadu 85 %.

Na farmě se pořádají i kurzy pro veřejnost, jako jsou například kurzy vegetariánského vaření, semináře duchovních mistrů, akce pro děti (např. indické kreslení), dále semináře o komunikaci či o zlepšování charakteru. Na farmu jezdí v rámci výuky i studenti, především z teologických fakult.

V podstatě se dá říci: kdokoli má zájem, může přijet a pobýt, pokud přistoupí na dodržování pravidel. Těchto hostů se však netýká denní harmonogram trvalých obyvatel farmy, pokud ale chtějí, mohou se zúčastnit všech praktik. Možnosti jsou opravdu různé. Je možno pobývat na farmě čistě rekreačně, pak je ale nutno přispívat na provoz a stravu, kdo přijel se záměrem zapojit se do denního rytmu farmy a pracovat zde, může zůstat zadarmo.

Členové komunity mají do budoucnosti mnoho plánů. Plánují návazné aktivity na jejich zemědělskou práci, ve smyslu zaměstnání pro členy projektu, kteří mají vlastní rodinu. Jedná se například o projekt malé pekárny. Chtějí mít také provozovnu pro lisování oleje, budou mít větší, moderní kuchyni pro jejich catering. Časem plánují také založit vegetariánskou restauraci. Chtějí propojit stávající budovu mlýna se stodolou a vystavět byty pro rodiny s dětmi. Samozřejmě se budou i nadále věnovat prvotnímu poslání – zemědělství a ochraně krav. [17]

Obrázek 15: Křišův dvůr I

Obrázek 16: Křišův dvůr II

Zdroj: www.krisnuvdvur.cz

4.3.4.5 Usedlost Medník

Zpracováno na základě osobního rozhovoru s p. Václavem Bednářem, majitelem farmy.

Usedlost Medník se nachází jižně od Prahy na území sevřeném řekou Vltavou a Sázavou, v členité krajině středočeské pahorkatiny na kraji obce Závist. Majitelem je p. Václav Bednář.

Usedlost Medník je zemědělsko – řemeslné hospodářství malorolníka o rozloze 5 ha, založené v roce 1999. Hospodářství p. Bednáře se skládá z chalupy a přilehlých hospodářských stavení, travních výběhů pro zvířata a truhlářské dílny. Chová 10 krav, 3 koně, 2 kozy a 15 ovcí. Všechna zvířata jsou zvyklá na kontakt s lidmi.

P. Bednář nabízí školám a školkám výukové programy o ekologickém zemědělství, exkurze po farmě i možnost dalšího využití pro děti. Pro letošní rok p. Bednář připravil pro školy dva tematické kurzy pro děti z mateřských škol až po děti ve věku šestých tříd základních škol. Cílem kurzu je názorně a jednoduše vysvětlit, jak vznikají mléčné výrobky a co ovlivňuje jejich kvalitu (Jak vznikají potraviny? Aneb a ta kráva mléko dává). Náplní programu je seznámení s hospodářskými zvířaty, které dávají mléko, čím se krmí, jak se dojí, co ovlivňuje kvalitu mléka, zpracování mléka, vysvětlení základních pojmů v mlékařství, ukázka jednoduchého zařízení na zpracování mléka. Kurz je určen pro děti od třetích tříd základních škol.

Dalším z nabízených výukových programů je komplexní kurz faremního hospodaření – „Malí hospodáři“. Jeho náplní je detailní seznámení s každodenním chodem farmy. Dětem je ukázáno a vysvětleno, jak se starat o hospodářská zvířata na farmě (kráva, koza, kůň) a jaký užitek nám dávají. Farmář dětem vysvětlí, co to znamená chovat zvířata ekologicky a jak se ekologický chov liší od chovu konvenčního. Kurz je vhodný pro děti mateřských i základních škol (pro 1.–6. třídy).

Všechny programy jsou vedeny přímo hospodářem farmy a jsou doplněny informačními materiály o ekologickém zemědělství a pracovními listy s úkoly. Doba trvání kurzu je přibližně 150 minut a cena činí 50,- Kč na žáka.

Jako nadstavbové aktivity k výukovým programům farma nabízí též vycházku do okolí (nedaleko farmy se nachází vyhlídka na řeku Vltavu a malebné údolí Svatojánských proudů), popř. opékání špekáčků od místního řezníka na pastvině farmy.

Dále pan Bednář nabízí posezení spojené s ochutnávkou produktů podle aktuální nabídky a možnost jednoduchého ubytování. Součástí Usedlosti je i truhlářská dílna. Z ní lze nabídnou drobné předměty pro domácnost. Vyrábějí se také hoblované polotovary pro kutily.

Obrázek 17: Usedlost Medník I

Obrázek 18: Usedlost Medník II

Zdroj: www.usedlostmednik.cz

4.3.4.6 Družstvo Džbány

Zpracováno na základě informační brožury.

Družstvo Džbány bylo založeno sloučením tří subjektů v jeden celek v roce 2002. Ke společné činnosti bylo přistoupeno po čtyřleté spolupráci při údržbě centrální části přírodního parku Džbány-Žebrák. Družstvo v současnosti obhospodařuje zhruba 300 ha trvalých travních porostů, které se převážně nacházejí na území výše jmenovaného parku. Hospodaření v přírodním parku Džbány-Žebrák spadá do ztížených podmínek pro hospodaření.

Od konce roku 2003 bylo území obhospodařované Družstvem Džbány zařazeno do přechodného období ekologických farem. Na závěru roku 2005 byl oficiálně přidělen statut ekofarmy.

Družstvo od počátku přistoupilo ke speciálním agroenvironmentálním programům, které jsou financovány z důvodů udržení biodiverzity tzn. pestrosti fauny a flóry. Bezmála 60 ha bylo vyčleněno v rámci speciálního managementu lužních porostů na

ochranu kriticky ohroženého chřástala polního. Dalších cca 20 ha bylo vyčleněno pro extenzivní pastvu a údržbu trvale promáčených luk.

Předmětem činnosti družstva je výroba a prodej truhlářských výrobků (eurookna a eurodveře na zakázku), hovězího a jehněčího biomasa, sena na krmení, surovin pro výrobu biopaliva a nahosemenného bioovsa pro výrobu potravin.

4.4 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření byla analýza ekoagrotistiky v rámci Benešovského regionu (ekofarmy) a analýza zájmu o ekoagrotistiku (veřejnost).

Byly vytvořeny dva druhy dotazníků. První dotazník byl určen pro zájemce o ekoagrotistiku a druhý dotazník byl určen pro ekologické zemědělce. Dotazníkové šetření probíhalo od začátku srpna do konce listopadu roku 2009 v regionu Benešovska, kdy dotazníky pro ekozemědělce byly předávány osobně jednotlivým ekozemědělčům k vyplnění. Dotazníky pro zájemce o ekoagrotistiku byly ponechány na několika místech k vyplnění. Ve Vlašimi byly dány do Bioobchůdku, který je součástí Ekocentra a do obchodu se zdravou výživou na Žižkově náměstí. V Benešově byly dány k vyplnění do Biopotraviny v Tyršově ulici. Tato místa byla vybrána na základě úvahy souvislosti zájmu o biopotraviny a zdravou výživu se zájmem o ekologické zemědělství. Cílem bylo oslovit právě tyto zájemce a postihnout formou orientačního průzkumu důvody zájmu a přínosy pobytu/návštěvy na ekofarmě.

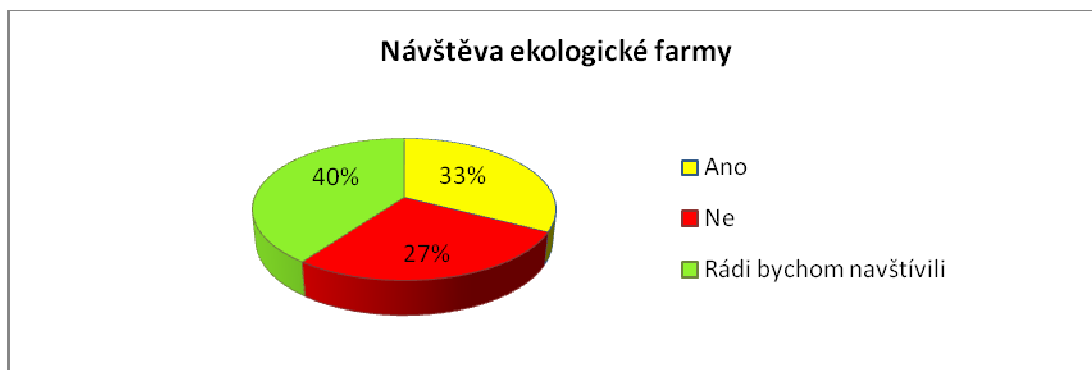
4.4.1 Dotazník pro zájemce o ekoagrotistiku

Celkem bylo vyhotoveno 55 dotazníků. Charakteristika respondentů: dotazování se zúčastnilo 36 žen a 19 mužů. Nejvíce respondentů (32 %) bylo ve věku 25-34 let.

Realizací dotazníkového šetření byla získána primární data. Tyto údaje bylo nutné shromáždit a poté zpracovat pomocí programu MS Excel. Při následné analýze údajů byl ke každé otázce vyhotoven graf a zformulován závěr.

Otázka č. 1: Navštívili jste již ekologickou farmu?

Graf 5: Návštěva ekologické farmy

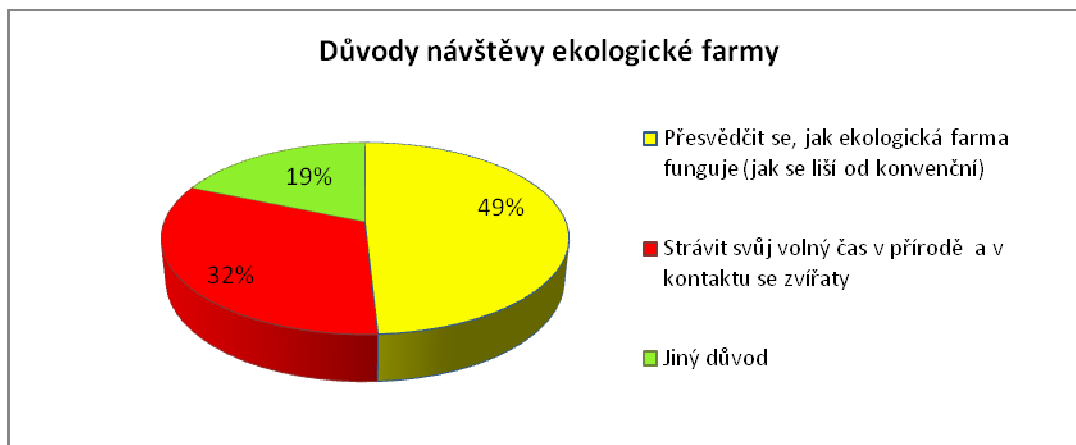

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

40 % dotazovaných by ekologickou farmu rádo navštívilo, 33 % respondentů již ekologickou farmu navštívilo a 27 % jich na ekologické farmě nikdy nebylo.

Otázka č. 2: Proč jste navštívili (byste rádi navštívili) ekologickou farmu?

Graf 6: Důvod návštěvy ekologické farmy

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Podle očekávání nejvíce respondentů (49 %) uvedlo, že by ekologickou farmu navštívili proto, aby zjistili, jak to na ní funguje a jak se liší od konvenčního procesu. V dnešní době existuje ještě stále velká skupina lidí, kteří neví, co ekologická farma je a jak funguje. Strávit svůj čas ve volné přírodě a být v kontaktu se zvířaty upřednostňuje 32 % dotazovaných. Je samozřejmé, že lidé, kteří žijí ve městech, chtějí strávit svojí

dovolenou na čerstvém vzduchu a v klidné přírodě. Pouze 19 % dotazovaných by navštívilo ekologickou farmu z jiného důvodu. Takovým důvodem může být např. brigáda, snaha vyzkoušet si něco nevšedního, odpočinek a relaxace.

Otázka č. 3: Máte zájem o venkovskou turistiku, resp. ekoagroturistiku?

Graf 7: Zájem o venkovskou turistiku, resp. ekoagroturistiku

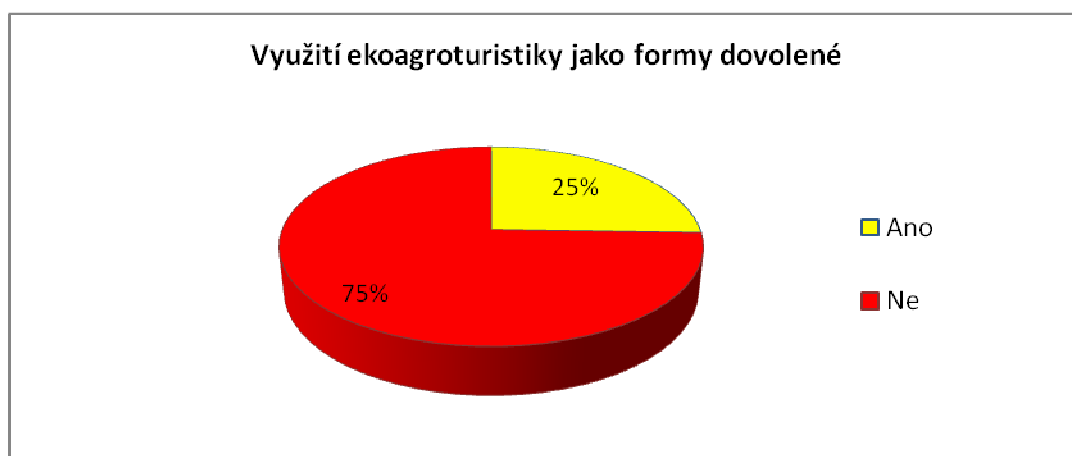

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V této otázce bylo zjišťováno, zda mají respondenti zájem o ekoagroturistiku. Protože byly dotazníky dány do ekocentra a bioobchodů, tak zájem o ekoagroturistiku byl 60 %. Potvrdila se tak správnost výběru.

Otázka č. 4: Využil/a jste již někdy tuto formu dovolené?

Graf 8: Využití ekoagroturistiky jako formy dovolené

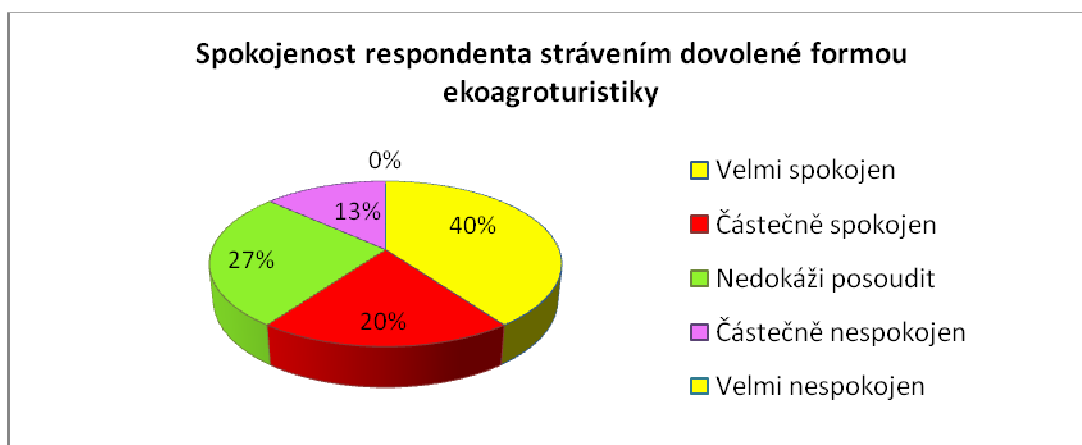

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z grafu je patrné, že 75 % respondentů nikdy netrávilo dovolenou formou ekoagroturistiky. Důvod může být takový, že se na Benešovsku tato forma začíná teprve rozvíjet a dalším důvodem může být mála informovanost a propagace. Zbývá ¼ dotazovaných (25 %) již někdy tuto formu dovolené využila.

Pokud ano, jak jste byl/a spokojen/a?

Graf 9: Spokojenost respondenta strávením dovolené formou ekoagroturistiky

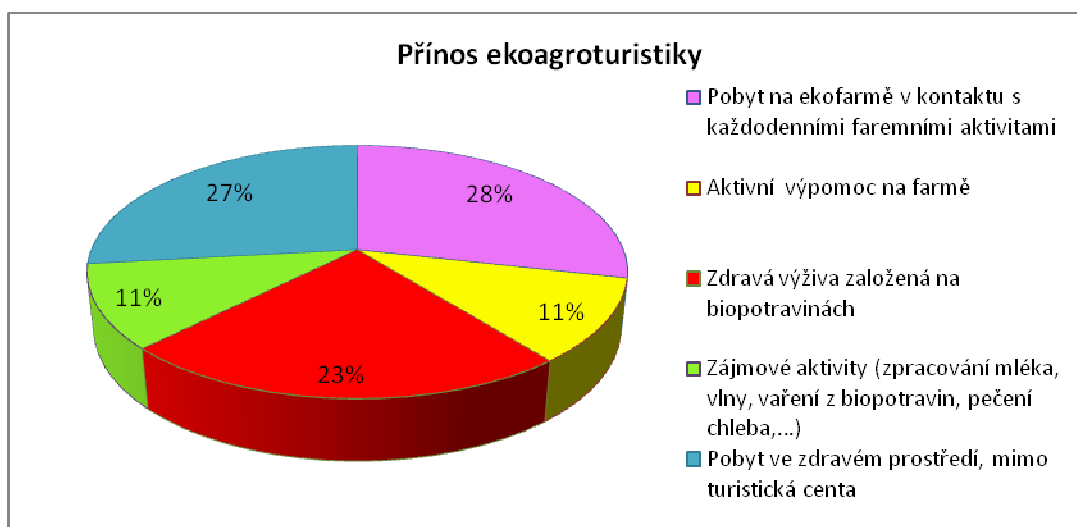

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Ze všech dotazovaných respondentů (55) trávila jen ¼ dovolenou formou ekoagroturistiky. Z nich bylo 40 % s touto formou velmi spokojeno, 27 % nedokázalo posoudit, 20 % bylo částečně spokojeno a 13 % bylo částečně nespokojeno. Nikdo z dotazovaných neodpověděl, že byl zcela nespokojen.

Otázka č. 5: Co považujete obecně za hlavní přínos ekoagroturistiky?

Graf 10: Přínos ekoagroturistiky

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký přínos má pro respondenty venkovská turistika, agroturistika resp. ekoagroturistika. Ve vyrovnané pozici byl pobyt na ekofarmě z důvodu kontaktu s každodenními aktivitami (28 % dotazovaných) a pobyt ve zdravém prostředí (27 %). Dále pro ně byla důležitá zdravá výživa založená na biopotravinách (23 %). Vyrovnaná pozice byla také u zájemových aktivit a aktivní pomoci na farmě (obojí 11 %).

Otázka č. 6: Byla součástí vašeho pobytu:

a) pomoc na ekofarmě?

Graf 11: Pomoc respondenta na ekofarmě

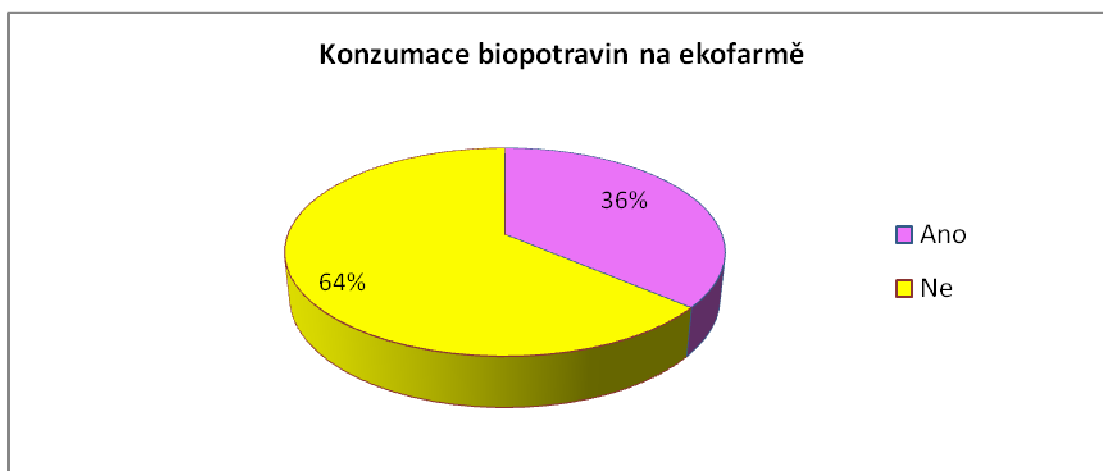

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z grafu je patrné, že 60 % dotazovaných při svém pobytu na ekofarmě nepomáhala s pracemi. 40 % respondentů na ekofarmě pomáhalo, konkrétně s krmením a dojením zvířat, sekáním trávy kosou a foukáním sena na půdu, výrobou sýrů, sklizňovými pracemi, konzervováním ovoce a zeleniny.

b) strava v biokvalitě?

Graf 12: Konzumace biopotravin na ekofarmě

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Více než polovina (64 %) návštěvníků odpověděla, že při svém pobytu na ekofarmě biostravu nekonzumovala. Zbýlých 36 % dotazovaných biostravu na ekofarmě konzumovalo. Především mléko, sýry, vejce, ovoce, zelenina, jehněčí a hovězí a jedlé bylinky.

Otázka č. 7: Využijete znova tuto formu dovolené?

Graf 13: Opětovné využití venkovské turistiky, resp. ekoagroturistiky jako formy dovolené

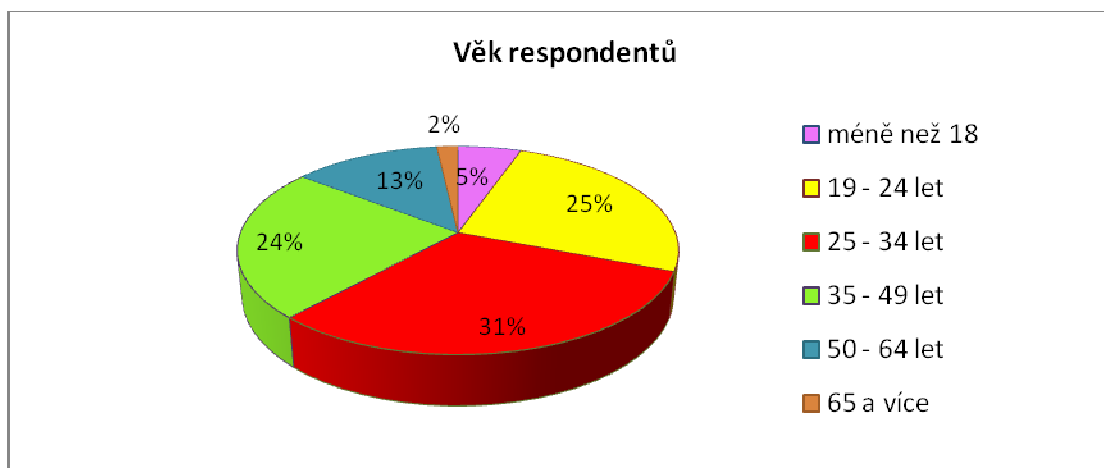

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Téměř polovina (49 %) dotazovaných by ráda strávila svoji dovolenou na venkově formou ekoagroturistiky. Chtějí svůj volný čas strávit na čerstvém vzduchu, v přírodě a být mimo turistická sídla. 31 % respondentů ví, že dovolenou touto formou už nechce opakovat a 20 % ještě není rozhodnuto, zda takto dovolenou stráví nebo ne.

Otázka č. 8: Jaký je váš věk?

Graf 14: Věk respondentů

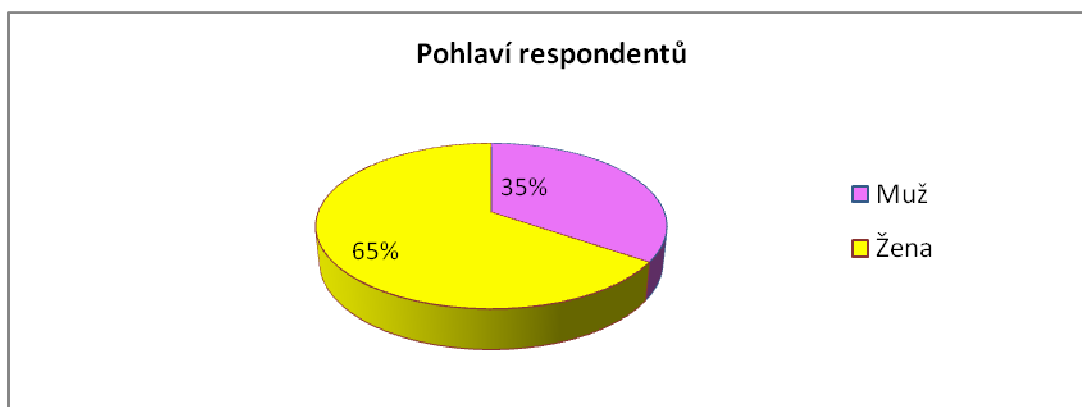

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií byli lidé ve věku od 25 do 34 let a to přesně 31 % respondentů, následovala kategorie lidí ve věku 19 – 24 let (25 %). Nejméně oslovených bylo ve věku 65 let a více (2 %).

Otázka č. 9: Pohlaví

Graf 15: Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V rámci šetření bylo dotazováno 36 žen a 19 mužů. Z grafu 18 je zřejmé, že se zúčastnilo o 30% více žen než mužů.

4.4.2 Dotazník pro ekologické zemědělce

Dotazníkové šetření probíhalo od srpna do listopadu 2009. V této době existovalo na Benešovsku 14 registrovaných ekozemědělců. Celkem bylo vyhodnoceno 8 dotazníků. Ostatních 6 ekozemědělců na dotazníky písemnou formou neodpovědělo. 3 dotazníky byly vyplněny na základně osobního rozhovoru a zbývajících 5 písemnou formou. Dotazníky vyplnilo celkem 5 mužů (71 %) a 3 ženy (29 %).

Otázka č. 1: Provozujete ekoagroturistiku?

Graf 16: Ekoagroturistika

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Pouze 37 % respondentů provozuje na Benešovsku ekoagroturistiku. Zbýlých 63 % ji neprovozuje, ale 3 ekozemědělci ji začnou provozovat od léta 2010. Ekoagroturistika je na Benešovsku teprve na počátku rozvoje.

Otázka č. 2: Uveďte druhy dotačních programů, ze kterých čerpáte dotační podporu pro rozvoj služeb ekoagroturistiky.

Všichni dotazovaní, tedy 100 %, odpovědělo, že dotace čerpají z Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013, konkrétně z Osy III.: Kvalita života ve venkovském oblastech a diverzifikace hospodářství venkova. Svoje podnikání také financují pomocí dotací z Evropské unie a z Ministerstva zemědělství ČR.

Otázka č. 3: Jste členem svazu zabývajícím se agroturistikou/ekoagroturistikou?

Graf 17: Členství ve svazu

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

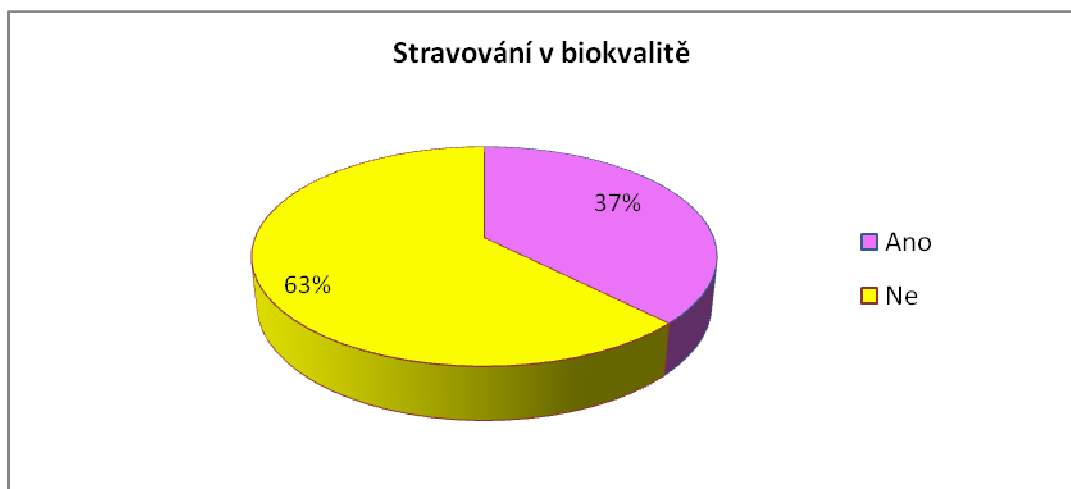
Na otázku, zda je dotazovaný členem nějakého svazu zabývajícím se agroturistikou resp. ekoagroturistikou, odpovědělo 56 % že není a 44 % že je. Ti, kteří odpověděli ano, jsou členy svazu PRO-BIO.

Otázka č. 4: Jaká je Vaše ubytovací kapacita?

Ne všichni respondenti poskytují ubytování. Tato služba je na Benešovsku málo rozvinutá. Z dotazovaných poskytují ubytovací služby jen 3 ekozemědělci. Jejich ubytovací kapacita je maximálně 15 osob.

Otázka č. 5: Poskytujete ubytovaným hostům stravování v biokvalitě?

Graf 18: Stravování v biokvalitě

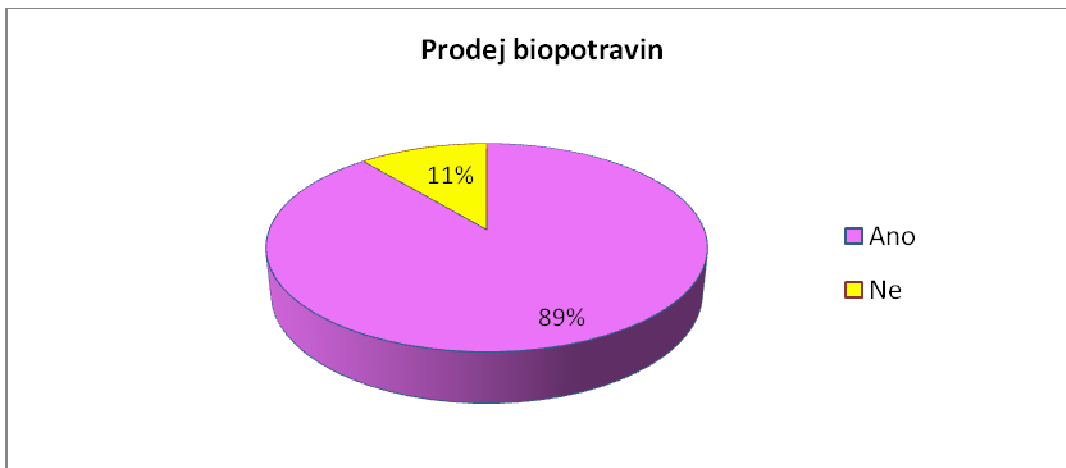

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Stravování ubytovaných hostů v biokvalitě poskytují pouze 3 (37 %) z 8 dotazovaných ekozemědělců. 67 % ekozemědělců stravování biokvalitě neposkytují, protože na jejich farmách není možné hosty ubytovat.

Otázka č. 6: Mohou si u Vás hosté/návštěvníci koupit biopotraviny?

Graf 19: Prodej biopotravin

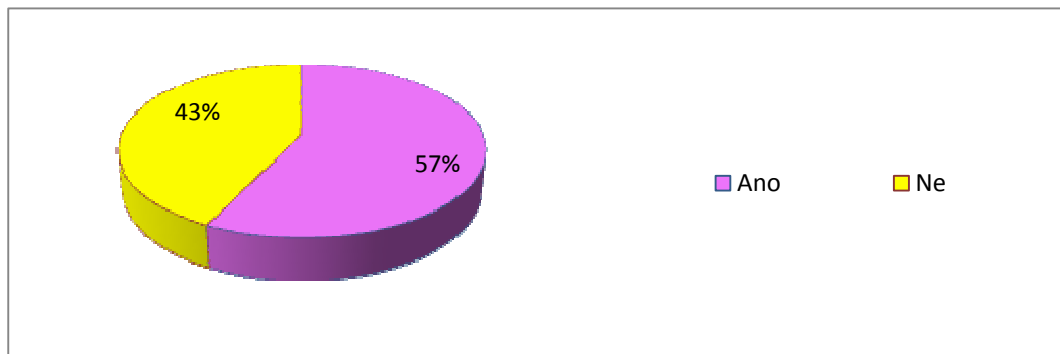

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Na většině ekofarem (89 %) je možné koupit biopotraviny. Ekozemědělci nabízejí vejce, jehněčí, skopové a kozí maso, kozí sýr, ovčí sýr, kravské a kozí mléko, brambory, zelený a žlutý hrách, mouku, brambory, ovoce a zeleninu nebo domácí chléb. 11 % dotazovaných biopotraviny neposkytuje.

Otázka č. 7: Poskytujete klientům možnost sportovního a kulturního vyžití?

Graf 20: Poskytování kulturních a sportovních aktivit na ekofarmách

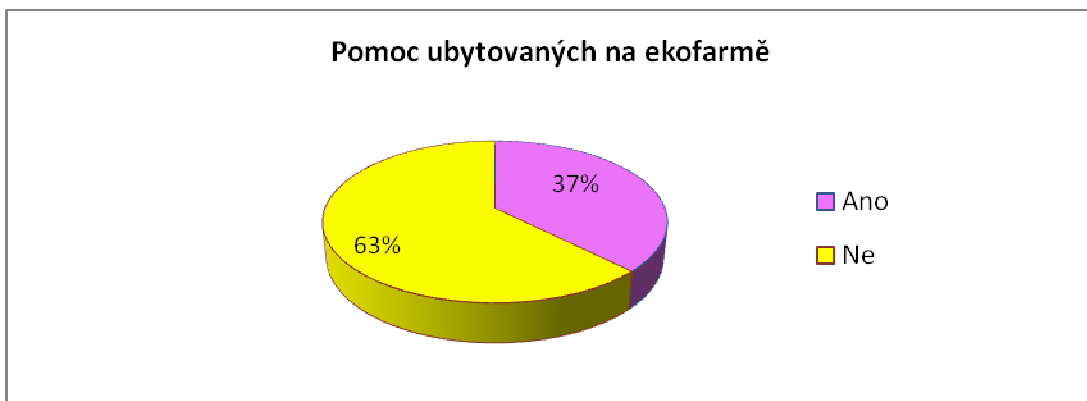

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z celkového počtu 8 dotazovaných poskytuje 57 % respondentů kulturní a sportovní vyžití. Nabízejí půjčení lodí či kol. Na Benešovsku je rozšířená cykloturistika. Zbýlých 43 % žádné sportovní a kulturní aktivity nenabízí.

Otázka č. 8: Pomáhají ubytovaní hosté na ekofarmě?

Graf 21: Pomoc ubytovaných na ekofarmě

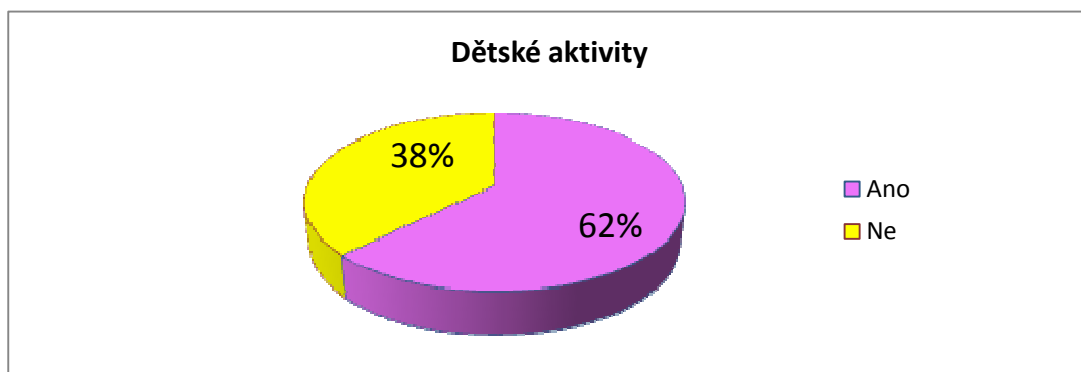

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

63 % dotazovaných na své farmě ubytování neposkytuje, a proto zde nemohou ubytovaní pomáhat s pracemi na farmě. 37 % respondentů ubytování poskytuje a tudíž ubytovaní mají možnost pomáhat na farmě. Mají buď svůj vlastní program anebo se mohou zapojit do každodenních aktivit na farmě jako je např.: kosení a foukání sena na půdu, dojení koz, česání ovoce nebo pomoc s pracemi na poli.

Otázka č. 9: Provozujete aktivity pro děti?

Graf 22: Dětské aktivity

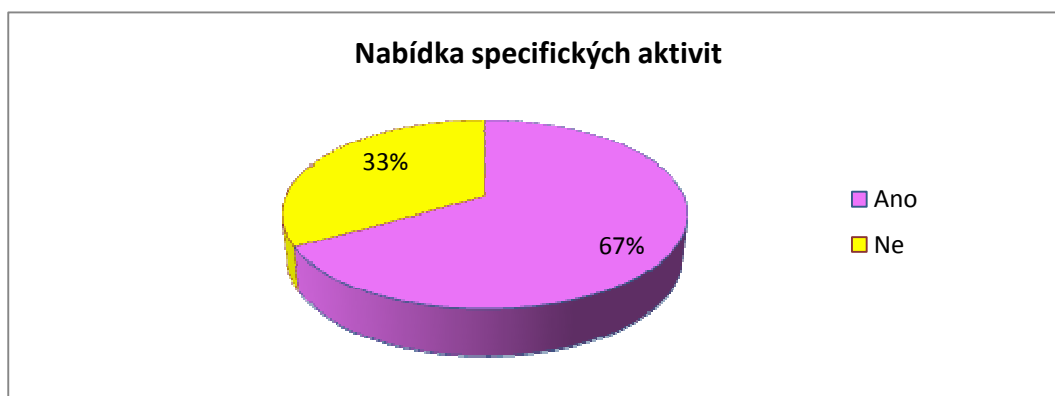

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z celkového počtu dotazovaných 62 % provozuje aktivity pro děti. Děti mohou sbírat lesní plody, pořádají se pro ně školní exkurze, výukové programy o ekologickém zemědělství (jak vznikají mléčné výrobky, seznámení se s hospodářskými zvířaty i s seznámení s chodem celé farmy, a nebo kurzy indického kreslení).

Otázka č. 10: Nabízíte specifické aktivity (ukázky zpracování vašich produktů např.: zpracování mléka, vlny, pečení chleba,...)?

Graf 23: Nabídka specifických aktivit

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

2/3 dotazovaných na své ekofarmě nabízí specifické aktivity. Hosté se mohou podívat, jak se vyrábí kozí sýr, tak vznikají mléčné výrobky, jak se zpracovává dřevo a vznikají dřevařské doplňky, jak se zpracovává ovčí vlna . Pořádají se také kurzy vegetariánského vaření. Zbylá 1/3 respondentů žádné specifické aktivity nenabízí.

Otázka č. 11: Jaká hospodářská zvířata chováte?

Graf 24: Chov hospodářských zvířat

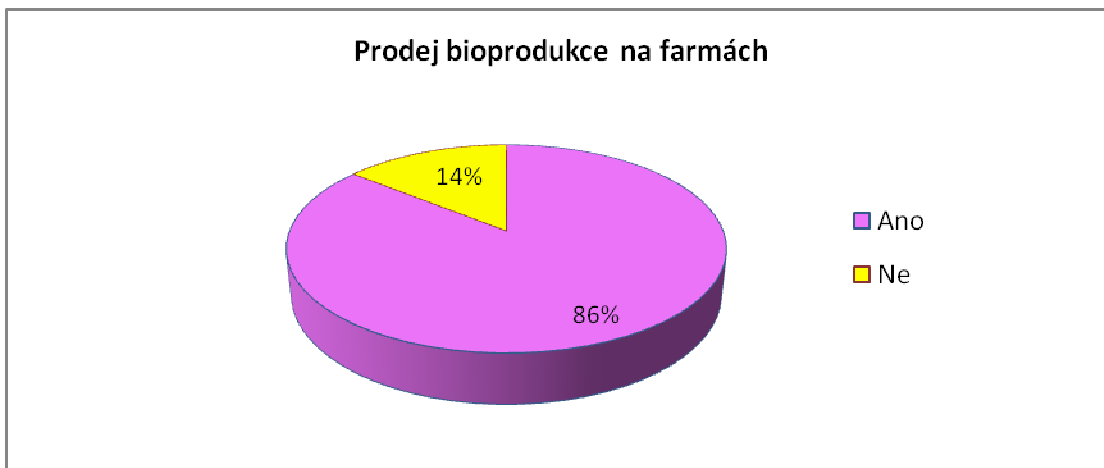

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Dotazovaným bylo předloženo 5 variant odpovědí včetně varianty pro doplnění odpovědi vlastními slovy. Nejčastěji ekozemědělci chovají skot BTM (bez tržní produkce mléka). Následují ovce, kozy koně a mezi jiné uvedli dotazovaní slepice na biovejce.

Otázka č. 12: Prodáváte bioprodukcí na své farmě?

Graf 25: Prodej bioprodukce na farmách

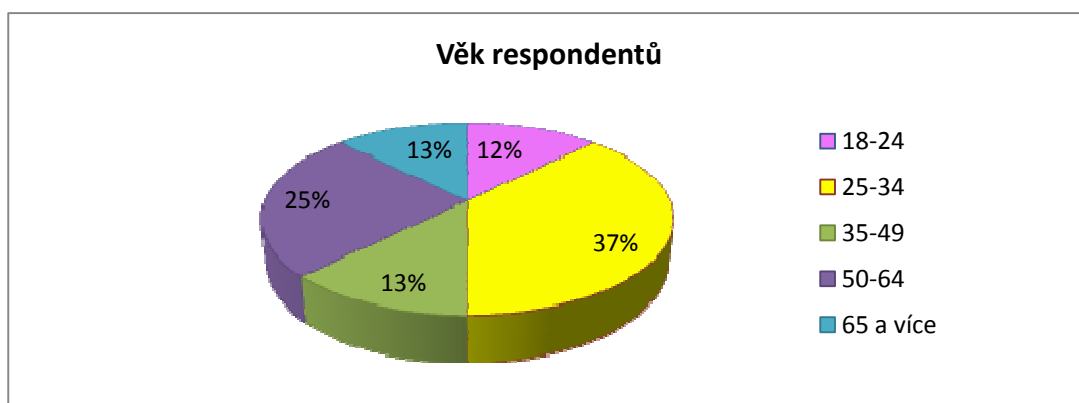

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

86 % dotazovaných na své farmě prodávají svoji bioprodukcí. A to zejména vejce, jehněčí a skopové maso, kozí a ovčí sýr, kravské a kozí mléko. Každý zájemce se může na farmě osobně zastavit a bioprodukcí koupit. Někteří ekozemědělci mají své odběratele, kteří výrobky odebírají a prodávají je ve svých prodejnách.

Otázka č. 13: Jaký je Váš věk?

Graf 26: Věk respondentů

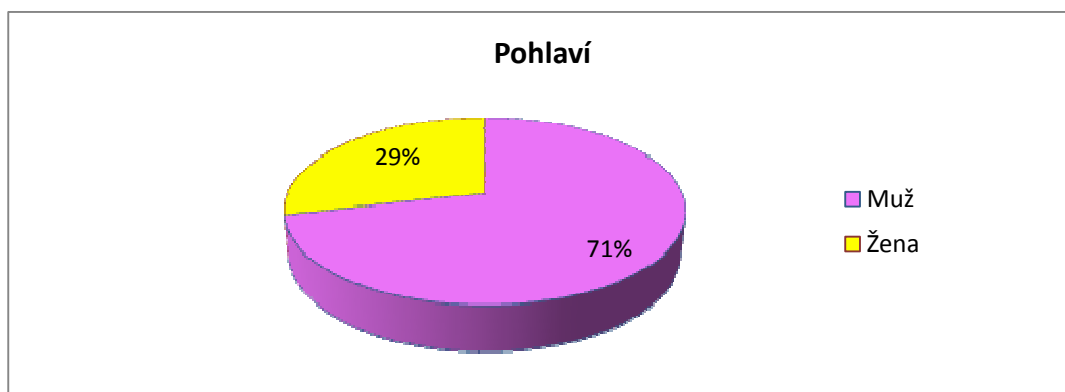

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií byli ekozemědělci ve věku od 25 do 34 let a to přesně 37 %. Následovala kategorie ve věku od 50 do 64 let (25 %). Nejméně oslovených ekozemědělců bylo ve věku od 18 do 24 let.

Otázka č. 14: Pohlaví?

Graf 27: Pohlaví respondentů

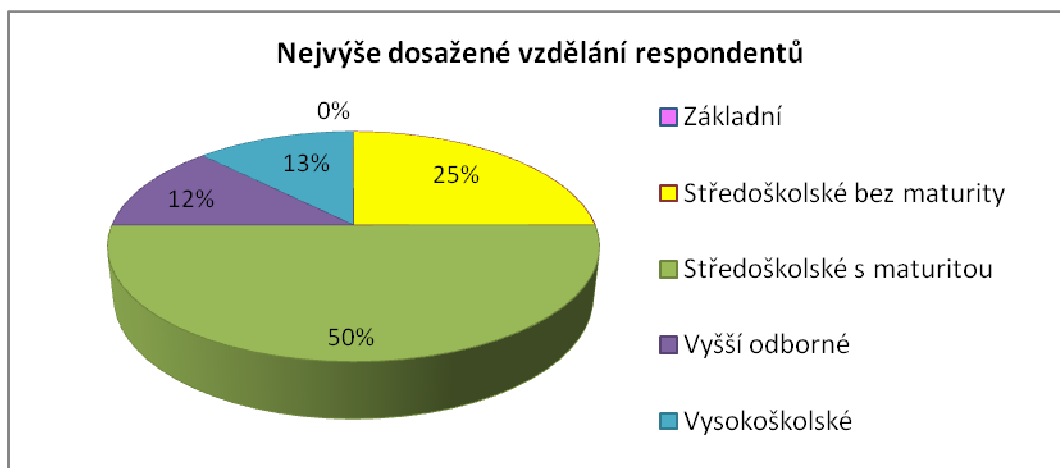

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

V rámci šetření byl dotazník vyplněn 5 muži a 3 ženami.

Otázka č. 15: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 28: Nejvýše dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Polovina dotazovaných (50 %) vystudovala střední školu s maturitou. 25 % respondentů vystudovalo střední školu bez maturity (vyučení s výučním listem).

Následovalo vysokoškolské (13 %) a vyšší odborné vzdělání (12 %). Nikdo z dotazovaných neukončil své vzdělání jen základní školou.

4.4.3 Vyhodnocení hypotéz

Byly stanoveny následující pracovní hypotézy:

1. Počet ekofarem progresivně narůstá
2. Existuje minimální nabídka produktů ekoagrotistiky
3. Hlavním důvodem návštěvy ekologické farmy je zjištění, jak ekologická farma funguje

Ad. 1) Za poslední tři roky opravdu narůstá počet ekologických farem. K 31.12. 2007 existovalo na Benešovsku 12 ekofarem. K 31.12 2008 jich existovalo 14 a stav ke 31.12. 2009 byl 31 ekofarem, což je nárůst o 100 %. Tato hypotéza byla na základě rozboru statistických dat potvrzena.

Ad. 2) Další hypotéza se týkala minimální nabídky produktů ekoagrotistiky. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že i tato hypotéza se potvrdila. Ekozemědělci nabízejí minimální nabídku produktů, kterou se ale stále snaží rozšiřovat. Z celkového počtu 14 respondentů disponují pouze 3 možnostmi ubytování na farmě. Kromě ubytování poskytují také možnost prohlídky ekofarmy s degustací biopotravin, pořádají exkurze a výukové programy pro děti předškolního a školního věku, kde je učí, co ekologické zemědělství je a jak se zpracovává mléko na výrobu sýra. Na farmě také prodávají svoji bioprodukcii. Návštěvníci mají možnost se zapojit do prací na farmě. Mohou si vyzkoušet podojit kozu, vyrobit kozí sýr, upéct domácí chléb, atd. Ostatní ekozemědělci vykonávají pouze zemědělskou činnost bez navazujících aktivit.

Ad. 3) Třetí hypotéza byla také potvrzena. Vyplývá to z dotazníku určeného pro zájemce o ekoagrotistiku (otázka č. 3), kdy 49 % lidí má zájem poznat, jak to na ekologické farmě funguje.

5 ZÁVĚR

Současná doba velmi přeje rozvoji cestovního ruchu. Zvýšení životní úrovně vyvolává růst poptávky po zbytkových statcích, jako je i cestovní ruch. Ten se stal součástí života prakticky každého člověka. Vliv a objem cestovního ruchu bude neustále narůstat, bude na něj ovšem stále více působit tlak spotřebitelů, kteří budou mít specifické požadavky na trávení svého volného času.

Současným trendem především z hlediska venkovského cestovního ruchu je agroturistika a ekoagroturistika. Jejich oblibu podnítil mimo jiné zájem o zdravý životní styl, o životní prostředí; návrat k přírodě a k přírodním produktům.

Hlavním cílem bakalářské práce byla analýza současné úrovně rozvoje ekoagrotistiky na Benešovsku. Na základě dotazníkového průzkumu byly analyzovány možnosti rozvoje ekoagrotistiky z pohledu ekofarem a zájemců o ekoagroturistiku.

Byly potvrzeny předem formulované hypotézy. Na základě rozboru statistických dat bylo potvrzeno, že počet ekofarem na Benešovsku progresivně narůstá, a to za poslední dva roky o 100 %. Dotazníkové šetření potvrdilo, že existuje minimální nabídka produktů ekoagrotistiky. Příčinou málo rozvinuté ekoagrotistiky je absence ubytovacích objektů. Z celkového počtu 14 respondentů disponují pouze 3 ekofarmy s možností ubytování na farmě. Dále byla potvrzena hypotéza, že hlavním důvodem návštěvy ekologické farmy je zjištění, jak ekologická farma funguje.

Vzhledem k rostoucímu trendu počtu přístupu ekofarem na Benešovsku a k souběžnému podnikání v cestovním ruchu, lze v budoucnu předpokládat postupný rozvoj ekoagrotistiky. Vyšší rozvoj ekoagrotistiky bude příznivý i pro rozvoj obcí, tvorbu pracovních příležitostí zejména pro ženy, údržbu potřebné infrastruktury (včetně infrastruktury cestovního ruchu), rozvoj společenského a spolkového života a využití kulturního a historického dědictví v doprovodných programech.

Zvyšování počtu ekofarem nabízejících služby v rámci cestovního ruchu je možno předpokládat i na základě celorepublikového trendu v oblasti ekologického zemědělství. Pro ekozemědělce, kteří nedisponují kapacitami využitelnými k ubytování návštěvníků, se ve vztahu k cestovnímu ruchu nabízí možnost prohlídky farem s degustací a prodejem faremních produktů, exkurze pro školy apod.

Značnou výhodou pro rozvoj ekoagrotistiky může do budoucna být certifikace ubytovacích zařízení, kterou je možné získat jednak od Svazu venkovské turistiky ale také prostřednictvím Evropského centra pro ekoagroturistiku.

6 SUMMARY

This work deals with development of ecoagrotourism in the region of Benešov. It contains also some aspects of the tourist trade and ecological agriculture in this district. This region is suitable for cycle tourism, water tourism and hippo tourism. The popularity of agrotourism and ecoagrotourism grows worldwide but the situation in the region of Benešov is not so marked.

The investigation of the present level of ecoagrotourism growth in the region of Benešov proceeded among the registred ecological agriculturists (14 altogether), dealing with the growth of farm animals. The investigation was made via questionnaires, personal interview or on paper. Eight questionnaires have been evaluated altogether. Majority of ecological agriculturalists practise only agricultural work without other following activities. Only three of the present subjects provide accommodation on their farm. Nevertheless only one of the investigated ecofarms is certificated by the prestigious ecological marking, which is awarded by the European Centre for Ecological and Agricultural Tourism - ECEAT CZ.

According to the questionarie investigation, the offer of the ecoagrotourism products is minimal. Ecological agriculturalists provide the opportunity of the ecofarm inspection with the tasting of wholefood, they give some inspections and tutorials for children of preschool and school age. Children are taught what the ecological agriculture is and how milk is treated or how some kinds of cheese are made. Their bioproducts are sold on the farms. The visitors can participate in the work on the farm. They can try milking goat, making cheese, baking home-made bread etc. Children's bestloved activity is goat milking.

The positive thing, which could influence the following growth of ecoagrotourism in this region, is the tendency of growing number of ecological farms in the whole Czech Republic. This tendency becomes to show also in the region of Benešov. In 2008 there were 14 farms registred and at the end of 2009 the number was raised to 31 (100% increase).

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERARTURY

Odborné publikace

1. ČERTÍK , M. *Cestovní ruch: vývoj, organizace a řízení*. Praha: OFF, 2001. 352 s. ISBN 80-238-6275-8
2. HESKOVÁ, M a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Jihlava: EKON, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3
3. HOLEČEK, M., MARIOT, P., STRÍDA, M., *Zeměpis cestovního ruchu*. Praha: Česká geografická společnost, s.r.o., 2001. 99 s. ISBN 80-86034-39-9
4. JANOTKA, K. *Venkovská turistika a agroturistika – specifické segmenty cestovního ruchu*. Pardubice: SOŠ CR, 1999. 107 s.
5. KOPAČKA, L., ŠÍP, J., ŠTĚPÁNEK, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Karolinum, 2001. 228 s. ISBN 80-246-0172-9
6. KOZEL, R. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2006. 227 s. ISBN 80-247-0966-X
7. KRÁLOVÁ, T. *Agroturistika bez systému a podpor*. Praha: Zemědělec č. 40/2001, 2001 ISSN 1211-3816
8. MORAVEC, I . a kol. *Venkovská turistika, teoretická východiska a možnosti*. České Budějovice: Centrum pro komunitní práci, 2006. 92 s. ISBN 80-86902-31-5
9. NĚMČANSKÝ, M. *Agroturistika*. Opava: Slezská univerzita Opava, 1996. 158 s. ISBN 80-85879-36-0
10. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. Praha: IDEA SERVIS, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9
11. PÁSKOVÁ, ZELENKA J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. 448 s.
12. POUROVÁ, M. *Agroturistika, možnosti rozvoje a perspektiva v České republice*. Praha: Monografie. ČZU v Praze, 2000. 113 s. ISBN 80-213-0672-6
13. STRÍBRNÁ, M. *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Profi Press, 2005. 65 s. ISBN 80-86726-14-2

14. ŠKODOVÁ PARMOVÁ, D. *Agroturistika*. České Budějovice: EF JU, 2007. 92 s. ISBN 978-80-7394-009-6
15. VÁCLAVÍK, T. *Agroturistika na ekofarmách – jak na to*. Brno: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2008. 34 s. ISBN 978-80-239-9241-0
16. VANĚČEK, D.: *Agroturistika*. České Budějovice,: ZF JU, 1997. 164 s. ISBN 80-7040-222-9

INTERNETOVÉ ZDROJE

- [1] *Možnosti rozvoje agroturistiky v České republice*. [Online] [Citace: 10. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web:< [http://agroturistika.nafarmu.cz](http://www.agris.cz/=139557&PHPSESSID=bb.>
[2] <i>Agroturistika – prázdniny na venkově, ekoturistika</i>. [Online] [Citace: 9. 11. 2009]. Dostupné na World Wide Web: <
- [3] *Cestovní ruch – trendy, druhy, formy. Udržitelný cestovní ruch*. [Online] [Citace: 4. 11. 2009]. Dostupné na World Wide Web: <http://ucr.uhk.cz/page.aspx?page_id=5>
- [4] *Situační analýza*. [Online] [Citace: 24. 2. 2010]. Dostupné na World Wide Web: [http://www.benesov-city.cz/upload/babicky-miroslav/volnycas/01-situacni analyza.pdf/](http://www.benesov-city.cz/upload/babicky-miroslav/volnycas/01-situacni_analyza.pdf/)
- [5] *Program rozvoje venkova*. [Online] [Citace: 4. 11. 2009]. Dostupné na World Wide Web: <<http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/podpora-cestovniho-ruchu/>>
- [6] *Evropské centrum pro eko agroturistiku*. [Online] [Citace: 7. 11. 2009]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.eceat.cz/>>
- [7] *Svaz podnikatelů ČR ve vekovské turistice a agroturistice*. [Online] [Citace: 7. 11. 2009]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.svazvt.cz/>>
- [8] *AREAviva – Sdružení pro ekologii a zemědělství*. [Online] [Citace: 10. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.areaviva.cz/SDRUZENI/>>
- [9] *WWOOF – Celosvětové příležitosti na ekologických farmách*. [Online] [Citace: 10. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.woof.cz/>>

- [10] *PRO - BIO Svaz ekologických zemědělců v ČR.* [Online] [Citace: 9. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.pro-bio.cz/cesky.htm/>>
- [11] *FOA – Nadační fond pro ekologické zemědělství.* [Online] [Citace: 9. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web: < <http://www.foa.cz/cs/> />
- [12] *EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR.* [Online] [Citace: 9. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web:< <http://www.eposcr.cz/>>
- [13] *Charakteristika Benešovska.* [Online] [Citace: 14. 2. 2010]. Dostupné na World Wide Web:<http://www.stredocesky.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_benesov/>
- [14] *Místní akční skupina Posázaví, o. p. s..* [Online] [Citace: 4. 4. 2010]. Dostupné na World Wide Web:<<http://leader.posazavi.com/cz/>>
- [15] *Ročenka ekologického zemědělství 2008.* [Online] [Citace: 3. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web:<http://eagri.cz/public/eagri/file/18309/Rocenka_EZ_2008_ceska_verze.pdf/>
- [16] *Seznam ekologických zemědělců k 31.12.2009.* [Online] [Citace: 10. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web:<<http://eagri.cz/public/agri/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/seznamy-podnikatelu/>>
- [17] *Křišňův dvůr.* [Online] [Citace: 11. 3. 2010]. Dostupné na World Wide Web: < http://krisnuvsvet.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=61&Itemid=5/>

OSTATNÍ POUŽITÉ MATERIÁLY

1. Informační brožura Družstva Džbány
2. Zákon č. 242/2000 o ekologickém zemědělství

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Tabulky

Tabulka 1: Struktura půdního fondu ekologického zemědělství ve Středočeském kraji..57

Tabulka 2: Rozvoj ekologických zemědělců.....58

Grafy

Graf 1: Struktura půdního fondu ekologického zemědělství ve Středočeském kraji....58

Graf 2: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31. 12. 2007.....60

Graf 3: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31. 12. 2008.....61

Graf 4: Struktura zemědělské půdy v ekologickém režimu k 31. 12. 2009.....62

Graf 5: Návštěva ekologické farmy.....72

Graf 6: Důvody návštěvy ekologické farmy.....73

Graf 7: Zájem o venkovskou turistiku, resp. ekoagroturistiku.....74

Graf 8: Využití venkovské turistiky jako formy dovolené.....74

Graf 9: Spokojenost respondenta strávením dovolené formou ekoagroturistiky.....75

Graf 10: Přínos ekoagroturistiky75

Graf 11: Pomoc respondenta na ekofarmě.....76

Graf 12: Konzumace biopotravin na ekofarmě.....77

Graf 13: Opětovné využití venkovské turistiky jako formy dovolené.....77

Graf 14: Věk respondentů.....78

Graf 15: Pohlaví.....78

Graf 16: Ekoagroturistika.....79

Graf 17: Členství ve svazu.....80

Graf 18: Stravování v biokvalitě.....81

Graf 19: Prodej biopotravin.....81

Graf 20: Poskytování sportovních a kulturních aktivit na ekofarmách.....82

Graf 21: Pomoc ubytovaných na ekofarmě.....82

Graf 22: Dětské aktivity.....	83
Graf 23: Nabídka specifických aktivit.....	84
Graf 24: Chov hospodářských zvířat.....	84
Graf 25: Prodej bioprodukce na ekofarmách.....	85
Graf 26: Věk respondentů.....	85
Graf 27: Pohlaví.....	86
Graf 28: Nejvýše dosažené vzdělání respondentů.....	86

Obrázky

Obrázek 1: Logo ECEAT	32
Obrázek 2: Logo Svaz venkovské turistiky.....	33
Obrázek 3: Logo EUROGITES.....	35
Obrázek 4: Logo AREAviva.....	36
Obrázek 5: Logo WWOOF.....	37
Obrázek 6: Logo PRO - BIO.....	38
Obrázek 7: Logo FOA.....	40
Obrázek 8: Region Benešovska	55
Obrázek 9: Ekofarma Miroslav Vosátka I.....	63
Obrázek 10: Ekofarma Miroslav Vosátka II.....	63
Obrázek 11: Ekofarma L. Nárovcová I.....	66
Obrázek 12: Ekofarma L. Nárovcová II.....	66
Obrázek 13: Ekofarma Jiří Dobeš I.....	67
Obrázek 14: Ekofarma Jiří Dobeš II.....	67
Obrázek 15: Ekofarma Křišňův dvůr I.....	69
Obrázek 16: Ekofarma Křišňův dvůr II.....	69
Obrázek 17: Usedlost Medník I.....	71
Obrázek 18: Usedlost Medník II.....	71

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Ubytovací a stravovací standardy v agroturistice

Příloha 2: Dotazník pro ekozemědělce

Příloha 3: Dotazník pro zájemce o ekoagroturistiku

Příloha 4: Fotografie vybraných ekologických farem

Příloha 1: Ubytovací a stravovací standardy v agroturistice

Standard ubytovacích služeb

Pro provozování venkovské turistiky a agroturistiky je velmi důležitý standard ubytovacích služeb. Všechny oborové normy (a tedy i oborová norma týkající se ubytování v soukromí a v hromadných ubytovacích zařízeních) byly zrušeny k 31. prosinci 1993. Přesto již opět existují doporučení o ubytovacím standardu, která si vydaly Národní federace hotelů a restaurací ČR, Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu, Sdružení hoteliérů a restaurantů (HOREKA), Svaz podnikatelů ve venkovské turistice a agroturistice ČR, Klub českých turistů a Živnostenské společenstvo provozovatelů kempů a chatových osad. Nejsou závazná, ale vyplatí se je plnit.

Standard ubytovacích služeb není důležitý jen z hlediska kvality poskytovaných služeb (tj. kolikrát měnit lůžkoviny, ne kolik hostů připadá jedno hygienické zařízení včetně koupelny, která ubytovací zařízení musí povinně zajišťovat i stravování hostů apod.), ale především z hlediska investiční náročnosti zřizování a provozu ubytovacího zařízení a následně i cenových relací za poskytované služby. Standard ubytovacích služeb je rovněž vodítkem pro začleňování ubytovacích zařízení do kategorií a tříd. To stále platí a zařazení si určuje majitel (provozovatel) poskytující ubytovací služby.

Ubytování v soukromí je typické zejména pro agroturistiku. Lze ho provozovat jednak pronájemem obytné místnosti, bytu nebo rekreačního objektu (chata, srub, chalupa, rekreační domek). Venkovská turistika a agroturistika doporučuje pro tuto formu ubytování maximálně deset lůžek na jeden objekt, protože při tomto počtu lůžek lze v rámci volné živnosti – ubytovací služby podávat snídaně.

Hromadná ubytovací zařízení, která připadají v úvahu pro provozování venkovské turistiky, jsou v zásadě malé hotely a penziony. Kategorie hotel je ubytovací zařízení minimálně s deseti pokoji pro hosty, vybavené pro přechodné ubytování a služby s tím spojené (zejména stravovací). Kategorie penzion je hromadné ubytovací zařízení nejméně s pěti pokoji, omezeným rozsahem společenských a doplňkových služeb, avšak s ubytovacími službami srovnatelnými s hotelem. V těchto zařízeních se většinou předpokládá zajištění celodenního stravování hostů. V zásadě to znamená zřízení

restaurace jako součást ubytovacího zařízení, a tedy mít i kvalifikovaný personál. A protože stravovací služby jsou živnost řemeslná, její provozovatel musí ukázat odbornou způsobilost. A když ji nemá, je zde problém odpovědného zástupce. Je-li v rodině či příbuzenstvu někdo příslušně kvalifikován, je řešení schůdnější. Není-li, většinou bývá složité takového zaměstnance sehnat a hlavně zaplatit.

Každé ubytovací zařízení by mělo mít obchodní název. Pro hromadná ubytovací zařízení tato povinnost přímo vyplývá ze stavebního zákona. Obchodní název by měl blíže specifikovat ubytovací zařízení (kategorii a třídu), případě jeho specializaci, rodinnou nebo místní tradici – vše v úředním jazyce. Je to i určitá součást reklamy. Další jazykové mutace ubytovacího zařízení a reklamních sloganů nejsou na škodu, ale základ představuje jazyk úřední, tj. čeština. Podbízení se zahraniční klientele v podobě známých „Zimmer frei“ je zbytečné a svádí k milnému názoru, že se zřejmě za své češství stydíme. Nemáme proč a navíc, co může česká a moravská krajina se svou bohatou historickou a kulturní tradicí a její pohostinní obyvatelé nabídnout nám jako produkt cestovního ruchu, nám leckdo závidí. Především zámoří. (Stříbrná, 2005, s. 14)

Doporučený standard služeb ubytování soukromí

Názvosloví:

1. **Obytná místnost** je uzamykatelný prostor s lůžky a dalším vybavením
2. **Obývací místnost** je část objektu určená k dennímu pobytu hostů a jejich společným aktivitám
3. **Hygienické zařízení** je stavebně oddělený prostor, který splňuje všechny náležitosti stanovené pro koupelnu a samostatné WC

Minimální požadavky na ubytování v soukromí

1. Obytná místnost

- obytná místnost musí být suchá, větratelná, osvětlená denním světlem, v topném období vytápěná na stabilní teplotu 18,5 °C;

- obytná místnost musí mít vlastní elektrické osvětlení kromě toho, které zajišťuje osvětlení celé místnosti, musí mít také vlastní osvětlení u lůžka a u umyvadla (pokud je umyvadlo součástí obytné místnosti);
- obytná místnost smí mít nanejvýš čtyři stálá lůžka, pouze dovoluje-li to rozměr místnosti a na přání hosta mohou být přidána maximálně dvě příležitostná lůžka;
- minimální výška místnosti musí být 2,40 m, při použití lůžek 2,60 m;
- okna i vnitřní dveře, jsou-li prosklené, musí být vybaveny záclonami a závěsem pro zabránění pohledu zvenčí a pro možnost zatmění.

Obytná místnost určená pro ubytování hostů musí být vybavena alespoň těmito předměty:

- lůžko
- noční stolek nebo noční skříňka
- předložka před lůžkem (s výjimkou podlah krytých kobercem)
- stůl
- židle v počtu shodného s počtem stálých lůžek
- skříň s přihrádkami a oddílem pro zavěšování šatů včetně věšáků na šaty (2 kusy na osobu)
- prostor pro odkládání kufrů
- zrcadlo
- sklenička na vodu a sklenička na čištění zubů, nejsou-li umístěni v koupelně
- zásuvka pro elektrické holicí strojky s údajem o napětí
- popelník (je-li v objektu dovoleno kouřit)
- nádoba na odpadky

Lůžko

- lůžko má mít plochu na ležení o délce nejméně 200 cm a šířce nejméně 90 cm, je-li pokoj pro hosty zařízen stylovým nábytkem, má mít lůžko plochu na ležení o délce nejméně 190 cm a šířce nejméně 75 cm;
- minimální výška lůžka včetně matrace je 40 cm od úrovně podlahy, horní plocha lůžka musí být v jedné rovině, případě podhlavník musí být odnímatelný;

- jakostná lůžka nesmí sloužit rozkládací křesla, gauče, pohovky, lehátka apod.;
- dává-li se místo dvou lůžek manželské lůžko, musí mít plochu pro ležení nejméně 200 cm a v šířce nejméně 150 cm a musí mít přístup ze stran;
- užívání patrových lůžek se připouští výjimečně, za předpokladu, že světlá výška místnosti je minimálně 260 cm, horní lůžko musí mít zábranu a pod matrací nepropustnou podložku, přístup k hornímu lůžku musí být řešen žebříkem.

2. Obývací místnost

- obývací místnost musí být vybavena stolem a židlemi, popřípadě čalouněnými křesly, pohovkou;
- osvětlení obývací místnosti musí umožňovat dokonalé čtení a psaní u stolu;
- v obývací místnosti nesmí být umístěna stálá lůžka

3. Stravovací zařízení

Pokud není zabezpečeno společné stravování majitelem, zřizuje se kuchyň pro ubytované s vybavením pro přípravu jídel a teplých nápojů, mytí nádobí, úschovu nádobí suchých potravin a ledničkou a mrazákem. Kuchyň musí mít samostatný vchod z chodby, musí být účinně větrná a musí sloužit výhradě hostům.

Pro poskytování služeb společného stravování se vychází ze směrnic č. 72 Ministerstva zdravotnictví ČSR – hlavního hygienika ČSR „o hygienických požadavcích na zřizování a prostor zařízení společného stravování“ (Hygienické předpisy, svazek 64/1987).

K dispozici je společenská místnost nebo jídelna, jejíž velikost je přiměřená počtu lůžek pro hosty a druhu provozu. Pokud je k dispozici pouze jídelna, bez společenské místnosti, musí být přístupná hostům pro pobyt v době mezi jídly a musí být pro takový pobyt hostů vhodná.

Pro konzumaci připravených pokrmů je vyhrazen prostor s nejméně 14 m² plochy, přičemž plocha na jedno místo u stolu musí být nejméně 1 m².

Pokud neslouží společenská místnost jako jídelna a zařízení pro stolování je umístěno v pokojích, zvýší se podlahová plocha pokojů za každého ubytovaného hosta o 1 m².

Jídelní prostor má zahrnovat nábytek, zařízení a vybavení dobrého vkusu, kvality a stavu, dostatečné pro kapacitu ubytovaných hostů.

Stoly se pokrývají čistými, nepoškozenými ubrusy, lze použít i jiný druh prostírání (např. anglické prostírání). K dispozici je dostatečné množství papírových ubrousků a také dochucovací prostředky (alespoň sůl a pepř). Pro hosty je k dispozici v dostatečném množství kuchyňské nádobí a nářadí, porcelánové jídelní nádobí, sklenice, jídelní příbory, v souladu s požadavky pro jednotlivé třídy ubytování v soukromí. (Stříbrná, 2005, s. 15)

4. Hygienické zařízení

- hygienické zařízení musí sloužit výhradně hostům, být přístupné 24 hodin denně a být dostatečně osvětleno;
- hygienické zařízení musí mít snadno omyvatelný povrch stěn (keramické obklady) do výše 180 cm u koupelny a 160 cm u WC a musí být opatřeno vodotěsnou a snadno omyvatelnou podlahou zabezpečenou proti uklouznutí;
- hygienické zařízení musí být vybaveno účinným systémem přirozeného nebo nuceného větrání;
- koupelna je stavebně oddělený prostor, v němž je umístěna samostatná sprcha nebo koupací vana a umyvadlo s tekoucí vodou;
- koupelna musí mít minimální podlahovou plochu 3,3 m² v případě, že je vybavena pouze sprchou a 3,8 m², je-li vybavena i vanou;
- koupelna musí být vybavena věšáky na ručníky, osušky a oděv, předložkou k vaně nebo sprše, uzavíratelnou nádobou na odpadky, dostatečně velkou odkládací plochou nebo skřínkou u umyvadla, zrcadlem umístěným nad umyvadlem, elektrickou zásuvkou, která je na dosah přívodního kabelu elektrického spotřebiče u zrcadla;
- ve sprše musí být bezpečnostní záchytná tyč a držák na mýdlo;
- samostatné WC je stavebně oddělený prostor vybavený splachovací záchodovou mísou, uzavíratelnou nádobou na odpadky, schránkou nebo držákem s toaletním papírem, kartáčkem na čištění záchodové mísy a věšáky na odložení vršků;
- musí být zabezpečena možnost mytí rukou po použití WC;

- je-li hygienické zařízení součástí obytné místnosti, na každých šest ubytovacích osob musí být k dispozici jedna vana nebo samostatná sprcha a samostatné WC;
- obytná místnost, ke které nepatří samostatné hygienické zařízení, by měla být vybavena umyvadlem s tekoucí studenou a teplou vodou.

Základní hygienické požadavky:

- společné hygienické zařízení se musí denně umývat a minimálně jednou týdně dezinfikovat;
- výměna ložního prádla se musí provádět při každé změně ubytovaných a podle potřeby, nejméně jednou za sedm dní;
- pokud je zásobování pitnou vodou zajištěno z jiného zdroje než z veřejného vodovodu, musí být zabezpečena její nezávadnost, která se pravidelně kontroluje (atest hygienika);
- k ukládání odpadů slouží uzavíratelné nádoby (koše, popelnice, kontejnery) nebo silnostěnné igelitové pytle ve stojanech;
- nádoby na shromažďování odpadu se umísťují mimo budovy co nejdále zejména od oken ubytovacích prostor, jídelny a kuchyně, společenské místnosti;
- ubytovací zařízení musí být vybaveno lékárníčkou první pomoci průběžně doplňovanou a umístěnou na vhodném a dostupném místě;
- kapacita nádob na shromažďování odpadů je stanovena v objemu 1 litr denně na jednoho hosta.

Doporučený standard ubytování ve venkovské turistice lze získat od Svazu podnikatelů ve venkovské turistice agroturistice ČR nebo od jeho člena, Evropského centra pro eko agro turistiku (ECEAT CZ). Tento svaz zároveň provádí tzv. certifikaci objektů kategorie ubytování v soukromí. (Stříbrná, 2005, s. 2)

Doporučený standard služeb pro hotel a penzion

Hotely se svou vybaveností zařazují do pěti tříd, penziony do čtyř tříd. V hotelech všech tříd musí být zajištěno celodenní stravování hostů, v penzionech od druhé do

čtvrté třídy rovněž. Penzion může být součástí objektu, který slouží jinému účelu (např. tedy i selské usedlosti). Pouze v jednohvězdičkovém penzionu lze podávat jen snídaně.

1. Vstupní prostory a recepce

- vhodné umístění recepce pro příjem a odbavení hostů s odpovídajícím technickým vybavením podle možnosti stávajícího architektonického řešení projektu;
- recepční služba a služba vrátnice je zajišťována nepřetržitě (v sezónních ubytovacích zařízeních první 1* mohou být obě funkce sloučeny);
- pro snadnější orientaci hostů jsou jednotlivé prostory ubytovacích zařízení označeny viditelnými nápisy a piktogramy;
- v ubytovacích zařízeních je k dispozici telefon, případně další zařízení umožňující přenos dat
- u více než dvoupodlažního objektu je vhodný osobní výtah (kromě kategorie 1*)

2. Vybavení pokojů

- velikost lůžka: samostatné lůžko: 100x200cm, dvojlůžko: 200x200 cm
- počet lůžek v pokoji odpovídá počet možností k sezení, nočních stolků nebo poliček a nočních lamp;dále je v pokoji šatnová skříň nebo nika, zařízení na uložení zavazadel (kufr box);
- všechny pokoje jsou vybaveny informačními materiály o ubytovacím zařízení, podmínkách ubytování, případně informacemi o využití volného času v místě (regionu);
- všechny pokoje jsou vybaveny radiopřijímačem (kromě kategorie 1* a 2*);
- ve všech pokojích jsou telefonní přístroje s napojením na veřejnou telefonní síť (kromě kategorie 1* a 2*).(Stříbrná, 2005, s. 22)

3. Stravování

V hotelech a penzionech je nezbytné zajistit celodenní stravování (bufet, restaurace apod.), minimálně je nutné poskytovat snídaně. Podnikatelé v zemědělské výrobě zde mohou za výhodných podmínek realizovat prodej a další zpracování vlastní rostlinné i

živočišné produkce. Stravovací služby jsou živnost koncesovaná, která vyžaduje prokazování odborné způsobilosti. Její provozování je ve většině případů spojeno s tvorbou nových pracovních příležitostí (odborný a provozní personál). (Škodová Parmová, 2007, s. 36)

4. Hygienické a požární předpisy

Pokud jde o hygienické předpisy, prakticky vyplývají z požadavku na ubytovací standard a z požadavků na vybavení hygienických zařízení. Pravidlem je denní úklid ubytovacích prostor, hygienické zařízení je třeba denně umývat a minimálně jednou týdně dezinfikovat; výměna ložního prádla se musí provádět při každé změně ubytovacích a podle potřeby, nejméně jednou za sedm dní.

U hromadných ubytovacích zařízení jsou rozšířené o předpisy týkající se provozu stravovacích zařízení, skladovacích prostor na potraviny apod. Zde je třeba zvážit, o jakou kategorii hostinských provozoven se bude jednat. Zda půjde o restauraci, bar, kavárnu, vinárnu apod.

Doporučený standard služeb v ubytovacích zařízeních kategorie hotel či penzion lze získat od Národní federace hotelů a restaurací ČR nebo od Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu. Tyto svazy zároveň provádějí tzv. certifikaci těchto objektů, tj. jejich zařazení do tříd. (Stříbrná, 2005, s. 23)

Příloha 2: Dotazník pro ekozemědělce

Dotazníkové šetření

Dobrý den, jmenuji se Iveta Kotová a ráda bych Vás požádala o spolupráci na dotazníkovém projektu zaměřením na ekoagroturistiku v rámci Benešovského regionu. Zavazuji se, že výsledky jednotlivých dotazníků nebudou zveřejněny ani předány třetím osobám bez Vašeho souhlasu.

1. Provozujete ekoagroturistiku?

ano ne

Pokud ano, od kdy?.....

Pokud ne, máte do budoucna zájem o provozování ekoagroturistiky?.....

2. Uveďte druhy dotačních programů, ze kterých čerpáte dotační podporu pro rozvoj služeb ekoagroturistiky (uveďte program, stručný popis projektu)

.....
.....
.....

3. Jste členem nějakého svazu zabývajícího se agroturistikou/ekoagroturistikou?

ano ne

Pokud ano, jakého?.....

4. Jaká je Vaše ubytovací kapacita?.....

5. Poskytujete ubytovaným hostům stravování v biokvalitě?

ano ne

Pokud ano, jakou formou?.....

6. Mohou si u Vás návštěvníci/hosté koupit biopotraviny??

ano ne

Pokud ano, jaké?.....

7. Poskytujete klientům možnost sportovního a kulturní vyžití? (...sportovní a kulturní aktivity?)

ano ne

Pokud ano, jaké?.....

8. Pomáhají ubytování hosté na farmě?

ano ne

Pokud ano, jakou formou?.....

9. Provozujete aktivity pro děti?

ano ne

Pokud ano,

jaké?.....

10. Nabízíte specifické aktivity (ukázky zpracování vašich produktů, např. zpracování mléka, vlny, pečení chleba)?

ano ne

Pokud ano, jaké?.....:

11. Jaká hospodářská zvířata chováte?

Skot

Ovce

Kozy

Koně

Jiná

12. Prodáváte bioprodukci na své farmě?

ano ne

Pokud ano, jakou?.....

13. Jaký je Váš věk?

a) 18 – 24

b) 25 – 34

c) 35 – 49

d) 50 – 64

e) 65 a více

14. Pohlaví?

muž žena

15. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) základní

b) středoškolské bez maturity

c) středoškolské s maturitou

e) vyšší odborná škola

f) vysoká škola

Příloha 3: Dotazník pro zájemce o ekoagroturistiku

Dotazníkové šetření

Dobrý den, jmenuji se Iveta Kotová a ráda bych Vás požádala o spolupráci na dotazníkovém projektu zaměřením na ekoagroturistiku v rámci Benešovského regionu. Zavazuji se, že výsledky jednotlivých dotazníků nebudou zveřejněny ani předány třetím osobám bez Vašeho souhlasu.

1. Navštívili jste již ekologickou farmu?

ano ne rádi bychom navštívili

2. Proč jste navštívili (byste rádi navštívili) ekologickou farmu?

- a) přesvědčit na vlastní oči, jak ekologická farma funguje (jak se ekologická farma liší od farmy konvenční)
- b) strávit svůj volný čas v přírodě v kontaktu se zvířaty
- c) jiný důvod (uveďte jaký)

3. Máte zájem o venkovskou turistiku, resp. ekoagroturistiku?

ano ne

4. Využil jste již někdy tuto formu dovolené?

ano ne

Pokud ano, jak jste byl(a) spokojen(a):

(využijte klasické školní hodnotící stupnice: 1-velmi spokojen, 5-nespokojen)

1 2 3 4 5

5. Co považujete obecně za hlavní přínos ekoagroturistiky? (můžete označit více možností, uveďte pořadí dle jejich významu: 1-nejvýznamnější, 5-nevýznamné)

- a) pobyt přímo na ekofarmě v kontaktu s každodenními faremními aktivitami
- b) aktivní výpomoc na farmě
- c) zdravá strava založená na biopotravinách
- d) zájmové aktivity (zpracování mléka, vlny, vaření z biopotravin, pečení chleba ...)
- e) pobyt ve zdravém prostředí, mimo turistická centra

6. Byla součástí Vašeho pobytu:

- **pomoc na ekofarmě?** ano ne

Pokud ano, jakou formou?.....

- **strava v biokvalitě?** ano ne

Pokud ano, jakou formou?.....

7. Využijete znovu tuto formu dovolené?

ano ne

8. Jaký je Váš věk?

a) méně než 18

b) 18 – 24

c) 25 – 34

d) 35 – 49

e) 50 – 64

f) 65 a více

9. Pohlaví?

muž

žena

Přílohová část 4: Fotografie vybraných ekologických farem

Obrázek 1: Ekofarma p. Vosátka I.

Obrázek 2: Ekofarma p. Vosátka II.

Obrázek 3: Ekofarma p. Vosátka III.

Obrázek 4: Ekofarma p. Vosátka IV.

Obrázek 5: Farma Dolejší mlýn I.

Obrázek 6: Farma Dolejší mlýn II.

Obrázek 7: Farma Dolejší mlýn III.

Obrázek 8: Farma Dolejší mlýn IV.

Obrázek 9: Ekofarma Jiří Dobeš I.

Obrázek 10: Ekofarma Jiří Dobeš II.

Obrázek 11: Ekofarma Jiří Dobeš III.

Obrázek 12: Ekofarma Jiří Dobeš IV.

